Қазақстан Республикасы Үкіметінің БҰҰ Есірткі және қылмыс жөніндегі басқармасының жобалық құжаттарын жасасуы туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2005 жылғы 25 қаңтардағы N 61 Қаулысы

Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған:

"Есірткіге сұранысты азайту және АҚТБ/ЖҚТБ-ның алдын алу стратегиясы мен саясаты мәселелерінде Орталық Азия елдеріне консультативтік көмек көрсету";

"БАҚ, ҮЕҰ мен азаматтық қоғам арқылы нашақорлықтың және АҚТБ/ЖҚТБ-ның алдын алу";

"Бақыланатын жеткізулер әдісін дамытуға жәрдемдесу";

"Есірткіге қарсы күрес саласындағы жедел және өзге де ақпарат жинау, оны талдау және алмасу жөніндегі құқық қорғау жүйелері";

"Орталық Азияда прекурсорларды бақылау" атты БҰҰ-ның Есірткі және қылмыс жөніндегі басқармасы құжаттарының жобалары мақұлдансын.

2. Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрі Зауытбек Қауысбекұлы Тұрысбековке қағидаттық сипаты жоқ өзгерістер мен толықтырулар енгізуге рұқсат бере отырып, Қазақстан Республикасының Үкіметі атынан көрсетілген жобалық құжаттарды жасасуға өкілеттік берілсін.

3. Осы қаулы қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі

Біріккен ұлттар ұйымы
Есірткі және қылмыстық басқармасы
Орта Азиядағы Аймақтық Өкілдік

Бағдарламаның аталуы: Орталық Азияға стратегиялық бағдарлама

Жобаның N және аталуы: AD/RER/04/H36-"Есірткілерге сұранысты қысқарту саясатына және СПИД/ВИЧ-тің алдын алу стратегиялық мәселелері бойынша Орталық Азия елдеріне кеңестік көмек көрсету"

Ұзақтығы: 2 жыл

Басталу мерзімі: 2004 шілде

Сектор: Есірткіні зиян келтіре пайдалануды алдын алу және қысқарту

Серіктес-агенттіктер:

Атқарушы агенттік: ЮНОДК

Орындаушы агенттік: Орта Азиядағы ЮНОДК-тің аймақтық Өкілдігі

Жалпы бюджет: US$ 400,000

Қаржыландыру көзі: Италия (US$ 350,000)

Қысқаша сипаттама:

Жоба Орталық Азия елдеріндегі есірткіге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу жағындағы саясатты әзірлеу, жүзеге асыру, үйлестіру, мониторингілеу және бағалау жүргізетін, сәйкес мемлекеттік мекемелердің әлеуетін әрі қарай арттыруға бағытталған: (і) стратегиялық жобалауына және нашақорлықтың эпидемиологиясына, нашақорлықтың және ВИЧ/СПИД-тің ақпараттық жүйесін және таратылу мониторинг жүйесін жергілікті, ұлттық және аймақтық деңгейде жақсарту; (іі) есірткіге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу туралы әртүрлі тақырыпты бағыттарда үзілмес халықаралық сарапшылық көмек көрсету; (ііі) нашақорлыққа сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу туралы бағдарламалардың, стратегиялардың және шаралардың әсерлігіне баға беруді өткізуге арналған мүмкіндіктерді және адекваттық жүйелерді әзірлеу және енгізу; және (іv) 1998 жылы БҰҰ-ң Генералдық Ассамблеясының Арнайы Сессиясында және 2001 жылы сәйкес БҰҰ-ң Генералдық Ассамблеясының Сессиясында қабылданған нашақорлыққа сұранысты азайту және ВИЧ/СПИД-ты алдын алу басымды қағидаларына сәйкес нашақорлыққа сұранысты азайту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бағдарламаларын жергілікті деңгейде әзірлеуге арналған стратегиялық жоспарлау тетіктерін дамыту арқылы.

Үкімет атынан:	Қолы	Мерзім	Аты/қызметі
Қазақстан Республикасы:	--------	--------	-----------
Қырғыз Республикасы:	--------	--------	-----------
Тәжікстан Республикасы:	--------	--------	-----------
Түркіменстан:	--------	--------	-----------
Өзбекстан Республикасы:	--------	--------	-----------
ЮНОДК:	--------	--------	**ЮНОДК-тің атқарушы директор**

I. Контекст

I.1 Саяси және әлеуметтік-экономикалық жағдай

Кеңес Одағы ыдырауынан бастап, саяси және әлеуметті-экономикалық өткелі кезеңге байланысты, Орта Азия елдері күрделі түйінді мәселелерге ұшырады, сонымен

қатар күрделі бюджеттік шектеулерге душар болды. Осының нәтижесінде, әлеуметті-экономикалық түйінді мәселелердің осыған қоса есірткіні заңсыз айналдыру және нашақорлықтың соңғы жағдайларын жеңілдету үшін бастамаларды іске асыру тәжірибесі және қажетті қаражат жиі кездерде жетпеді.

Есірткі мәселесімен, ВИЧ инфекция таратылуымен күресуге, қылмыс жағынан бақылауға көмек қажет екенін түсіне, Орта Азия үкіметтері халықаралық ынтымақтастықты белсенді түрде қолдайды және ЮНОДК-тің қызметіне саяси қолдау көрсетеді.

I.2 Есірткілерді культивациялау және өндіру

Орта Азия елдері, есірткісі бар өсімдіктерді заңсыз егуді жоюға және оны мониторингіге салуға бағытталған күрделі шаралар қолданады. Культивацияның кейбір кездерінен басқа, Орта Азияда есірткінің күрделі сауда өндірісі жоқ. Үлкен аумақта жабайы каннабис және эфедра өседі.

Елдің ішінде өндіргеннен көрі, әлі күнге дейін есірткіні Ауғаныстаннан әкелудің қауіпі аздығына және жеңілдігіне байланысты есірткіні заңсыз айналысымен және өткін асырып әкетуімен салыстырғанда, жалпы нашақорлық жағдайға культивация мәселесі көп әсер етпейді. Мысалы, 2003 жылдың мамыр айында тәжік-ауған шекарасында (төмен сапалы) героиннің килосы 800-1,500 немесе (жоғары сапалы) 5,500-7000 АҚШ доллар арасында болды және оны жеңіл алуға болған. Ауғаныстандағы саяси бетбұрыстары, Орта Азияға есірткіні тасымалдау жағдайына еңселі өзгерістер шақырған жоқ.

I.3 Есірткілердің заңсыз айналымы

Соңғы жылдары - ішкі әскери қақтығыс себебімен және қоғамның қатары ыдырауына байланысты - Ауғаныстанда заңды сауда әрекетінің көп мөлшері қираған. Бұл жағдай, көкнәрді заңсыз культивациялау, морфинді және героинді өндіру оны аткезші түрінде тасымалдауы деңгейінің күрделі өсуіне ықпал жасады, бұның нәтижесінде, 90-шы жылдардың аяғында Ауғаныстан әлемде ірі апиын өндіруші болды .

2001 жылғы төмендеуінен кейін, 2003 жыл ішіндегі ауғаныстан апиыны бойынша ЮНОДК-тің жыл сайынғы зерттеуі 2003 жылы өндіріс мүмкіндігін 3,600 тоннаға бағалады, 2002 жылдағы 3,400 тоннаға салыстырғанда. Зерттеу апиынның жалпы өндірісі 6% және Орта Азия елдерімен шектелескен Бадхашан провинциясында күрделі 55% дейін өсуін көрсетті.

90-шы жылдардың аяғындағы апиынның рекордты өндірісіне байланысты Ауғаныстан бүкіл аймағында, осының ішінде Тәжікстанмен, Өзбекстанмен және кейбір мәліметтер бойынша Түркменстанмен шекаралық аудандарда есірткінің ірі мөлшерлі қорлары жасалған. Бұл қорлар, героиннің алдыңғы деңгейіндегі сұрауын қолдауға ұзын мерзім ішінде жеткерлік болуы мүмкін.

2002 жылы есірткінің күрделі бөлігі, Орта Азия арқылы аткезші түрінде Тәжікстан

аймағынан әкелінген. Героиннің ірі партияларын ауыстыруға арналған қиын операцияларын құқыққорғау органдары жиі қысқартады. Әріқарай есірткілер Өзбекстан және Қырғызстан арқылы тасымалданады. 2002 жылы қырғыздың Ош және Бәткен провинциялары қайтадан есірткінің өте көп түрде көбеюін сезді. Пяндж және Амударья өзендеріндегі көпірлерден қарым-қатынасты қайта бастауы экономикалық дамуға мүмкін ықпал жасайтын шығар, бірақ бұл тең дәрежеде есірткі тасымалдаудың жаңа жол бағыттарын ашуы мүмкін. Ресей және батыс нарықтары жолында, әріқарай трафик жол бағыты көбінесе Қазақстан арқылы өтеді және Ресей Федерациясының шекарасын кеседі. Осымен, есірткіні тасымалдаудан бүкіл аймақ зар шегеді.

I.4 Есірткілермен зиян келтіре пайдалану

Әлеуметтік-экономикалық өзгерістер және тұрақсыз кездердегі есірткінің өте көп мөлшерде түсуі өз соңынан бүкіл аймақ бойынша нашақорлықтың күрделі көтерілуіне әкелді. Соңғы он жыл ішінде Орта Азияда нашақорлықтың деңгей көрсеткіші биік көтерілуі көрінеді. Есірткі сату ірі ауқымда жайылған 90-шы жылдар алдында көбінесе "дәстүрлі" көкнәр және марихуана сияқты есірткілерді қолдану байқалатын. Осыдан кейін арзан героинді алу мүмкіндігі зиян келтіре пайдалану түрлерін өзгертті және ВИЧ /СПИД-тің таратылуының және әлеуметтік жалған шоғырлауының күрделі түйінді мәселесін шығарып героинді инъекция түрінде пайдалануға ықпал жасады. Ең алдымен жастар және әлеумет түрінде қорғанбаған тұрғындар зәбірленді. Осыған қосымша, осыған лайықты алдын алу науқандарына үкіметтің қажетті қаражаттары жиі кездері жетпеді.

Орта Азиядағы нашақорлықтың түйінді мәселелері бойынша Аймақтық Конференцияда ұсынған, Орта Азияда есірткіні зиян келтіре пайдалану жағындағы жағдайды жуырда өткізілген жылдам-бағалау нәтижелері: 2002 жылдың маусым айында Ташкентте өткен жағдайды талдау және осыған сәйкес қолданған шаралар, соңғы он жыл ішінде Ота Азияда нашақорлықтың түйінді мәселелері қауіпті көлемге айналғанын көрсетеді. Есірткіні инъекция түрінде қолдану тенденциясы өсуі байқалады , бұл ВИЧ/СПИД-ті және басқа жұқпалы ауруларды таратуына ықпал жасайды. ВИЧ ауруының 70% аса жаңа ахуалдары нашақорлықпен байланысты және ВИЧ/СПИД эпидемиясы қауіпті топтардан жалпы тұрғындарға ауысу қауіпі бар.

1995 жылдан бастап күрделі көтерілуімен, зерттеулер соңғы он жыл ішінде нашақорлықтың жиырма ретке өскенін шығарды. Жастар және әйелдер арасында нашақорлықтың өсуіне байланысты алаңдау тенденциялары байқалады. Осыдан басқа, есірткі пайдаланатындардың орта жасы қалыпты түрде төмендеуде. Бір мөлшері 1-2 долларға дейін тұратын арзан бағамен алуға мүмкіндік бар, тамыр ішіне пайдаланатын героинмен көбінесе жиі қолданады.

I.5 Есірткілерді бақылау туралы аймақтық саясат, басымдықтар және жоспарлар

Аймақтық елдердің Үкіметтері есірткілерді бақылау туралы бүкіл халықаралық сәйкес конвенцияларға қосылды. Есірткілерді бақылау Комиссиялардан/Комитеттерден

/Агенттіктерден басқа, негізінде нашақорлықты алдын алу мәселелермен және оны емдеумен Денсаулық және білім Министерствосы жұмыс істейді.

Қазақстан Республикасында ІІМ-нің ішінде жуырда құрылған есірткі кәсібімен күресу және есірткі айналысын бақылау Комитеті министерстволардың және ведомстволардың есірткіні бақылау мәселелері бойынша іс-әрекеттерін үйлестіруге жауапты. Есірткіге байланысты қылмыстардың санағын жүргізуге уәкілді, бас Прокуратура жанында құқықтық санақ Орталығы құрылды.

Есірткілерді бақылау бойынша ұлттық әрекеттерді ұйымдастыруды және үйлестіруді қолдау үшін Қырғызстан Үкіметі есірткілерді бақылау туралы Мемлекеттік Комиссия құрды. Комиссия қазіргі кезде ЮНОДК-тің жобасының ықпалымен, есірткілерді бақылау бойынша толық құқықты арнайы Агенттікке қайта құрылып жатыр.

Тәжікстан Республикасы Президентінің жанында есірткілерді бақылау бойынша Агенттік құру туралы Хаттамаға Тәжікстанның Президенті және ЮНОДК-тың арасында қол қою болды Тәжікстан Республикасында есірткіге қарсы саясатына өте күрделі. Өз жұмысын Агенттік 2000 жылдың наурыз/сәуір айында бастады және есірткілерді заңсыз айналдыру, нашақорлықпен күресуде үлкен нәтижелерге жетті. Өзінің шұғыл жұмысына қосымша, Агенттік есірткілердің заңды айналысын бақылауға уәкілді.

Түркменстан Үкіметіде нашақорлықпен және есірткілерді заңсыз айналдырумен күресу бойынша Мемлекеттік Үйлестіру Комиссиясын құрды, құқыққорғау органдарының және басқа ведомстволардың есірткімен күресу әрекеттерін үйлестіру оның негізгі міндеті болып табылады. Мемлекеттік Комиссия есірткілерді бақылау стратегиясын анықтау және жүзеге асыру арнайы рөлімен қамсыздандырылған.

Есірткі заттарды заңсыз айналдырумен күресуді үйлестіру, есірткілерді таратуды қысқарту жөнінде әсерлі шараларды әзірлеу және іске асыру мақсатында Өзбекстан Республикасында ұлттық және аймақтық деңгейде есірткіні бақылау Мемлекеттік Комиссиясы құрылды, бұның құрамына есірткілерді бақылау жұмысының әртүрлі саласына жататын бір неше қатар министерстволардың және ведомстволардың басшылары кіреді. 2002 жылдың наурыз айында Өзбекстанның есірткілерді бақылау Мемлекеттік Комиссиясы 2002-2005 жылдарда есірткілерді, психотроптық заттарды заңсыз айналдыруға және оларды зиян келтіре пайдалануға қарсы әрекет Бағдарламасын қабылдады. Бұл құқыққорғау органдарының қызметкерлерінің жұмысын жақсартуды және заттық-техникамен қамсыздандыруды, нашақорлықтың алдын алу, қысқарту және емдеу әсерлі шараларын жүзеге асыруды, наркология қызметін техникамен қамсыздандыру және Өзбекстан Республикасының халықаралық міндеттерін атқару, осының ішінде техникалық ынтымақтастық жобаларын халықаралық ұйымдардың қатысуымен жүзеге асыруды көздейді.

І.6 Өткен және ағымды ынтымақтастық

Орта Азия елдерінің есірткімен күресуін ЮНОДК он жыл бойы қолдайды. Қолдаудың негізгі жақтары болып табылатын: есірткілерге қарсы күресу үшін ұлттық әлеуетін күшейтуге арналған институциялық қолдау; байланыс жүйелерін жасау; шекарадағы бақылау жұмысын арттыру; есірткілерді бақылау жөніндегі арнайы агенттіктерді құрастыруға және күшейтуге арналған ұлттық әрекеттерді қолдау.

Қазіргі кезге дейін, Орта Азияда есірткілерге сұранысты азайту жағында ЮНОДК-тің жұмысы шектеулі болған және алдын алу шараларында тіркелген. ЮНОДК-пен қаражатталған бір жоба Орта Азия журналистерін оқыту және есірткілер туралы қоғамда хабардар болушылық деңгейін жоғарлатуға жолданған және алдын алу және оқыту саласында бірнеше бастама өзіне кіргізілген. Осыған қосымша, есірткіге сұранысты азайтуға арналған қысқа мерзімді шараларды жүзеге асыру үшін, осының ішінде зерттеулер өткізуге, хабардар болушылық деңгейін көтеруге, нашақорлықты алдын алу тренингтеріне үйретуге және ұйымдастыруға арналған аймақтың бірнеше үкіметті емес ұйымдарға (ҮЕҰ) азғантай гранттар берген. Бұқаралық ақпарат құралдары (БАҚ), үкіметті емес ұйымдар (ҮЕҰ) және азаматтық қоғам арқылы нашақорлықтың және ВИЧ/СПИД-тің таратылуын алдын алу бойынша, өткен тәжірибе негізінде әзірленген аймақтық жобаны жуырда жүзеге асыруы басталады.

ВИЧ/СПИД бойынша бағдарламаның кең контекстінде, Қазақстан Республикасының Алматы және Қарағанды қалаларында, Қырғыз Республикасының Бішкек және Ош қалаларында, Тәжікстан астанасы Душанбеде, Өзбекстанның Ташкентінде, ПРООН, ЮНАИДС және БҰҰ-ның басқа агенттіктері арқылы жүзеге асырылған, Орта Азия елдерінің үкіметтері есірткілерді инъекция түрінде пайдаланушылар (ЕИТП) арасында ВИЧ-пен ауруды алдын алу жағына, қысқартуға, осының ішінде зиян келтіруді азайту шараларына арналған бірнеше бастамаларын қабылдады.

Аймақта есірткіге сұранысты азайту жағындағы институционалды қажеттілікті және басымдылықты, нашақорлық және оған байланысты мәселелер туралы екі зерттеу жобаларын өткізу арқылы 2001 жылдан бастап ЮНОДК нашақорлықтың түйінді мәселесін зерттеуге қолдау көрсетті. Көрсетілген жобаның нәтижелері және қорытындылары нашақорлық мәселелері бойынша, 2002 жылдың 26-28 маусым айында Ташкент қаласында өткен Аймақтық Конференциясында ұсынылған.

Орта Азияның бүкіл елдеріндегі ВИЧ/СПИД-ті алдын алу және ЕИТП-ға нашақорлықты емдеуге арналған қызмет жүйесін құрастыру аймақтық жобасын беретін жүзеге асыруы басталды. Қазақстанның, Қырғызстанның, Тәжікстанның, Түркменстанның және Өзбекстанның таңдаулы облыстарында ВИЧ-ті алдын алу, инъекциялық және басқа есірткілерді пайдаланушыларды емдеу қызмет жүйесін жақсарту және әрі қарай дамытуға арналған жоба. Жобаның ішінен: көшеде арнайы топтармен белсенді жұмыс жасау қызметін дамыту, төмен деңгейдегілерге қызмет

көрсету, ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша ағарту және оқыту өткізу, презерватив және таза инъекциялық құралдарды алуға мүмкіндік беру, кеңес беру, дотоксификация қызметін дамыту, есірткіге тәуелді адамдарды емдеу және реабилитациялау қызметтері кіреді. ЮНОДК осымен қатар нашақорлық және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу жөнінде жан-жақты бағдарлама жүргізеді.

БҰҰ-ның (ЮНЕСКО, ЮНФПА, ЮНИСЕФ, ВОЗ) агенттіктерінен басқа, аймақта есірткіге сұранысты азайту бағдарламасын ЮСАИД, Ашық Қоғам Институты, Британия Кеңесі, ынтымақтастықты дамыту жөніндегі Швейцарлық агенттігі, ОБСЕ, Орта Азиядағы европа елдерінің кейбір елшіліктері, алдымен Өзбекстанда және Қазақстандағы Франция елшілігі белсенді түрде қолдайды.

I.7 Орта Азия елдерінде ВИЧ/СПИД бойынша жағдай

Қазақстан: (2002) кейбір бағалау бойынша 23,000 ВИЧ-тің орыны бар. (2003 желтоқсаны) ВИЧ/СПИД-тің 4,004 саны тіркелген. Оның ішінде, 83.2%-ЕИТП-лар, және 8,9%-гетеросексуалды байланыстар арқылы. СПИД-тің саны: 47, СПИД-тан өлгендер саны: 38. 50%-80% дейін ЕИТП-лар В немесе С Гепатиті жұқтырылғандар. ВИЧ-тің негізгі топталу жерлері қамау орыны болып табылады. 1996 жылдан бастап 2001 жылдың аяғына дейін, тергеу жүргізетін арнаулы орындарында 739 ВИЧ аурулар анықталған. Бұл 1987 жылдың жалпы санынан 29.3% және 334 немесе 2001 жылы анықталғанның 45.2% құрайды. 2001 жылғы жалпы тұрғындардың санынан қамаудағылар 1% кем құрайды, тіркелген ВИЧ-тер қамаудағылар арасынан табылған.

Қырғызстан: (2003 жылдың аяғына) 494 тіркелген, 83.05%-ЕИТП-лар; 89%-еркектер. Тұрғылықты тұрғындардан 10.3%-әйелдер және 11.5% шетелдіктер. Бірақ ЮНАИДС-тің зерттеу нәтижесі бойынша ВИЧ-тің нағызғы саны, 10 есе көп болуы мүмкін және 3,000 адамды құрайды. 2000 жылы, зерттеу жүргізілген топта шприцта қалған қанды тексеруде негізделген зерттеу ВИЧ-тің таратылу деңгейі Бішкекте 11,5 ден 18% дейін және Ошта 32 ден 50% дейін құрады. Осыдан шыға бағаланған бойынша ЕИТП-дың ВИЧ-пен ауру мүмкіндігі Бішкекте 6,550 және Ошта 2,050 құрады. Егерде кең ауқымды шаралар қолданбаса 2003 жылдың аяғына дейін(40,000 адам құрады) 70% ЕИТП-ға дейін жұғуы мүмкін. ВИЧ-тің таратылуына ықпал жасайтын факторлардың ішіне кіретіндер: ЕИТП-дың саны көбеюі, сақталмаған секс көрсететін ЗППП-нің жоғары деңгейі, және жалпы шприцтарды қолдану. Шприцтерді және презервативтерді алуға мүмкіндіктері шектеулі сияқты жұмыссызда және көші-қонда ықпалды фактор болып табылады.

Тәжікстан: (2003 жылдың желтоқсан айына) ВИЧ жұққандардың 119 тіркелген. ВИЧ-тің 79,2% ЕИТП-мен байланысты. Тәжікстанның 57,3% тұрғындары 25 жастан кіші, ал 19,9% 15 тен 24 дейінгі жаста. Ішкі көші-қон, алдымен ауыл жерінен қалаға көшу кең ауқымды болып барады. Көші-қонушылар бұл ең алдымен әлеуметті түрде орналаспаған тұрғын топтары, қалада жұмыс іздеушілер және үлкен қиындықтарға кез келетіндер. Сондықтан, осындай топтар нашақорлыққа бейімді және соңында ВИЧ-ті

жұқтыруға қаупі бар. Душанбеде, сондай-ақ Согди облысында (Чкалов және Қайрақұм қалалары) героинді өктемдік жүргізуден жағдай қиындыққа түседі. Ресми санаққа сәйкес, Душанбеде 3558 есірткі пайдаланушылар тіркелген, олардың 1079-ЕИТП. Есірткі пайдаланушылар Чкаловта-58, Қайрақұмда-59, олардың 77 ЕИТП.

Өзбекстан: (2002) кейбір бағалаулар бойынша ВИЧ-тің 3,596 тіркелген, 60% (1836) - ЕИТП.

Түрікменстан: (2002) кейбір бағалаулар бойынша 100 сан. (2001 қарашасында) ВИЧ-тің 2 тіркелген, СПИД-тің 1 саны.

II. Негіздеу

II.1 ЮНОДК-тің мандаты

ЮНОДК-тің стратегиясы БҰҰ-ның есірткілерді бақылау туралы әртүрлі Конвенцияларына және 1998 жылдың маусым айында өткен (БҰҰ-ның ГААС) БҰҰ-ің 20-шы Генералды Ассамблеясының Арнайы Сессиясында қабылданған Саяси Декларациясына, осымен қатар есірткілерге сұранысты азайтуға арналған басымды қағидалары туралы Декларациясына және 2001 жылдың маусымдағы ВИЧ/СПИД мәселесі бойынша БҰҰ-ның ГААС-тың құжаттарына негізделеді.

Жұмыс жоспары, айтылған Декларацияны орындау үшін мүше-мемлекеттерге басшылық етуге әзірленген, ЮНОДК-ті мүше-мемлекеттерді қолдауына уәкілді және басшылық етуді ұсыну арқылы Декларацияны орындау және оның қолдауына зәрлі елдерге, келесі бағыттар бойынша:

- Нашақорлық мониторингісінің ұлттық ақпараттық жүйесін құру, осының ішінде аймақтық және халықаралық деңгейде қабылданған негізгі көрсеткіштер бойынша мәліметтер жинау;
- есірткілерге сұранысты азайтуға арналған басымды қағидаларға сәйкес сұранысты азайту бойынша бағдарламаларды, стратегияларды әзірлеу және жүзеге асыру;
- Алға басқан стратегиялар және бағдарламалар туралы ақпаратпен айырбас жасауды қолдау.

БҰҰ-ның ГААС-да ВИЧ/СПИД бойынша қабылданған Міндеттер туралы Декларациясына келесі (төменде берілген) алты бағыт кіреді. (ЮНЕЙДС) ВИЧ/СПИД бойынша БҰҰ-ның бағдарламасы есірткіні инъекция түрінде пайдаланатын мәселелер туралы және ВИЧ/СПИД бойынша секцияға жауапты және жоғарыда көрсетілген декларацияны орындауға мүше-мемлекеттерге қолдау көрсетуге мандаты бар.

- Лидерлік, адам құқығымен бірге
- Сезімтал деңгейін алдын алу және төмендету
- Көмектесу, қолдау және емдеу
- Әлеуметті экономикалық әсерлігін жұмсарту және ерекше жағдайларда шаралар қабылдау
- Зерттеу және дамыту

- Қаражаттарды іздестіру, әрі қарай шаралар қабылдау, мониторингтеу және бағалау.

II.2 Шешім талаптаған түйінді мәселе

Есірткілердің глобалды мәселесіне арналған 1998 жылы БҰҰ-ның Генералды Ассамблеясының Арнайы Сессиясы, әлемде есірткімен күресу бойынша жаңа глобалды фокусын анықтады. Нашақорлықпен және есірткіні заңсыз айландырумен күресу үшін глобалды әрекеттерін арттыруға, есірткіге сұраныстың төмендеуі өте қажет екенін мүше-мемлекеттер мойындады және БҰҰ-ның ГААС-тың Саяси Декларациясында айтылған бойынша, 2008 жылға дейін есірткілерді ұсынуын, сұранысын күрделі қысқартуға міндеттелді.

1998 жылдан, арнайы сессия басталғаннан бастап, мүше-мемлекеттер, қоғамдық ұйымдар және азаматтық қоғам Саяси Декларацияда қойылған мақсаттарға жету үшін әрекеттенеді. Сұранысты азайтуға байланысты, мүше-мемлекеттердің мақсаттарға жетуге арналған әрекеттерді бақылау, есірткілерді зиян түрінде пайдалану түрлерін және тенденцияларын бағалауға арналған жыл сайынғы Баяндамаға сұрақ беру арқылы жүргізіледі, және Декларацияның есірткілерге сұранысты қысқарту туралы басымды қағидалары негізінде әзірленген, сұранысты қысқарту туралы екіжылдық мерзімдегі баяндамаға сұрақ беру, стратегияны жүзеге асыруға және сұранысты қысқартуға арналған бағалаудың жүруі үшін.

Есірткілерге сұранысты қысқартудың басымды қағидалары туралы Декларациясына келесілер кіреді:

* есірткілердің мәселесін шешудің жолында сұранысты азайтуға және ұсынысты қысқартуға арналған шараларды өзара нығайтуды жүзеге асыруға балансты түрінде қамсыздандыру және шоғырланудың шектелген түрімен ұсынысты қысқарту;

* Ұсынысты қысқарту шаралары міндетті:

- есірткілерді пайдалануды алдын алу және есірткілерді зиян түрінде пайдаланғанның жағымсыз нәтижелерін азайтуға бағытталған;
- жеке тұлғалардың көпшілік деңгейінде белсенді және келісімді қатынасуын қамсыздандыру және көтермелеу;
- мәдени ерекшеліктерін және гендерлық факторларын ескеру;
- жағымды жағдайларды жасауын және бекітуін қолдау;

* Сұранысты қысқарту бағдарлама міндетті:

- есірткімен байланысты тұрғындар арасындағы мәселелерге және есірткілерді пайдалану және зиян келтіре пайдалану сипаттамасын және кең ауқымдығын жиі бағалауына негізделу;
- алдын алу жұмысының бүкіл саласын қамту, есірткілерді пайдаланудың басын алдын алудан бастап соңынан денсаулыққа

жағымсыз және есірткілерді зиян түрінде пайдаланудың әлеуметтік нәтижелерін азайтуға дейін;

- жастарға ерекше көңіл қоя, жалпы тұрғындардың және нақты топтардың сұраныстарын ескеріп әзірлеу;

* Мәселені шешу шараларының әсерлісін анықтау, және сәйкес саясатпен бағдарламаны әзірлеу және жүзеге асыруға бүкіл көпшіліктің қатысуын көздейтін әріптестік жол мәселеге нақты баға беру үшін басымды болып табылады;

* Әлеуметтік қамсыздандыру, денсаулықты қорғау және профилактикалық ағарту бағдарламалары саласында сұранысты қысқарту әрекеттері жалпы бағдарламалық шаралардың құрамды бөлігі болуы керек;

* Ағарту және алдын алу бағдарламаларында шектеулі түрінде пайдаланатын хабар түсінікті, ғылыми негізделген, сенімді, мәдени жағынан қабылдайтын, уақытында және мүмкіндік бойынша тұрғындардың мақсатқа сәйкес тобында мақұлданған болуы керек;

* Бағдарламалардың саясатын әзірлеуге және жоспарлауға жауапты тұлғаларды, ұсынысты қысқарту бағдарламасын және стратегиясын әзірлеуді, жүзеге асыруды, бағалау жүргізудің бүкіл аспекті бойынша практик-мамандарын дайындауға мемлекетке сәйкес зейін қою керек;

* Сұранысты қысқарту жөніндегі стратегиялар және нақты шаралар олардың әсерлігін анықтау және көтеру мақсатында қатаң бағалау өтуге тиіс.

Есірткілерді заңсыз өндіру, айналысқа салу, тарату және пайдалануға жол бермеу жөнінде Орта Азия елдерінің Үкіметтерімен бүкіл деңгейде әрекеттер қабылдауда. Есірткіге сұранысты қысқарту саласындағы саясатын және стратегиясын күшейту талаптарына соңғы кезде екпін қоюды ескере, есірткілерді бақылауын қамсыздандыру үшін саясатты даярлауға жауапты лауазымды тұлғаларға күрделі шешімдерді қабылдауы көзделеді. Есірткінің мәселесін әсерлі түрінде қолға алу ішіне жан-жақты, балансталған және үйлескен стратегия кіреді, осының шектеуі арқылы есірткілерді ұсынуын бақылау және оған сұранысты қысқартуы өзара бірін-бірі толықтырады және күшейтеді деп БҰҰ-ның ГААС-ында қабылданған Саяси Декларация санайды. Сондықтан, есірткілерге сұранысты қысқарту бойынша шараларды күшейту керек және оған қажетті қормен қамсыздандыру тиіс. Осы шараларды жүзеге асыру үшін, саясатты дайындауға жауапты лауазымды тұлғаларға, өз үкіметтерінен немесе министерстволарынан теккана қаржы керекті емес, осыған сәйкес саясатты және бағдарламаны әзірлеу үшін техникалық қолдауда керек.

Есірткілерге сұранысты қысқарту саласы көп үкіметтерге жаңа болып табылады. Сондықтан, нашақорлықты алдын алу және емдеу саясатын және стратегиясын жоспарлауға әзірлеуге, жүзеге асыруға жауапты тұлғалар, ақпараттық және техникалық қолдауға зәрлі. Кейбір кездерде, есірткілерге сұранысты қысқарту жөніндегі әсерлі саясат және бағдарламалар туралы ақпарат қолда болмайды немесе оны тез түрінде алуға мүмкіндік жоқ.

Ұсынған жоба 2002 жылы 26-28 маусымда Өзбекстан, Ташкентте, өткен "Жағдайды және оған қарсы шараларды бағалау: Орта Азиядағы нашақорлық мәселесі жөнінде Аймақтық Конференциясында" әзірленген кепілдемеге толық сәйкес және келесі мәселелерді шешуге бағытталған:

* Нашақорлықты мониторингке түсіруге арналған ақпараттар жиынтығының жүйесі толық дамымаған, эпидемиологиялық индикаторлардың бірінші қатарында негізделген халықаралық деңгейде қабылданған, нашақорлықтың түрлері және тенденциялары туралы уақытында сенімді мәліметтер Үкіметтерге өз саяси шешімдерін және позицияларын қолдау үшін керек, осымен қатар ынтымақтастық және есеп беру бойынша өзінің халықаралық міндеттерін әсерлі түрде сақтауы;
* есірткілерге сұранысты қысқарту бойынша ең жақсы тәжірибелер және әсерлі стратегиялар туралы ақпараттық қамсыздандыру деңгей баршылығының кемдігі;
* есірткілерге сұранысты қысқарту жөніндегі әр түрлі бағдарламалар және шараларды мониторингке түсіру, бағалау мүмкіндіктері шектелген;
* есірткілерге сұранысты қысқарту жөніндегі ұлттық және аймақтық комплексті стратегиялық жоспарларды әзірлеу және жүзеге асыру бойынша әлеует баршылығының кемдігі.

ВИЧ/СПИД-ті алдын алу сұрақтарын жоба есірткілерге сұранысты қысқарту туралы жалпы бағдарламасына енгізеді, ВИЧ/СПИД туралы сұрақтар бойынша 2001 жылғы БҰҰ-ның ГААС-тың Декларациясын ескере және мыңжылдықтың (MDG) дамыту бойынша мақсаттары туралы Құжат 6 номер, 7 міндет, бұл ВИЧ/СПИД-тің таратылуын 2015 жылға дейін тоқтатуын және оның масштабын қысқартуына шақырады.

II.3 Мақсатты салалар және бенефициарлар

Жобаның негізгі бенифициарлары болып табылатындар:

* Саясатты әзірлеуге және бағдарламаны жоспарлауға жауапты тұлғалар;
* есірткілерге сұранысты қысқарту саласындағы лауазымды тұлғалар және сарапшылар;
* Ақпараттық жүйелерін және нашақорлықты мониторингілеу

жүйелері бойынша байланысты органдары;
* есірткілерге сұранысты қысқарту сұрақтары бойынша аймақта жұмыс істейтін бүкіл халықаралық және жергілікті ұйымдар;
Жобаның екінші кезектегі бенефициарлар болып табылатындар:
* Жалпы тұрғылықты адамдар;
* есірткілерді пайдаланатын, әсіресе ЕИТП, тұрғылықтардың бір бөлігі;
* Жастар және басқа сезімталды топтар;
* ҮЕҰ (үкіметті емес ұйымдар) және азаматтық қоғамның ұйымдары.

II.4 Жоба аяқталған кезде күтілетін жағдай

Жоба аяқталғаннан кейін болатыны:
* Сұранысты қысқарту бойынша жаңартылған стратегиялар әзірленеді және енгізіледі, оларды жиі қарастыруға/жаңартуға мүмкіндіктер жасалады, осының ішіне жергілікті биліктердің насихаттарын және әрекеттерін күшейтуі енгізіледі;
* Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу жөніндегі жобалардың/шаралардың әсерлерін бағалау өткізіледі; бағалардың нәтижелері стратегияны және саясатты әзірлеу бойынша ұлттық әлеуетті арттыруға пайдаланады;
* Нашақорлықтың және ВИЧ/СПИД-тің шоғырланған ақпараттық және мониторингті жүйелері құралады.

Әсіресе, келесілер орындалады:
* Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алудағы алдыңғы қатардағы тәжірибелер, жаңа стратегияларды түсіну және хабардар болушылық деңгейін көтеру;
* Зерттеулер нәтижесіне негізделген, есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті емдеу бойынша стратегиялық жоспарлаудың тетіктерін әзірлеу және енгізу;
* Есірткілерге сұранысты қысқартуға және ВИЧ/СПИД-ті алдын алуға әсерлі әрекеттенуге кедергі келтіретін саяси және құқықтық факторларды анықтау және талдау, оларды жеңуге болатын сәйкес кепілдемелерді дайындау және ұсыну;
* Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу жөніндегі шоғырланған стратегиялық бағдарламаларды ұлттық деңгейде және кейбір мақсатты салаларға әзірлеу;
* Саясатты әзірлеу, жүзеге асыру, үйлестіру, мониторингілеу және есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын

алу бойынша бағдарламаларды және стратегияларды бағалау, бойынша ұлттық әлеуетін арттыру;

* Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша бағдарламалардың/шаралардың әсерлігін бағалауды өткізу; лауазымды тұлғаларға және мамандарға лайықты шешімдер қабылдау және стратегиялық жоспарлауды ұлттық деңгейде арттыру үшін нәтижелерін жеткізу;
* Есірткілерге сұранысты қысқарту, ВИЧ/СПИД-ті алдын алу, стратегиялық жоспарлау, нашақорлықтың эпидемиологиясын, бағдарламаның мониторингісін және бағалау саласындағы әсерлі әдістемелердің сұрақтары бойынша ұлттық сарапшыларды, лауазымды тұлғаларды, басқа мамандарды оқыту;
* Сәйкестікке келтірілген және аймақтық, халықаралық деңгейде салыстырылған нашақорлық және ВИЧ/СПИД бойынша индикаторлық мәліметтерді анықтау және белгілеу;
* БҰҰ-ның Комиссиясына Жылсайынғы (ARQ) Баяндамаларға және Екіжылдық (BRQ) Баяндамаларына Сауалнама бойынша мүше-мемлекеттердің, есірткі заттары бойынша есеп беру сапасын жақсарту;
* Әр түрлі деңгейде, саясатты әзірлеуге жауапты лауазымды тұлғаларға, зерттеушілерге және басқа мамандарға мерзім бойынша ақпаратты тарататын жергілікті, ұлттық және аймақтық деңгейлерде нашақорлық және ВИЧ/СПИД бойынша ақпараттық және мониторингті жүйелерін дамыту;
* Тәжірибемен айырбас жасау және саясатты әзірлеуге жауапты лауазымды тұлғаларға, мамандарға және әріптестерге ақпаратты тарату үшін жергілікті, ұлттық және аймақтық деңгейде эпидемиологиялық жүйесін дамыту.

II.5 Жобаның стратегиясы

Орта Азиядағы ЮНОДК-тің жұмысы есірткілерге бақылау саласында шараларды күшейту бойынша ұлттық әлеуетті дамытуға және есірткілерді заңсыз айналдыруға оған сұранысты қысқартуға, ВИЧ/СПИД-тің таратылуына және ұйымдасқан қылмыстың деңгейін төмендетуіне және қылмысты алдын алуға күрделі және өлшемді нәтижелерге жету үшін бағытталған.

Ұсынған жоба Орта Азияда есірткілердің мәселесін шешу бойынша әсерлі жан-жақты шараларды жүзеге асыру үшін көзделген: (1) әсерлі басшылықты және үйлестіруді бекіту; (2) жасау, жүзеге асыру, мониторингтеу бойынша әлеуетті дамыту және әсерлі саясатты бағалау; (3) ақпараттық және нашақорлық бойынша есеп беру жүйесін арттыру арқылы.

Жобаның жұмысы келесі басымды бағыттарда жүргізіледі:

1.а) Есірткілерді бақылау бойынша стратегиясымен және бағдарламамен, ағымды саясатты белгілейтін құжаттармен және материалдармен танысу, төменде көрсетілген мақсаттарда:

- 1998 жылы БҰҰ-ның ГААС-ында қабылданған есірткілерге сұранысты қысқартуға арналған басымды қағидаларына олардың сәйкес келетінін бағалау;
- Ұлттық бағдарламаларды жетілдіруге және жүзеге асыру үшін техникалық көмектігіне зәрлілігін және қажеттілігін анықтау, әсіресе көпшілік деңгейінде;
- Есірткілер мәселесіне қарсы, кеңейтілген және келісімделген стратегиялық шаралары бойынша кепілдемелерді талқылауын және дайындауын бастамалау және көтермелеу;
- Ғылыми-негізделген және әсерлі бағдарламаларды/жобаларды дайындау бойынша тетіктерді дамытуды қолдау, қорларды/қаржы әсерлі тарту және осы бағдарламаларды практика түрінде жүзеге асыру.

Берілген құрамдас бөлік: (1) сарапшылық миссияларды, ақпараттық материалдарды зерделеу, кездесулерді, дөңгелек үстелдерді ұйымдастыру; (2) стратегиялық құжаттармен кепілдемелерді дайындау, құралдарды және методологияларды әзірлеу; (3) тәжірибемен және біліммен айырбас жасау, осымен қатар ең жақсы практика туралы ақпарат ұсыну арқылы жүзеге асады.

1.б) Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу ұлттық стратегиялық жоспарларды арттыру және ұлттық, жергіліктік (облыстық, қалалық, аудандық) стратегиялық жоспарларды әзірлеуді қолдау.

Осы құрамдас бөліктің шектеулігінде, жобаның әрекеттері нашақорлық мәселелерін шешу үшін ұлттық және жергілікті билік органдарының жұмыстарының белсенділігін оятуға бағытталады. Жағдайды бағалау, қарсы шараларды талдау, кірісуді жоспарлау және қорларды жұмылдыруға құралған, ұлттық және жергілікті жұмыс топтарын оқыту және әлеуеттілігін арттыру арқылы ұлттық және/немесе жергілікті стратегиялық бағдарламаларын әзірлеуді қолдайды.

2. Есірткілерге сұранысты қысқарту бойынша таңдалған бағдарламалардың/ жобалардың нәтижесін бағалау осының ішінде алдын алу, емдеу/реабилитациялау және зиянын төмендету салаларындағы шаралар.

Осы құрамдас бөліктің шектеуіндегі шаралар, саясатты әзірлеуге және бағдарламаны жоспарлауға жауапты тұлғаларды бағдарламаларды және саясатты бағалау өткізудің негізіне оқытуға арналған. Бағалауды өткізудің методологиялары және құралдары бойынша субрегионалды оқыту семинарларын өткізу және ұйымдастыру арқылы, сонымен қатар жоба жағынан техникалық қолдауды тұрақты

түрінде қамсыздандыру жолымен, есірткілерге сұранысты қысқарту бойынша бағдарламалардың/жобалардың/шаралардың әсерлігін және нәтижелігін бағалау жүргізіледі. Өткізілген бағалаулардың нәтижелері, саясатты және бағдарламаны түрлендіруге, арттыруға пайдалану үшін, лайықты басшыларға ұсынылады.

3. Ұлттық ерекшеліктерін ескере және халықаралық стандарттарда, қағидаларда және процедураларда негізделген, нашақорлықтың және ВИЧ/СПИД-тің мониторингісінің жиынды ақпараттық жүйесін жергілікті, ұлттық және субрегионалды деңгейде дамыту.

Бұл саланың жұмысы ақпараттық жүйелерін құрауға және оны арттыруды енгізеді, есірткілерді зиян түрінде пайдалану көлемін және олармен байланысты мәселелерінің көлемін, саясатты әзірлеуге жауапты аналитиктерге және тұлғаларға ұлттық және субрегионалды деңгейде бағалауға мүмкіндік береді, сонымен қатар есірткілерге сұранысты қысқарту бойынша әсерлі стратегияларды және шараларды арттыру мақсатымен осындай жүйелерді құруды қолдау. Ұлттық және аймақтық ақпараттық жүйелерін арттыру шаралары, түбінде есірткіні зиян түрінде пайдалану көлемін қысқартуға байланысты шаралар туралы есеп беру тетігінің сапасын жоғарлату мақсатын қудалайды. Есірткілермен зиянды түрінде пайдалану көлемін бағалау бойынша ЮНОДК-тің Глобалды Бағдарламасымен тығыз өзара қатынасымен, берілген жоба келесі шараларды орындайды:

- Нашақорлықтың және ВИЧ/СПИД-тің мониторингісінің ақпараттық жүйесін қала деңгейінде әрі қарай дамыту және осы пилоттық бастаманы Орта Азияның әр еліндегі 3-4 қалаларына кеңейту;
- Есірткілерді зиянды түрінде пайдалану көлемін бағалау бойынша ЮНОДК-тің Глобалды Бағдарламасының шектеуімен әзірленген методологиялық құралдарды (оқыту модульдарды) пайдаланумен нашақорлық және басқа эпидемиологиялық концепциялары бойынша жиынды ақпараттың жүйелерін дамыту мәселесі жөнінде оқыту өткізу;
- Әр таңдалған қалада/облыста іріктелген байланыс жасайтын тұлғаларды қажетті жабдық жиынтығымен (компьютермен, принтермен, факспен, модеммен және интернет-қосумен) қамсыздандыру;
- Хаттамаларды, алдыңғы индикаторлық мәліметтерді жинау методологиясын, әзірлеу және үйлесімдеу, осымен қатар тренинг-семинар арқылы оларды практикаға енгізуді қолдау, мәліметтерді басқару саласын қолдау, сәйкес мүдделі жақтағы ақпаратты тарату және талдау;
- Аймақтық, ұлттық және субрегионалды жүйелерін дамытуды қолдау, осымен қатар ұлттық байланыс тұлғалар арасында

ақпаратпен, тәжірибемен айырбас жасауды көтермелеу;

- Ұлттық және аймақтық деңгейдегі нашақорлық туралы мәліметтер жинауға ұлттық байланыс тұлғаларға техникалық көмек көрсету, және ООН-ның жылсайынғы, екіжылдық мерзімді баяндамаларға сауалнамаларды толтыруды және толық көлемде ұсынуды қолдау;
- Эпидемиологиялық көрсеткіштің басы болып табылатын, нашақорлық таратылғаны туралы бағалау жүргізуді қолдау;
- Жастар арасында нашақорлықтың таратылу деңгейін анықтау үшін мектептерде зерттеулерді жоспарлауды және өткізуді қолдау.

II.6 Орындау тетігі

ЮНОДК-тің штаб-пәтерінің лайықты техникалық және басшылық бөлімдерімен тығыз үйлесумен жоба Орта Азиядағы ЮНОДК-тің Аймақтық Өкілдігімен орындалады .

II.7 Орындауға және үйлестіруге дайындық

Жобаның бүкіл мерзіміне есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу мәселесі жөнінде халықаралық кеңесші тартылады, оның жұмысы аймақтағы сұранысты қысқарту бойынша жобалармен және 2004-2005 [1] жылдардың UNAIDS UBW глобалды бағдарламасының қорымен бірлесіп қаражаттандырылады. Жобаны күнделікті басшылауға кеңесші жауапты болады, осымен қатар ЮНОДК-тің аймақта есірткілерге сұранысты қысқарту жөніндегі берілген және басқа жобаларға техникалық және стратегиялық қолдау көрсетеді. Ерекше сұрақтарды шешу үшін халықаралық және жергілікті сарапшы/консультанттарды қысқа мерзімділік негізінде жалдау арқылы қосымша көмек тарту жолымен. Есірткілерді зиян түрінде пайдалану (GAP) масштабын бағалау жөніндегі ЮНОДК-тің глобалды Бағдарламасы және ВИЧ/СПИД бойынша ЮНОДК-тің бөлімшелері, есірткілер және ВИЧ/СПИД бойынша мәліметтерді және ақпараттарды жинау жүйесін әзірлеуіне лайықты техникалық көмек көрсетеді.

Жоба, ЮНОДК-тің ағымды бағдарламаларымен/жобаларымен тығыз үйлесумен және басқада ПРООН, ЮНИСЕФ, ЮНЕСКО, ВОЗ, ЮНФПА, ОБСЕ, Әлемдік БАНК, ЮСАИД, ЕС, Ашық Қоғам Институты сияқты халықаралық көпжақты және екіжақты ұйымдармен жүзеге асады. Халықаралық кеңесшінің рөлі, аймақта есірткілерге сұранысты қысқарту бойынша ЮНОДК-тің бүкіл ағымды/жоспарланған жобаларын үйлестіруде және қарым-қатынасты белгілеуде тұрады.

Берілген жобаны жүзеге асыруға қатысатын әр ел, есірткілерді бақылау бойынша Мемлекеттік Комиссиясынан/Комитетінен/Агенттіктен немесе Денсаулық министерствосынан, берілген жобаны жалпы үйлестіруге және жүзеге асыруын бақылау үшін жоғары дәрежелі лауазымды тұлға тағайындайды. Берілген жауапты лауазымды тұлғалар, Орта Азиядағы ЮНОДК-тің Аймақтық Өкілділігімен және

жобаның халықаралық кеңесшісімен бірге, жобаны жүзеге асыру жолын бақылайтын, оның орындауына ықпал беретін, жұмыс жоспарларын бекітетін және жобаның есеп беруіне түсініктер ұсынатын Жобаның Басшылық Комитетін құрайды.

III. Шаралардың мақсаттары, нәтижелері

Орта Азия елдеріне есірткілерге сұранысты қысқарту үшін күрделі және өлшеуге көнетін нәтижелеріне жетуіне қолдау көрсету және есірткіні инъекция түрінде қолданатындардың арасында ВИЧ/СПИД-тің таратылуын бақылау Орта Азияда есірткілерге сұранысты қысқарту бойынша ЮНОДК-тің негізгі мақсаты болып табылады.

Жобаның жалпы мақсаты - 1998 жылы БҰҰ-ң ГААС-ында қабылданған басшылық қағидаларға сәйкес және 2001 жылы БҰҰ-ң ГААС-ында ВИЧ/СПИД-ті алдын алу негізгі кепілдемелерін ескере есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша ғылыми-негізделген және әсерлі стратегияларды жүзеге асыруды елдерге мүмкіндік беретін жағымды жағдайды дамытуды қолдау.

1. Міндет: Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу мәселесінде елдерге техникалық басшылық және қолдау көрсетуде ЮНОДК/РПЦА-ның әлеуетін бекіту.

1. Нәтиже: Саясатты қолдау және техникалық көмектесу үшін әсерлі тетік құралды және ол жұмыс істейді.

Бірінші шаралар:

1.1 Негізгі әріптес-ұйымдармен жұмыстық қарым-қатынас белгілеу

1.2 Ағымды ұлттық саясатты, есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бағдарламаларын және стратегияларын зерделеу

1.3 Техникалық қолдауда және кеңестік көмекте кемшіліктерді және қажеттіліктерді анықтау

1.4 Анықталған қажеттіліктерінің негізінде техникалық басшылық және кеңестік көмек көрсету

1.5 Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу саласында ұлттық стратегияларды жүзеге асыруға үзілмес сарапшылық көмек көрсету үшін тетіктер әзірлеу және оларды енгізу

1.6 Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша әсерлі бағдарламаларға және стратегияларға әр түрлі тематикалық жұмыс семинарларын ұйымдастыру.

2. Міндет: Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД бойынша ағымды шаралардың әсерлігін бағалауды өткізу үшін лайықты жүйелерді және мүмкіндіктерін әзірлеу және енгізу.

2. Нәтиже: Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу

бағдарламаларын/шараларын әр түрлі кезде және деңгейде бағалауды өткізу үшін жергілікті мамандар лайықты білімдерге, әдеттерге дайындалған және оқытылған. Нашақорлықты алдын алу, зиянын төмендету, емдеу бойынша кейбір бағдарламалардың/шаралардың әсерлігін бағалауы өткізілді, нәтижелері лайықты лауазымды тұлғаларға ұсынды.

Бірінші шаралар:

2.1 Техникалық тапсырмаларды, функционалды міндеттерді әзірлеу және әсерлікті бағалауды өткізуге арналған ұлттық топтарды құрастыру

2.2 Әр түрлі деңгейде нашақорлықты алдын алу, емдеу, зиянын төмендетуді жүзеге асыру (процесін, нәтижесін, әсерліген бағалау) жөнінде жұмыстардың/бағдарламалардың методологиясы және қағидалары бойынша жұмыс семинарларын өткізу

2.3 Нашақорлықты алдын алу, емдеу және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу ағымды және жоспарланатын бағдарламаларға міндетті құрамдас бөлігі ретінде, бағалауды енгізу және ұлттық жоспарларды әзірлеуге қолдау көрсету

2.4 Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/Спид-ті алдын алу бойынша кейбір бағдарламаларды/жобаларды бағалауын өткізуге техникалық және қаражаттық қолдау көрсету

2.5 Өткізілген бағалау бойынша нәтижелерін әзірлеуге және таратуға қолдау көрсету.

3. Міндет: Сұранысты қысқарту қағидаларына сәйкес, таңдаулы пилоттық облыстарда есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу жөніндегі стратегиялық жоспарлауға және стратегияны жүзеге асыруға ықпал жасау.

3. Нәтиже: Ұлттық және жергілікті/муниципалды деңгейде есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша стратегиялық бағдарламалар әзірленді; оларды орындау тетіктері әзірленді және енгізілді.

Бірінші шаралар:

3.1 Ұлттық және жергілікті деңгейде есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша бағдарламаларды стратегиялық жоспарлау үшін ұлттық жұмыс топтарын құрастыру, техникалық тапсырыстарды және функционалды міндеттерді әзірлеу

3.2 Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша стратегияларды және стратегиялық жоспарларды әзірлеу, жүзеге асыру үшін ұлттық жұмыс топтарымен келісімі бойынша, басымды облыстарды/қалаларды таңдап алу

3.3 Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу жөнінде жұмыстың стратегиялық жоспарлауды әзірлеу процесі, деңгейі бойынша жұмыс семинарын өткізу

3.4 Жағдайды зерделеу процесіне, қарсы шараларды талдауды, стратегиялық жоспарлауды және қорды жұмылдыруды, әр деңгейде, кеңестер арқылы ықпалдау

3.5 Әзірленген стратегиялық жоспарларды және жұмыстарды жүзеге асыру үшін ұлттық және жергілікті әріптестердің қолдаумен кепілдену

3.6 Стратегиялық жоспарларды әр деңгейде орындау үшін үзілмес техникалық қолдау көрсету

4. Міндет: Нашақорлықтың және ВИЧ/СПИД-тің жергілікті, ұлттық және аймақтық деңгейде таратылу мониторинг және ақпараттық жүйелерін арттыру.

4. Нәтиже: Нашақорлықтың және ВИЧ/СПИД-тің ақпараттық және мониторингі шоғырланған жүйелері, халықаралық деңгейде қабылданған, балансталған бірінші көрсеткіштеріне және оларды жинау үшін арналған тұрақты методологияларына негізделген жергілікті, ұлттық және аймақтық деңгейлердегі эпидемиологиялық жүйелері жұмыс істейді.

Бірінші шаралар:

4.1 Нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша ұлттық эпидемиологиялық топтарды кеңейту үшін мақсатты облыстарды/қалаларды таңдап алу

4.2 Нашақорлықтың және ВИЧ/СПИД-тің ақпараттық және мониторинг жүйелері бойынша байланыс ұйымдарды анықтау

4.3 "Нашақорлық және ВИЧ/СПИД бойынша шоғырланған ақпараттық жүйелерін дамыту" жөнінде жобаның байланысты тұлғалары үшін аймақтық жұмыс семинарларын ұйымдастыру

4.4 жаңа мәліметтерді жинауын жүзеге асыру және осы мәліметтерге негізделген есеп беруді орындау үшін, басымды эпидемиологиялық көрсеткіштерін және тетіктерін қолдау бойынша жұмыс жоспарларын және методологияларын дайындау

4.5 Байланыс ұйымдарға қажетті жабдықтар және көмек түрінде қаражаттандыруды ұсыну

4.6 Нашақорлық және ВИЧ/СПИД бойынша ақпараттық және эпидемиологиялық жүйелерін жақсартуға арналған ресми ереже белгілейтін акттарды әзірлеуді және енгізуді ықпалдау

4.7 Мәліметтерді жинауда, оларды талдауда және есеп беруде

байланыс ұйымдарды үзілмес техникалық және методологиялық қолдаумен қамсыздандыру

4.8 Аймақтық жұмыс семинарларын келесі тақырыптар бойынша ұйымдастыру: жылсайынғы есеп беру сауалнамасына және саясатты әзірлеуде оларды қолдану үшін мәліметтерді жинау және түсінік беру; нашақорлық және ВИЧ/СПИД бойынша эпидемиология үшін мәліметтерді негіз түрінде талдау; көлемді зерттеулер және бір орынға тіркелген зерделеулер; нашақорлық және ВИЧ/СПИД бойынша эпидемиологиясының этикалық аспекттерін және қағидаларын зерттеу; есірткіні инъекция түрінде пайдалану және осыған байланысты ВИЧ жағдайларының мәселелерінің мониторингісі және емдеу бойынша есеп беру;

4.9 Оқушылар арасында есірткілерді пайдалануды зерттеулер жүргізу және оны жоспарлауды қолдау

4.10 Нашақорлық және ВИЧ/СПИД-ті және эпидемиологиялық жүйелерін мониторингілеу бойынша байланысты тұлғаларға ұлттық және аймақтық шолу кездесулерді ұйымдастыру және ақпаратпен өзара айырбас жасауды ықпалдау

4.11 Нашақорлық және ВИЧ/СПИД бойынша аймақтық, ұлттық және облыстық есеп берулерді жариялауды және таратуды әзірлеуге қолдау көрсету.

IV. Салымдар

Үкіметтердің салымы

Жобаға қол қойған елдерінің үкіметтері, жобамен жұмыс істеуге тағайындалған өздерінің ұлттық мамандарын төлемақымен қамсыздандырады және сәйкес шығындарды жабады, егерде бұл қаражаттар тікелей ЮНОДК-тың жағынан төленбесе.

Жобаға қол қойған елдерінің үкіметтері, келіссөздер және үйлестіру кездесулеріне жағдай жасайды.

Жобаға қол қойған елдерінің үкіметтері, БҰҰ-ң қызметкерлеріне, кеңесшілерге, донор-елдерінің өкілдеріне және виза жобасының қызметкерлері үшін қауіпсіздікке қажетті шарттар және аймақ бойынша төлемақысыз жұмыспен жүруді ұйымдастыруды қамсыздандырады және халықаралық мониторинг бойынша аймақта кездесулерге төлемақысыз жағдай жасайды.

ЮНОДК-тің салымы

Берілген жобаға ЮНОДК-тің жалпы салымы US$ 348,000 құрады қосымша шығындарды (13%) ұстап қалғанда. Бұл жобаның бүкіл мерзімінде, есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу мәселелері бойынша халықаралық кеңесшінің қызметін бірлесе қаражаттандыру; әкімшілік қосымша персоналды және бағдарламаның/жобаның ұлттық штатын қаражаттандыру; кездесулердің және

тренингтердің шығындарын; жоба бойынша қызметтік іс-сапарлардың шығындарын; жабдықтарға; жергілікті мекемелерге шарттарға және гранттарға кететін шығындарды енгізеді.

V . Болжаулар және қауіп

Болжаулар:

* 1998 жылы және 2001 жылы БҰҰ-ның ГААС-ында қабылданған Саяси Декларацияның және есірткілерге сұранысты қысқарту бойынша басымды қағидалары туралы Декларацияның пункттерін Үкіметтер орындауға дайын;

* Үкіметтер, берілген жобаны орындауда қажетті ЮНОДК-пен ынтымақтасуға және қажетті қолдау көрсетуге дайын.

* Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша ұлттық және жергілікті стратегиялық жоспарларды лайық қаржылау қамсыздандырылады.

Қауіп:

* Берілген жоба бойынша оқытылған қызметкерлер, оқудан кейін өз жұмыс орнын тастап кетеді.

* Берілген жоба бойынша табыс еткен жабдықтар, өз саласында пайдаланбайды.

VI. Алдыңғы міндеттер және шарттар

Берілген жобаға ЮНОДК қол қояды, егерде келесі міндеттерді орындауымен қанағатталса:

- Үкімет, берілген жоба бойынша ұлттық байланыс ұйымдар ретінде шығатын агенттіктерді және басшы қызметтік тұлғаларды анықтайды және ЮНОДК-қа олардың байланыс бөліктерін ұсынады.
- Жобалы құжаттың бірінші бетіне, Үкіметпен тағайындалған, ұлттық байланыс тұлғасы қол қою керек.

ЮНОДК-тың жағынан ықпал көрсету, жоғарыда аталған міндеттерді толық орындауына тәуелді. Бір немесе бірнеше міндеттерді орындамағанда, ЮНОДК, өз қарауы бойынша көмек көрсетуді тоқтатуға немесе бітіре алады.

VII. Жобаның мониторингісі, есеп беру және бағалау

Берілген жобаны, кез келген деңгейінде Үкімет және ЮНОДК бірігіп қайта қарауы болады. Жобаны қайта қарау бойынша керек кезінде ЮНОДК-тің миссиясына Үкімет ықпал көрсетеді. Берілген жоба, БҰҰ-ның ішкі аудит Қызметі және БҰҰ-ның тәуелсіз аудиторлар Кеңесі жағынан тексеруге жатады. Олардың сұрауы бойынша, жобалы құжатқа қол қойған жақтар, аудиторлар құжаттарға, хат жазысуға, есеп шоттарға, шығын жазуларына және жоба бойынша инвентарлық тізімдермен жұмыс істеуін қамсыздандырады.

Берілген жобаны орындау мониторингісі Орта Азиядағы ЮНОДК-тің Аймақтық

Өкіліне арттырылады.

Берілген жоба басталғаннан кез келген уақытта және оның аяқталған кезінен 12 айдың ішінде ЮНОДК бағалау өткізуі мүмкін. Кез келген бағалау топты тартқанға дейін функционалды міндеттер, кез келген бағалауды жүргізудің мақсаты және ұзындылығы, алдын ала Үкіметпен келістіріледі. Қорытынды бағалауды өткізу (сыртқы) жобаның бюджетімен көзделген және қысқартуға немесе жоюға жатпайды, жобалы құжатқа немесе оның қайта қаралған түріне қосылатын жобаның бүкіл жағы арасындағы жазбаша келісімнен басқа. Қорытынды бағалау жобаның аяқ кезінде өткізіледі.

Үкіметтермен, атқарушы агенттікпен және ЮНОДК-пен өткізілетін үш жақты шолу (бірлескен шолу), әр 12 айдың ішінде бір рет жүргізіледі. Соңғы үш жақты шолу жобаның аяқталуына 4 ай қалғанда өткізіледі.

VII. Құқықтық контекст

БҰҰ-ның Дамыту Бағдарламасымен Келісімге қол қойған Келесі Үкіметтер, ЮНОДК-қа берілген жобаның шектеуімен көрсетілген, белгілеген уақытта, берілген Келісім, mutatis mutandis, қолғабыс тигізуге пайдаланумен келіседі. Келісімнің, әсіресе IX Бап (Артықшылықтар және иммунитеттер) және X Бап (ПРООН-ға көмектесуді орындау үшін шарттар) берілген жобаның шектеуі бойынша ЮНОДК-тің жұмысына қолданатыны туралы Үкіметтер растайды.

Қазақстан Үкіметі	1994 жыл 4 қазан
Қырғызстан Үкіметі	1992 жыл 14 қыркүйек
Тәжікстан Үкіметі	1993 жыл 1 қазан
Түркменстан Үкіметі	1993 жыл 5 қазан
Өзбекстан Үкіметі	1993 жыл 10 маусым

Берілген жобалы құжаттағы қағидалар, Келісімдегі қағидалардан жоғары және " ПРООН-ның жобалы құжатына қосымша Стандартты пункттер" (екі стандартты мәтіннің қайсы пайдаланатынына қарамай) стандартты мәтінде қолданатындар, моделді құжаттағы бағдарламалар және белгілеулер арасында пайда болатын келіспеушіліктер жағдайында.

а. Міндеттер туралы пункттер

Олардың аумағында пайда болған, жабдықты әкелу, оны тасымалдау, өңдеу, сақтау және басқа шығындарға байланысты кедендік бажды және басқа төлемақыларды төлейтін шығындарды Үкіметтер өзіне алады.

Берілген жоба бойынша, мемлекеттік құрамдарға немесе аймақтық/ұлттық/ жергілікті органдарға, ЮНОДК-пен сатып алынған жабдық елге келгеннен кейін жабдық Үкіметтердің жеке меншігіне ауысады. Жеке меншікке берілгеннен кейін, жабдықты лайықты сақтауға, оны орнатуға, қызмет көрсетуге, сақтандыруға және керек кезінде жабдықты ауыстыруға Үкіметтер жауапкершілік тартады. Әрі қарай ЮНОДК жабдық үшін ешқандай заңды жауап тартпайды.

ЮНОДК-пен сатып алынған бүкіл жабдық, бағдарламалық қамсыздандыру, материалдар, шығынды материалдары және осы жобаны орындау үшін қаражаттандыру, жобаның мақсаттарына ғана пайдаланылады. Бүкіл ұсынған жабдық және материалдар ООН-ның ережелеріне және басшылығына сәйкес пайдаланылады.

Үкіметтер, БҰҰ-ға, ішінде ЮНОДК-та бар, оның персоналына немесе ООН-ның атынан қызмет көрсететін басқа тұлғаларға қарсы, үшінші жақпен қойылған талаптарды шешуге жауапты болады, егерде берілген Келісімнің шектеуіндегі әрекеттер бойынша наразылық пайда болса, осы тұлғалар жағындағы салақтылықтан немесе әдейі бұзушылықтан, берілген назарылықтар және талаптар пайда болуын БҰҰ және ЮНОДК қабылдаған жағдайлардан басқасын.

Үкіметпен, АЕК-нен немесе ООН-ның басқа агенттіктерімен (ЮНОДК-тан басқа) тартылған персонал, кеңесшілер, немесе басқа тұлғалар ресми міндеттерін орындау жолында алынған жарақаттың немесе аурудың арқасында өлім жағдайы немесе мүгедектік пайда болғанда, жобаны жүзеге асыру жолында, өтемақы төлеуге ЮНОДК жауапты емес екенін бүкіл жақтар түсінеді. Осындай жағдайда төленетін өтемақының оны толтыру туралы өтініштермен ЮНОДК-қа шағымдалмайды, берілген жоба бойынша Үкіметпен, ҮЕҚ-мен, және ООН-ның басқа агенттіктерімен жұмысқа орналастырылған тұлғаларға, осындай жағдайда қажетті өтемақылар көзделген және бүкіліне қолданылады екенін осымен растайды.

b. Келісімнен шығу туралы пункт

Берілген жоба бойынша ЮНОДК-тың жұмысын жүзеге асыру жыл сайын лайықты қаражаттандырылуға тәуелді. Қолдағы қаражаттар міндетті түрде, жылсайынғы бюджеттен қаражат бөлу жолымен, шығындарды есептеу, жыл сайынғы жұмыс жоспарына негізделе берілген жобаны іске асыруға бағытталады. Қажетті қаражаттандырылу жоқ болса ЮНОДК бір жақты тәртіп түрде берілген жоба бойынша қолдау көрсетуді қысқарту құқығын өзінде қалдырады.

c. Жобаны қайта қарау

Жобаның бүкіл жақтар арасында жазбаша келісім бар болғанда жобалы құжатқа өзгерістер енгізілуі мүмкін. Жобалы құжатта көзделмеген, кез келген күрделі сұрақ, ООН-ның лайықты органдарының шешімдеріне және сәйкес қаулыларға келістіріліп жобаның жақтарымен реттелу керек. Осы параграфқа сәйкес әр жақ басқа жақтың кез келген ұсынысын тәпі және суық қарау керек.

IX. Бюджет

FO/UZB

Бап	Сипаттама	2004	2005	2006	Сомасы
15-00	Сапарлар	2,000	4,000	2,000	8,000
15-99	Сапарларға арналған сома	2,000	4,000	2,000	8,000
13-00	Көмекші әкімшілік персонал	3,000	6,000	3,000	12,000
16-00	Персоналға арналған басқа	0	0	10,000	10,000

	шығындар				
17-00	Ұлттық персонал және жобаның кеңесшілері	7,000	10,000	8,000	25,000
19-99	Персоналға арналған сома	10,000	16,000	21,000	47,000
21-00	Суб-мердігерлік	6,000	7,000	7,000	20,000
22-00	Гранттар	20,000	15,000	0	35,000
29-99	Суб-мердігерлікке сома	26,000	22,000	7,000	55,000
31-00	Тренинг	40,000	25,000	25,000	90,000
35-00	Сарапшы топтардың кездесуі	9,000	5,000	5,000	19,000
39-99	Тренингке сома	49,000	30,000	30,000	109,000
41-00	Шығын жабдық	1,000	1,000	1,000	3,000
42-00	Ұзын мерзімді жабдық	25,000	0	0	25,000
49-99	Жабдық сомасы	26,000	1,000	1,000	28,000
51-00	Жабдықты пайдалану және оған қызмет көрсету	4,200	3,400	1,600	9,200
52-00	Есеп беру шығыны	1,000	1,000	0	2,000
53-00	Басқа шығыстар	0	0	400	400
59-99	Басқа шығыстар сомасы	5,200	4,400	2,000	11,600
90-99	Жобаның өзаралық сомасы	118,200	77,400	63,000	258,600
56-02	ЮНОДК-та ВРП (11%)	13,000	8,500	6,900	28,400
99-99	Барлығы	131,200	85,900	69,900	287,000

О В

Бап	Сипаттама	2004	2005	2006	Сомасы
11-00	Халықаралық сарапшы (L4) (10 ай)	25,000	50,000	25,000	100,000 [1]
56-02	ЮНОДК-та ВРП (13%)	3,300	6,500	3,200	13,000
99-99	Барлығы	28,300	56,500	28,200	113,000

Жобаның жалпы сомасы 400,000

(1) ВИЧ/СПИД мәселесі бойынша халықаралық кеңесшінің қаламақысы GLO/G32 (US$ 135,000) қаражатынан жабылады. RER/H36 және RER/H37 екі аймақтық жоба, бірлесіп төлеу негізінде толық екі жылдық мерзімнің айрықшылығын жабады US$ 100,000 және US$ 20,000 сәйкес.

1 ҚОСЫМША

Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу мәселесі бойынша Халықаралық кеңесшісіне

ТЕХНИКАЛЫҚ ТАПСЫРМА

Қызметі: Есірткілерге сұранысты қысқарту және (L-4)ВИЧ/СПИД-ті алдын алу мәселесі бойынша Халықаралық кеңесші

Орналасқан жері: Орта Азия

Ұзындылығы: 24 ай

Қызметтік міндеттер:

ЮНОДК-тің Аймақтық Өкілінің жалпы басшылығымен және глобалды шақыру бойынша Секцияның техникалық басшысымен, есірткілерге сұранысты қысқарту және нашақорлықпен байланысты, ВИЧ/СПИД-ті алдын алу мәселесі жөнінде Орта Азия Үкіметтеріне Кеңесші техникалық және кеңестік көмек беруіне жауапты болады, және елдерге осы салада ұлттық бағдарламаларды әзірлеуге және орындауға ықпал көрсетеді . Кеңесші, алдын алу, емдеу және реабилитациялау стратегияларын әзірлеуге қолдау көрсетеді, есірткілерге сұранысты қысқарту жөніндегі саясат және ВИЧ/СПИД бойынша саясатты ұлттық деңгейде шоғырлануға және үйлестіруге ықпал жасайды. Есірткілерге сұранысты қысқарту жөнінде, олардың ВИЧ/СПИД бойынша құрамдас бөліктерін енгізе, ЮНОДК-тың ағымды/жоспарланған жобалары арасындағы байланысты және үйлесімді белгілеуге; ВИЧ/СПИД бойынша ООН-ның Бірлескен Бағдарламасымен (ЮНАИДС) және оның Ко-демеушілерімен, ООН-ның басқа агенттіктерімен, халықаралық ұйымдармен және Орта Азияда есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу саласындағы әріптестермен өзара қатынасуды және ынтымақтастықты қолдау; ЮНОДК-тің Ортаазиялық есірткілерге сұранысты қысқарту жөнінде под-программаның шектелуімен есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша бірінші қатардағы әсерлі нәтижені анықтау және қолдануға ықпал жасау, нашақорлықты алдын алу және емдеу сұрақтарын шешу, осымен қатар нашақорлық және ВИЧ/СПИД бойынша мәліметтерді жинау және талдау жүйесін арттыру; нашақорлық және ВИЧ/СПИД-тің таратылу мәселелерін әсерлі шешетін, стратегияларды әзірлеу және орындау ұлттық мүмкіндіктерін бекіту үшін ЮНОДК/РПЦА-ны қолдау; техникалық есеп беруді және басқа құжаттарды әзірлеуге көмектесу немесе тікелей әзірлеу.

Кеңесші әсіресе:

* Нашақорлық және ВИЧ/СПИД мәселелерін зерттеуде үкіметтерге қолдау көрсету, оларды шешу шараларын анықтау, ұлттық жоспарларды қысқа әрі дәл жеткізу, қарастыру және жобалық/жоспарлық ұсыныстарды дайындау;
* Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу жөніндегі саясатты әзірлеу, үйлестіру, мониторингтеу және

бағдарламаларды бағалау бойынша ұлттық әлеуетті арттыру үшін үкіметтерге ықпал жасау;

* Нашақорлық және ВИЧ/СПИД мәселелері бойынша насихаттау науқанында, дөңгелек үстелде, конференцияларда, тренингтерде және басқа кездесулерде қатынасу және ұйымдастыру;
* ВИЧ/СПИД-тің мәселелері бойынша ЮНАИДС-пен, осымен қатар ВИЧ/СПИД-ті алдын алу мәселелері бойынша ЮНАИДС-тың басқа ко-демеушілерімен байланысты тұлға ретінде шығу;
* ВИЧ/СПИД және нашақорлық таратылумен күресуге тартылған ЮНАИДС-пен және оның демеушілерімен, ООН-ның басқа агенттіктерімен, халықаралық ұйымдармен және жақтармен үйлестіруге ЮНОДК/РПЦ-ға қолдау көрсету;
* Арнайы ведомствоаралық жұмыстарға ішінде ВИЧ/СПИД бойынша ООН-ның мәтіндік тобының жұмысы, (ССА) елдеріндегі жалпы жағдайларды Зерделеу жұмысына, (ЮНДАФ) Дамыту бойынша ООН-ның қолдау бағдарламасымен шектеулі әрекеттерде және т.б. жұмыстарда белсенді қатынасу;
* Нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу және емдеу жаңа тәсілдері туралы және басқа сәйкес материалдарды, зерттеулер бойынша есеп беруді қарастыру, талдау және бағалау;
* Зерттеушілермен, ғылымда сәйкес саласының өкілдерімен және бүкіл әлемде дағдыланған мамандармен өзара қатынасу;
* Нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу және емдеу үшін бірінші қатардағы тәжірибені таратуды қолдау;
* Нашақорлық және ВИЧ/СПИД арасындағы байланыс туралы эпидемиологиялық мәліметтерді және ақпаратты қарастыру, талдау және бағалау;
* Нашақорлық және ВИЧ/СПИД бойынша біртұтас ақпараттық және мониторинг жүйелерін әзірлеуге ықпал жасау;
* Нашақорлық және ВИЧ/СПИД бойынша ұлттық және аймақтық эпидемиологиялық жүйелерге қолдау көрсету;
* Облыстық және ұлттық деңгейдегі нашақорлыққа байланысты ВИЧ/СПИД-тің мәселесі бойынша қарсы шараларды жоспарлау және қажеттілігін зерттеуге техникалық кеңестік көмек және басшылық ұсыну;
* Олардың техникалық негіздемесін және сәйкестігін белгілеу үшін жобалық ұсыныстарды және басқа есеп берулерді қарастыру;

* Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша әр түрлі бағдарламаларды/жобаларды/шараларды мониторингтеуге және бағалауға ықпал көрсету;
* Техникалық есеп беруге және штаб-пәтерге, Үкіметке, донорларға есеп беру сияқты басқа құжаттарды әзірлеуге ықпал көрсету;
* Жұмыс жоспарларды, жыл сайынғы есеп берулерді және басқа қажетті есеп берулерді әзірлеуде қатынасу;
* Қажеттілігі бойынша басқа тапсырмаларды орындау.

БІЛІКТІЛІКТІ АЙҚЫНДАУҒА ТАЛАПТАР:

Медицина/психология/қоғамтану/денсаулық сақтау немесе басқа лайықты салаларда жоғары білім. Эпидемиологияда зерттеу тәжірибе және ұлттық халықаралық деңгейде он жыл жұмыс тәжірибе. Дамытылып жатқан елдерде жұмыс тәжірибесі болуы мүмкін. Ұйымда жұмыс қабілеті жақсы және есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша салаларда аналитикалық есеп беруді әзірлеудің әдеттері бар. ВИЧ/СПИД-пен күресу бойынша ұлттық немесе халықаралық бағдарламада жұмыс тәжірибесі болуы мүмкін. Ғылым дәрежесі (Ғылым докторы немесе оған тең) екі жылдық мамандық тәжірибесіне тұрады. Бірінші жоғары білімі бар үміткерлерде он екі жыл жұмыс тәжірибесі болуы керек.

ТІЛДЕРДІ БІЛУ

Ағылшын тілімен ауызша және жазбаша түрінде қолдану. Орыс тілін білуі мүмкін.

2 ҚОСЫМША

ТЕХНИКАЛЫҚ ТАПСЫРМА

Қосымша әкімшілік персонал

Лауазымы: Жобаның ассистенті
Орналасқан орны: Орта Азия, Ташкент
Ұзындылығы: 24 ай
Қызметтік міндеттер:

Жобаның Халықаралық Кеңесшісінің басшылығымен, жобаның Ассистенті берілген жобаны іске асыру үшін әкімшілік қолдау көрсетуге жауапты. Ассистенттің қызметтік міндеттері келесілерден тұрады:

* Жобаның Халықаралық Кеңесшісіне жобаны басқаруда және мониторингілеуде көмек көрсету;
* Жобаның бюджетін қарастыруға және қайта қарауға; жыл сайынғы бюджеттік ұсыныстарды әзірлеуге; жобаның бюджетін орындауда және мониторингінде көмек көрсету;
* Жобаның лайықты құжаттарының архивін және құжаттарды енгізу;

* Жобаны орындау үшін қажетті материалдарды сатып алуға көмек көрсету, жобамен көзделген, жабдықты әкелу үшін сатып алуға өкімдерді дайындау;

* Оқу турларын және тренингтерін жоспарлауына және ұйымдастыруына жобаның Халықаралық Кеңесшісіне көмек көрсету;

* Сапарларды дайындау, осының ішінде виза сұрақтарын шешу, тасымалдау, орналастыру және т.б., көмек көрсету;

* Берілген жобаның шектеуінде РПЦА-ның кез келген басқа тапсырмаларын орындау.

Біліктілік талаптары:

* Экономика/қаржы/бизнесті басқару немесе басқа лайықты саладағы жоғары білім;

* Көрсетілген салаларда аз дегенде екі жыл жұмыс тәжірибе;

* Компьютерде жұмыс істеу қабілеттері;

* Ағылшын және орыс тілдерінде еркін сөйлеу міндетті.

UNITED NATIONS
Office on Drugs and Crime

Бағдарламаның аталуы: Орталық Азияға стратегиялық бағдарлама

Жобаның N және аталуы: БАҚ, ҮЕҰ және азаматтық қоғамдары арқылы нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу AD/RER/04/H37

Ұзақтығы: 2 жыл

Басталу уақыты: 2004 мамыр

Есірткілерді бақылау секторы: есірткілерді зиян түрінде пайдалануды қысқарту және алдын алу

Серіктес агенттіктер: ВОЗ, ЮНЕСКО, ЮНФПА, ЮНИСЕФ

Атқарушы агенттік: ЮНОДК

Орындаушы агенттік: Орта Азиядағы ЮНОДК-тің Аймақтық Өкілдігі

Жалпы бюджет: US$ 400,000

Қаржыландыру көзі: Италия

Қысқаша сипаттама:

Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу саласында ЮНОДК жасаған жұмысының тәжірибесіне және сабағына негізделеді. "Орта Азия елдерінің журналистерін оқыту және тұрғындардың есірткілер туралы ақпараттарын

көтеру" бойынша аймақтық жобаны іске асыру ЮНОДК-тің жастармен, жалпы тұрғындармен, үкіметтік институттармен және қоғаммен ынтымақтастыққа жұмыс жасау қабілеттерін арттыруға ықпал жасады.

Жоба, мемлекеттік мекемелердің, бұқаралық ақпараттар құралдарын және азаматтық қоғамның, Ортаазиялық аймақта нашақорлықпен күресу және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу шараларын қабылдау әрекеттерін жұмылдыру үшін бағытталған. Алдыңғы жобаны орындау жолында анықталған, үш негізгі мақсатты топтарға жобаның әрекеті бағытталады. Бұл топтарға: журналистер және бұқаралық ақпараттық құралдардың басшы тұлғалары, АЕҚ, есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу саласында жұмыс жасайтында және жастар.

Үкімет атынан:	қолы:	мерзім	Аты/қызметі
Қазақстан Республикасы:	--------	--------	-----------
Қырғызстан Республикасынан:	--------	--------	-----------
Тәжікстан Республикасынан:	--------	--------	-----------
Түркіменстан:	--------	--------	-----------
Өзбекстан Республикасынан:	--------	--------	-----------
ЮНОДК:	--------	--------	**ЮНОДК-тің Атқарушы Директоры**

I. Контекст

I.1 Саяси және әлеуметтік-экономикалық жағдай

Кеңес Одағы ыдырауынан бастап, саяси және әлеуметтік-экономикалық өткелі кезеңге байланысты, Орта Азия елдері күрделі түйінді мәселелерге ұшырады, сонымен қатар күрделі бюджеттік шектеулерге душар болды. Осының нәтижесінде, әлеуметті-экономикалық түйінді мәселелердің осыған қоса есірткіні заңсыз айландыру және нашақорлықтың соңғы жағдайларын жеңілдету үшін бастамаларды іске асыру тәжірибесі және қажетті қаражат жиі кездерде жетпеді.

Есірткі мәселесімен, ВИЧ инфекция таратылуымен күресуге, қылмыс жағынан бақылауға көмек қажет екенін түсіне, Орта Азия үкіметтері халықаралық ынтымақтастықты белсенді түрде қолдайды және ЮНОДК-тің қызметіне саяси қолдау көрсетеді.

I.2 Есірткілерді культивациялау және өндіру

Орта Азия елдері, есірткісі бар өсімдіктерді заңсыз егуді жоюға және оны мониторингіге салуға бағытталған күрделі шаралар қолданады. Культивацияның кейбір кездерінен басқа Орта Азияда есірткінің күрделі сауда өндірісі жоқ. Үлкен аумақта жабайы каннабис және эфедра өседі.

Елдің ішінде өндіргеннен көрі, әлі күнге дейін есірткіні Ауғаныстаннан әкелудің қаупі аздығына және жеңілдігіне байланысты есірткіні заңсыз айналысымен және өткін асырып әкетуімен салыстырғанда, жалпы нашақорлық жағдайға культивация мәселесі

көп әсер етпейді. Мысалы, 2003 жылдың мамыр айында тәжік-ауған шекарасында (төмен сапалы) героиннің килосы 800-1,500 немесе (жоғары сапалы) 5,500-7000 АҚШ доллар арасында болды және оны жеңіл алуға болған. Ауғаныстандағы саяси бетбұрыстары, Орта Азияға есірткіні тасымалдау жағдайына еңселі өзгерістер шақырған жоқ.

I.3 Есірткілердің заңсыз айналымы

Соңғы жылдары - ішкі әскери қақтығыс себебімен және қоғамның қатары ыдырауына байланысты - Ауғаныстанда заңды сауда әрекетінің көп мөлшері қираған. Бұл жағдай, көкнәрді заңсыз культивациялау, морфинді және героинді өндіру оны аткезші түрінде тасымалдауы деңгейінің күрделі өсуіне ықпал жасады, бұның нәтижесінде, 90-шы жылдардың аяғында Ауғаныстан әлемде ірі апиын өндіруші болды .

2001 жылғы төмендеуінен кейін, 2003 жыл ішіндегі ауғаныстан апиыны бойынша ЮНОДК-тің жыл сайынғы зерттеуі 2003 жылы өндіріс мүмкіндігін 3,600 тоннаға бағалады, 2002 жылдағы 3,400 тоннаға салыстырғанда. Зерттеу апиынның жалпы өндірісі 6% және Орта Азия елдерімен шектелескен Бадхашан провинциясында күрделі 55% дейін өсуін көрсетті.

90-шы жылдардың аяғындағы апиынның рекордты өндірісіне байланысты Ауғаныстан бүкіл аймағында, осының ішінде Тәжікстанмен, Өзбекстанмен және кейбір мәліметтер бойынша Түрікменстанмен шекаралық аудандарда есірткінің ірі мөлшерлі қорлары жасалған. Бұл қорлар, героиннің алдыңғы деңгейіндегі сұрауын қолдауға ұзын мерзім ішінде жетерлік болуы мүмкін.

Осы заңсыз есірткілерді өткізу нарығы Батыс Еуропа болып табылады. Бірақ, әуе жолы байланысы жетіспеушіліктен, есірткі сатушылар, көрші елдер арқылы өтетін жол бағыттарын пайдаланады.

2002 жылы есірткінің күрделі бөлігі, Орталық Азия арқылы аткезші түрінде Тәжікстан аймағынан әкелінген. Героиннің ірі партияларын (жиі кезде 200 кг дейін жететін) ауыстыруға арналған қиын операцияларын құқыққорғау органдары жиі қысқартады. Әріқарай есірткілер Өзбекстан және Қырғызстан арқылы тасымалданады. 2002 жылы қырғыздың Ош және Бәткен провинциялары қайтадан есірткінің өте көп түрде көбеюін сезді. Пяндж және Амударья өзендеріндегі көпірлерден қарым-қатынасты қайта бастауы экономикалық дамуға мүмкін ықпал жасайтын шығар, бірақ бұл тең дәрежеде есірткі тасымалдаудың жаңа жол бағыттарын ашуы мүмкін. Ресей және батыс нарықтары жолында, әріқарай трафик жол бағыты көбінесе Қазақстан арқылы өтеді және Ресей Федерациясының шекарасын кеседі. Осымен, есірткіні тасымалдаудан бүкіл аймақ зар шегеді.

I.4 Есірткілермен зиян келтіре пайдалану

Әлеуметтік-экономикалық өзгерістер және тұрақсыз кездердегі есірткінің өте көп мөлшерде түсуі ол соңынан бүкіл аймақ бойынша нашақорлықтың күрделі көтерілуіне

әкелді. Соңғы он жыл ішінде Орта Азияда нашақорлықтың деңгей көрсеткіші биік көтерілуі көрінеді. Есірткісату іріауқымда жайылған 90-шы жылдар алдында, көбінесе "дәстүрлі" көкнәр және марихуана сияқты есірткілерді қолдану байқалатын. Осыдан кейін арзан героинді алу мүмкіндігі зиян келтіре пайдалану түрлерін өзгертті және ВИЧ /СПИД-тің таратылуының және әлеуметтік жалған шоғырлауының күрделі түйінді мәселесін шығарып героинді инъекция түрінде пайдалануға ықпал жасады. Ең алдымен жастар және әлеумет түрінде қорғанбаған тұрғындар зәбірленді. Осыған қосымша, осыған лайықты алдын алу науқандарына үкіметтің қажетті қаражаттары жиі кездері жетпеді.

Орталық Азиядағы нашақорлықтың түйінді мәселелері бойынша Аймақтық Конференцияда ұсынған, Орта Азияда есірткіні зиян келтіре пайдалану жағындағы жағдайды жуырда өткізілген жылдам-бағалау нәтижелері: 2002 жылдың маусым айында Ташкентте өткен жағдайды талдау және осыған сәйкес қолданған шаралар, соңғы он жыл ішінде Орталық Азияда нашақорлықтың түйінді мәселелері қауіпті көлемге айналғанын көрсетеді. Есірткіні инъекция түрінде қолдану тенденциясы өсуі байқалады, бұл ВИЧ/СПИД-ті және басқа жұқпалы ауруларды таратуына ықпал жасайды. ВИЧ ауруының 70% аса жаңа ахуалдары нашақорлықпен байланысты және ВИЧ/СПИД эпидемиясы қауіпті топтардан жалпы тұрғындарға ауысу қаупі бар.

1995 жылдан бастап күрделі көтерілуімен, зерттеулер соңғы он жыл ішінде нашақорлықтың жиырма ретке өскенін шығарды. Жастар және әйелдер арасында нашақорлықтың өсуіне байланысты алаңдау тенденциялары байқалады. Осыдан басқа, есірткі пайдаланатындардың орта жасы қалыпты түрде төмендеуде. Бір мөлшері 1-2 долларға дейін тұратын арзан бағамен алуға мүмкіндік бар, тамыр ішіне пайдаланатын героинмен көбінесе жиі қолданады.

Жуырда, ЮНОДК-пен қолданған, өзбек АЕҰ, Өзбекстанның Денсаулық сақтау Министрлігімен өткізілген "Психиактивті заттарды пайдалану қаупі бар және ВИЧ/СПИД/ЖЖЖА(ЗППП) таратылуына байланысты, Өзбекстанда 9-11 сынып оқушыларының медициналық және әлеуметтік мінез-құлық аспекттері" зерттеу, 5500 оқушылар арасынан 3% респонденттері есірткіні пайдаланған, ал 2%-де есірткенің дәмін татуға құмарлығы бар.

I.5 Есірткілерді бақылау туралы аймақтық саясат, басымдықтар және жоспарлар

Аймақтық елдердің Үкіметтері есірткілерді бақылау туралы бүкіл халықаралық сәйкес конвенцияларға қосылды. Есірткілерді бақылау Комиссиялардан/Комитеттерден /Агенттіктерден басқа, негізінде нашақорлықты алдын алу мәселелермен және оны емдеумен Денсаулық және білім Министерстволары жұмыс істейді.

Қазақстан Республикасында ІІМ-нің ішінде жуырда құрылған есірткікәсібімен күресу және есірткі айналысын бақылау Комитеті министерстволардың және ведомстволардың есірткіні бақылау мәселелері бойынша іс-әрекеттерін үйлестіруге жауапты. Есірткіге байланысты қылмыстардың санағын жүргізуге уәкілді, Бас

прокуратура жанында құқықтық санақ Орталығы құрылды.

Есірткілерді бақылау бойынша ұлттық әрекеттерді ұйымдастыруды және үйлестіруді қолдау үшін Қырғызстан Үкіметі есірткілерді бақылау туралы Мемлекеттік Комиссия құрды. Комиссия қазіргі кезде ЮНОДК-тің жобасының ықпалымен, есірткілерді бақылау бойынша толық құқықты арнайы Агенттікке қайта құрылып жатыр.

Тәжікстан Республикасы Президентінің жанында есірткілерді бақылау бойынша Агенттік құру туралы Хаттамаға Тәжікстанның Президенті және ЮНОДК-тың арасында қол қою болды Тәжікстан Республикасында есірткіге қарсы саясатына өте күрделі. Өз жұмысын Агенттік 2000 жылдың наурыз/сәуір айында бастады және есірткілерді заңсыз айналдыру, нашақорлықпен күресуде үлкен нәтижелерге жетті. Өзінің шұғыл жұмысына қосымша, Агенттік есірткілердің заңды айналысын бақылауға уәкілді.

Түрікменстан Үкіметіде нашақорлықпен және есірткілерді заңсыз айналдырумен күресу бойынша Мемлекеттік Үйлестіру Комиссиясын құрды, құқыққорғау органдарының және басқа ведомстволардың есірткімен күресу әрекеттерін үйлестіру оның негізгі міндеті болып табылады. Мемлекеттік Комиссия есірткілерді бақылау стратегиясын анықтау және жүзеге асыру арнайы рөлімен қамсыздандырылған.

Есірткі заттарды заңсыз айналдырумен күресуді үйлестіру, есірткілерді таратуды қысқарту жөнінде әсерлі шараларды әзірлеу және іске асыру мақсатында Өзбекстан Республикасында ұлттық және аймақтық деңгейде есірткіні бақылау Мемлекеттік Комиссиясы құрылды, бұның құрамына есірткілерді бақылау жұмысының әртүрлі саласына жататын бірнеше қатар министерстволардың және ведомстволардың басшылары кіреді. 2002 жылдың наурыз айында Өзбекстанның есірткілерді бақылау Мемлекеттік Комиссиясы 2002-2005 жылдарда есірткілерді, психотроптық заттарды заңсыз айналдыруға және оларды зиян келтіре пайдалануға қарсы әрекет Бағдарламасын қабылдады. Бұл құқық қорғау органдарының қызметкерлерінің жұмысын жақсартуды және заттық-техникамен қамсыздандыруды, нашақорлықтың алдын алу, қысқарту және емдеу әсерлі шараларын жүзеге асыруды, наркология қызметін техникамен қамсыздандыру және Өзбекстан Республикасының халықаралық міндеттерін атқару, осының ішінде техникалық ынтымақтастық жобаларын халықаралық ұйымдардың қатысуымен жүзеге асыруды көздейді.

І.6 Өткен және ағымды ынтымақтастық

Орта Азия елдерінің есірткімен күресуін ЮНОДК он жыл бойы қолдайды. Қолдаудың негізгі жақтары болып табылатын: есірткілерге қарсы күресу үшін ұлттық әлеуетін күшейтуге арналған институциялық қолдау; байланыс жүйелерін жасау; шекарадағы бақылау жұмысын арттыру; есірткілерді бақылау жөніндегі арнайы агенттіктерді құрастыруға және күшейтуге; есірткілер туралы қоғамды хабарландыру деңгейін көтеруге; ВИЧ-ті алдын алу, емдеу және реабилитациялау жұмысын

жақсартуға арналған ұлттық әрекеттерді қолдау. Есірткілерді сұранысты қысқарту саласындағы әлеуетті бекіту үшін журналистерге және ҮЕҰ, наркологтарға және психотерапевттерге арнайы тренингтерді ұсынатын, ЮНОДК, есірткілерді заңсыз айналдыруды қысқарту саласындағы жобалардан басқа, бірнеше жобаларды әзірледі.

БҰҰ-ның (ЮНЕСКО, ЮНФПА, ЮНИСЕФ, ВОЗ) агенттіктерінен басқа, аймақта есірткіге сұранысты азайту бағдарламасын ЮСАИД, Ашық Қоғам Институты, Британия Кеңесі, ынтымақтастықты дамыту жөніндегі Швейцарлық агенттігі, ОБСЕ, Орта Азиядағы европа елдерінің кейбір елшіліктері, алдымен Өзбекстанда және Қазақстандағы Франция елшілігі белсенді түрде қолдайды.

І.7 Орта Азия елдерінде ВИЧ/СПИД бойынша жағдай

Қазақстан: (2002) кейбір бағалау бойынша 23,000 ВИЧ-тің орыны бар. (2003 желтоқсаны) ВИЧ/СПИД-тің 4,004 саны тіркелген. Оның ішінде, 83.2%-ЕИТП-лар, және 8,9%-гетеросексуалды байланыстар арқылы. СПИД-тің саны: 47, СПИД-тан өлгендер саны: 38. 50%-80% дейін ЕИТП-лар В немесе С Гепатиті жұқтырылғандар. ВИЧ-тің негізгі топталу жерлері қамау орыны болып табылады. 1996 жылдан бастап 2001 жылдың аяғына дейін, тергеу жүргізетін арнаулы орындарында 739 ВИЧ аурулар анықталған. Бұл 1987 жылдың жалпы санынан 29.3% және 334 немесе 2001 жылы анықталғанның 45.2% құрайды. 2001 жылғы жалпы тұрғындардың санынан қамаудағылар 1% кем құрайды, тіркелген ВИЧ-тер қамаудағылар арасынан табылған.

Қырғызстан: (2003 жылдың аяғына) 494 тіркелген, 83.05%-ЕИТП-лар; 89%-еркектер. Тұрғылықты тұрғындардан 10.3%-әйелдер және 11.5% шетелдіктер. Бірақ, ЮНАИДС-тің зерттеу нәтижесі бойынша ВИЧ-тің нағызғы саны, 10 есе көп болуы мүмкін және 3,000 адамды құрайды. 2000 жылы, зерттеу жүргізілген топта шприцта қалған қанды тексеруде негізделген зерттеу ВИЧ-тің таратылу деңгейі Бішкекте 11,5 ден 18% дейін және Ошта 32 ден 50% дейін құрады. Осыдан шыға, бағаланған бойынша, ЕИТП-дың ВИЧ-пен ауру мүмкіндігі Бішкекте 6,550 және Ошта 2,050 құрады. Егерде кең ауқымды шаралар қолданбаса, 2003 жылдың аяғына дейін (40,000 адам құрады) 70% ЕИТП-ға дейін жұғуы мүмкін. ВИЧ-тің таратылуына ықпал жасайтын факторлардың ішіне кіретіндер:

ЕИТП-дың саны көбеюі, сақталмаған секс көрсететін ЗППП-нің жоғары деңгейі, және жалпы шприцтарды қолдану. Шприцтерді және презервативтерді алуға мүмкіндіктері шектеулі сияқты жұмыссызда және көші-қонда ықпалды фактор болып табылады.

Тәжікстан: (2003 жылдың желтоқсан айына) ВИЧ жұққандардың 119 тіркелген. ВИЧ-тің 79,2% ЕИТП-мен байланысты. Тәжікстанның 57,3% тұрғындары 25 жастан кіші, ал 19,9% 15 тен 24 дейінгі жаста. Ішкі көші-қон, алдымен ауыл жерінен қалаға көшу кең ауқымды болып барады. Көші-қонушылар-бұл ең алдымен әлеуметті түрде орналаспаған тұрғын топтары, қалады жұмыс іздеушілер және үлкен қиындықтарға кез келетіндер. Сондықтан, осындай топтар нашақорлыққа бейімді және соңында ВИЧ-ті

жұқтыруға қаупі бар. Душанбеде сондай-ақ Согди облысында (Чкалов және Қайрақұм қалалары) героинді өктемдік жүргізуден жағдай қиындыққа түседі. Ресми санаққа сәйкес, Душанбеде 3558 есірткі пайдаланушылар тіркелген, олардың 1079-ЕИТП. есірткі пайдаланушылар Чкаловта-58, Қайрақұмда-59, олардың 77 ЕИТП.

Өзбекстан: (2002) кейбір бағалаулар бойынша ВИЧ-тің 3,596 тіркелген, 60% (1836) - Е И Т П .

Түркменстан: (2002) кейбір бағалаулар бойынша 100 сан. (2001 қарашасында) ВИЧ-тің 2 тіркелген, СПИД-тің 1 саны.

I I . Негіздеу

II.1 ЮНОДК-тің мандаты

ЮНОДК-тің стратегиясы БҰҰ-ның есірткілерді бақылау туралы әртүрлі Конвенцияларына және 1998 жылдың маусым айында өткен (БҰҰ-ның ГААС) БҰҰ-ң 20-шы Генералды Ассамблеясының Арнайы Сессиясында қабылданған Саяси Декларациясына және 2001 жылдың маусымдағы ВИЧ/СПИД мәселесі бойынша ООН-ның ГААС-тың құжаттарына негізделеді.

Жұмыс жоспары, айтылған Декларацияны орындау үшін мүше-мемлекеттерге басшылық етуге әзірленген, ЮНОДК-ті мүше-мемлекеттерді қолдауына уәкілді және басшылық етуді ұсыну арқылы Декларацияны орындау және оның қолдауына зәрлі елдерге, келесі бағыттар бойынша:

* Нашақорлық мониторингісінің ұлттық ақпараттық жүйесін құру, осының ішінде аймақтық және халықаралық деңгейде қабылданған негізгі көрсеткіштер бойынша мәліметтер жинау;
* Есірткілерге сұранысты азайтуға арналған басымды қағидаларға сәйкес сұранысты азайту бойынша бағдарламаларды, стратегияларды әзірлеу және жүзеге асыру;
* Алға басқан стратегиялар және бағдарламалар туралы ақпаратпен айырбас жасауды қолдау.

БҰҰ-ның ГААС-да ВИЧ/СПИД бойынша қабылданған Міндеттер туралы Декларациясына келесі (төменде берілген) алты бағыт кіреді. (ЮНЕЙДС) ВИЧ/СПИД бойынша БҰҰ-ның бағдарламасы есірткіні инъекция түрінде пайдаланатын мәселелер туралы және ВИЧ/СПИД бойынша секцияға жауапты, және жоғарыда көрсетілген декларацияны орындауға мүше-мемлекеттерге қолдау көрсетуге мандаты бар.

* Лидерлік, адам құқығымен бірге
* Сезімтал деңгейін алдын алу және төмендету
* Көмектесу, қолдау және емдеу
* Әлеуметті экономикалық әсерлігін жұмсарту және ерекше жағдайларда шаралар қабылдау
* Зерттеу және дамыту
* Қаражаттарды іздестіру, әрі қарай шаралар қабылдау,

мониторингтеу және бағалау.

Есірткілерге сұранысты қысқарту бойынша басымды қағидалары туралы Декларация: "Мәселені шешу шараларының әсерлігін анықтау, және сәйкес саясатпен бағдарламаны әзірлеу және жүзеге асыруға бүкіл көпшіліктің қатысуын көздейтін әріптестік жол мәселеге нақты баға беру үшін басымды болып табылады. Сондықтан, үкіметтік, үкіметтік емес, ата-аналары, мұғалімдері, жастар және көпшілік ұйымдар, медицина қызметкерлері ұйымдары, жұмыс берушілер ұйымдары, еңбекшілер ұйымдары және жеке меншік секторлары арасындағы өзара қарым-қатынас өте күрделі болып табылады. Осындай өзара қатынас, есірткілермен зиян келтіре пайдаланудың жағымсыз нәтижелерімен күресу үшін көпшіліктің мүмкіндіктерін кеңейтеді және тұрғындардың хабарландыруына ықпал жасайды. Сұранысты қысқарту стратегияларының тұрақтылығын қамсыздандыру үшін жауапкершілік, тұрғындардың хабарландырылғаны және көпшілікті жұмылдыру көп мағына береді".

II.2 Шешім талаптаған түйінді мәселе

Нашақорлықпен және ВИЧ/СПИД-тің тез таратылу қаупімен үкіметте, қоғамда дұрыс дайын болмаған. Қорлардың, жаңа техникалық қаражаттардың және осы саладағы бірінші қатардағы тәжірибе туралы ақпараттың жетпеушілігі лайықты ұлттық шаралар қолдануға кедергі жасайды. Оқыған персоналдың аздығы нәтижесінде, сұранысты қысқарту бойынша шектеулі әрекеттері жалпы қоғамға, әсіресе жастарға қоғамдық хабарландыруының төмендігіне әкеледі. Жастарға жеткізілетін ақпарат аз немесе жиі кездерде нақты емес, брошюраларды, плакаттарды және т.б., жариялайтын оқыған қызметкерлердің немесе АЕҮ өкілдері жетіспеушілігінен балалармен есірткілерді пайдалануы қауіптілігі туралы ата-аналары нашар хабарландырылған. Нашақорлықты алдын алуға жауапты мемлекеттік қызметкерлеріне, жиі кездерде нашақорлықты алдын алу жаңа тәсілдеріне жақындауына мүмкіндіктері шектеулі.

Орталық Азиядағы БАҚ ағымды жағдайы есірткілерді зиян түрінде пайдалануды алдын алу бойынша баспасөз мүмкіндіктерін, бірнеше себептен, толық жүзеге асыруға жағдайы жоқ, осының ішінде:

* Елдердің кейбір аймағындағы цензура (ресми немесе ресми емес)
* Есірткілер және нашақорлық мәселелері бойынша ақпарат алуы шектеулі;
* БАҚ-ты саудаға салу және осы фактор есірткілер мәселелерін жиі хабарлауына әсер тигізуі;
* Нашақорлық мәселелері бойынша медиа науқандарын ұйымдастыру мүмкіндіктері туралы БАҚ-тың басшылары төмен хабарландырылуы;
* БАҚ қызметкерлерінің кәсіпкерлік деңгейінің төмендігі;
* Нашақорлық мәселелері бойынша жұмыс жасау үшін

журналистерді қаржылық дәлелдеуінің жетпеушілігі.

Жуырда өткізілген "Психиактивті заттарды пайдалану қаупі бар және ВИЧ/СПИД/ЖЖЖА(ЗППП) таратылуына байланысты, Өзбекстанда 9-11 сынып оқушыларының медициналық және әлеуметтік мінез-құлық аспекттері" зерттеулерінің нәтижелері бойынша, 5500 сұралған оқушылардың 51%, есірткілер туралы мәліметті БАҚ алатынын айтты.

Елдердің кейбір аймақтарында есірткілер мәселесі бойынша ақпараттың шектеулігін ескеріп, есірткілер және оларды зиян келтіре пайдалану нәтижесі туралы лайықты ақпарат таратуға БАҚ мүмкіндіктерін әсерлі қолдануға болады.

Мақсатты топтармен еркін жұмыс істеу мүмкіндігі барлығынан және икемділігінен бүкіл әлемде нашақорлықты алдын алуда ҮЕҰ рөлі кең бейімделген. Бірақ, Орталық Азияда ҮЕҰ жаңа ғана дамып жатыр, әсіресе нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу саласында жұмыс жасайтындар. Жұмыс істеуге және нашақорлықты алдын алу бойынша бағдарламаларды орындауға үлкен ықыласы бар болсада, ортаазиялық ҮЕҰ жаңа білімдер және тәжірибелер жетіспейді, олар ұдайы қаржылық қиындықтарды көреді. Осыдан басқа алдын алу бойынша, жергілікті ҮЕҰ мен қолданатын тәсілдер және әдеттер, әсерлі ағымды бағдарламалар, дұрыс түрінде бағаланған, құжатталған және аймақ ішінде және оның шетінде таратылған болуы керек. ЮНОДК-тің қолдауымен кейбір елдердің аймағында құралған, ҮЕҰ жүйесі қолдаулы және дамытылған болуы қажет.

II.3 Мақсатты салалар және бенефициарлар

Жоба, үш негізделген мақсатты топтармен жұмыс істеуге бағытталады: журналистермен және сұранысты қысқарту саласында жұмыс жүргізетін БАҚ, ҮЕҰ лауазымды тұлғаларымен және Орталық Азияның жастарымен.

Жоба нашақорлықты алдын алу бойынша, ҮЕҰ шектелген санына ерекше инновациялық бастамалары үшін, грант түрінде техникалық көмекке және қаржыландыруға қолдау көрсетеді, осымен қатар, ұлттық және аймақтық деңгейде ҮЕҰ арасындағы байланысына қолдау көрсетеді. Жобаның шектеуімен БАҚ басшы тұлғаларына, журналистерге және журналистика факультетінің студенттеріне, есірткілер мәселелері бойынша бірнеше ұлттық және аймақтық семинарлар/тренингтер ұйымдастыру жолымен қолдау көрсетіледі. Жоба, нашақорлықты алдын алу мәселелері бойынша ерекше бастамалары үшін, БАҚ өкілдерін, аздаған грант немесе оқу турларын ұйымдастыру арқылы қолдайды. Келесі тұлғалар және институттар жобаның бенефициарлары болады: Журналистер және БАҚ басшылары

* Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу саласында жұмыс істейтін, мемлекеттік және үкіметтік емес ұйымдар
* Жастар

II.4 Жоба аяқталған соң күтілетін жағдай

Жоба аяқталған соң, күтілетін:

* Жастардың жетекшілерінен, ата-аналардан, қоғамдық жетекшілерден және ҮЕҰ өкілдерінен тұратын топтар таңдалады, олар алдын алу қабілеттеріне үйретіледі және мектеп, көпшілік деңгейінде қызмет етеді.
* Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу саласында жұмыс істейтін ең жақсы ҮЕҰ, "тең-теңге" деген оқыту қағидасы бойынша басқа ҮЕҰ оқытады.
* Есірткілер және ВИЧ/СПИД мәселесіне олардың зейінін аудару мақсатымен, БАҚ басшылары жылына бір рет аймақтағы есірткілер және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу жағдайы бойынша жаңартылған ақпарат алады. Оларға, жалпы аймаққа, сондай-ақ елге, өз жанұяларына есірткілердің және ВИЧ/СПИД-тің қаупі туралы түсінуге көмектеседі.
* Есірткілерді бақылайтын Комиссияларында/Комитеттерде, Агенттіктерде, Денсаулық сақтау және білім Министерстволары және т.б., сияқты ведомстволарда алдын алу жұмысына жауапты қызметкерлері, нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу жаңа тәсілдеріне үйретіледі, халықаралық стандартпен және тәжірибемен танысады, оларға қажетті ақпараттық және методикалық материалдары ұсынады.
* Жастар арасындағы ең көп қолданатын бұқаралық ақпараттық құралдары анықталады, және таңдалған журналистер алдын алу қабілеттеріне, БАҚ науқандарды ұйымдастыруға, қоғаммен байланыс жасауға және т.б., үйретіледі. Есірткілер және ВИЧ/СПИД мәселелерін көтеретін, Орталық Азия елдерінің ең жақсы жас журналистеріне, ЮНОДК аздаған гранттар ұсынады. Нашақорлық/ҮЕҰ мәселелерімен жұмыс істейтін ұйымдарға танысу турларын ұйымдастыру арқылы жас журналистердің кәсіби қабілеттерін көтеруге жағдай жасау, гранттар жүйесінің мақсаты болып табылады.
* Кейбір Орталық Азия елдерінде, ҮЕҰ, Денсаулық сақтау және білім Министерстволарымен бірге, ЮНОДК-тің қаржы және методологиялық қолдауымен, студенттер арасында нашақорлық мәселесі бойынша зерттеулер өткізіледі. Зерттеулер өткізу бойынша ЮНОДК стандартты халықаралық сауалнама және әдістемелік кепілдемелер ұсынады.

II.5 Жобаның стратегиясы

Жоба, ортаазиялық аймақта, есірткілерге қарсы және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу шараларын көлемді және бірлесіп жүзеге асыруға, Орталық Азияның мемлекеттік мекемелерінің, БАҚ және азаматтық қоғам ұйымдарының, есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД жөніндегі басымды қағидалары туралы Декларация бойынша, әрекеттерін жұмылдыруға бағытталған.

Алдын алуға жауапты кейбір БАҚ, пресс-хатшыларына, мемлекеттік мекемелерінің қызметкерлеріне, және ҮЕҰ алдын алу жұмысын жүзеге асыру, осымен қатар, ақпаратпен айырбас жасау жүйелерін кеңейтуге ықпал көрсету, әлеуетті құрауға бағытталған арнайы құрамдас бөлігі осы жобаға енеді.

БҰҰ-ның бірнеше агенттіктері және басқа халықаралық ұйымдары өз жұмысын мектептегі нашақорлыққа аударады. Сондықтан, ЮНОДК, ЮНИСЕФ-пен, ЮНЕСКО-мен, ЮСАИД-пен және ВОЗ-бен бірге, нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу мектеп бағдарламаларының сәйкес құрамдас бөліктерін әзірлеуге, қолдауға, жаңартуға (елдердің қажеттілігіне байланысты) тартылуы жоспарланады.

Жоба, есірткілерге сұранысты қысқарту саласында ЮНОДК-тың алғашқы жұмысынан алынған тәжірибеге және сабақтарға негізделеді. "Орта Азия елдерінің журналистерін үйрету және тұрғындарды есірткілер туралы хабарландыруын жоғарлату" аймақтық жобаны орындауы, ЮНОДК-тың жастармен, тұрғындармен жұмыс жасауында мемлекеттік институттармен және қоғаммен ынтымақтастығында, қабілеттілігін арттыруға көп дәрежеде ықпал жасады.

Жоба, нашақорлықты көпшілік деңгейінде алдын алуға тіркелген.

II.6 Орындау тетігі

Жоба, Орта Азиядағы ЮНОДК-тың Аймақтық Өкілдігімен орындалады. Ол, аймақтық деңгейінде сәйкес министерстволарымен (денсаулық, білім және әлеуметтік қорғау сияқты), СПИД тағы да басқа емдеу орталықтарымен, оқу мекемелерімен және қоғамдық ұйымдармен; ұлттық деңгейінде (ҮЕҰ, жастар одақтары және т.б.), мемлекеттік және жеке меншік теле-радио компанияларымен тығыз ынтымақтастығымен жүзеге асады.

Нашақорлықты алдын алу бойынша ынтымақтастық, ЮНОДК-тің Глобалды бағдарламасымен, сәйкестігін және өзара толықтыру үшін, әсіресе, "Нашақорлықты және қылмысты алдын алуға БАҚ-ты тарту бойынша алдыңғы қатардағы тәжірибені дамыту және тарату жобасымен бірге жүзеге асады.

Жобаның жұмысы, ЮНИСЕФ, ЮНЕСКО және ЮНФПА (соңғы екі агенттік, білім, ақпараттық және қатынас салаларында (БАҚ) тығыз ынтымақтаста болады), Британ Кеңесі, Ынтымақтастықты Дамыту бойынша Швейцарлық Ұйым, ЮСАИД сияқты басқа халықаралық ұйымдармен ведомствоаралық тығыз ынтымақтастығына негізделеді.

III. Мақсаттар, нәтижелер, шаралар

Орталық Азиядағы есірткілерге сұранысты қысқарту ЮНОДК-тің жалпы мақсаты, Орталық Азия елдеріне заңсыз есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті жұқтыруын алдын алуға күрделі нәтижелерге жетуге қолдау тигізу болып табылады және есірткілерді зиян түрінде пайдалану нәтижелері туралы тұрғындарды хабарландыру деңгейін көтеру.

Ортаазиялық аймақта нашақорлықпен және ВИЧ/СПИД-пен кең көлемді және кезекті шаралармен күресу үшін, нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алуға медиа тетіктерін белсенді қолдану жолымен жүзеге асыру, елдердің, БАҚ және азаматтық қоғамдар ұйымының (АҚҰ) әрекеттерін жұмылдыру жобаның нақты мақсаты болып табылады, жергілікті деңгейде әсерлі алдын алу жұмысты жүзеге асыруға ҮЕҰ және АҚҰ-на қолдау көрсету және мектептерде нашақорлықпен ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бірінші әсерлі бағдарламасын дамытуға ықпал жасау.

Нәтижелер

1. Нәтиже: Нашақорлық және ВИЧ/СПИД мәселесімен айналысатын журналистерді, журналистика факультетінің студенттерін, кейбір ведомстволардың пресс хатшыларын үйрету.

1.1 Әрекет: Көп оқылатын БАҚ, тыңдалатын, көретін (газеттерді, ТВ немесе радио арналарын) анықтау және келесі тренингтерге қатынасушыларды таңдау.

1.2 Әрекет: Халықаралық және жергілікті сарапшылардың [1] қатысуымен, нашақорлық мәселесі бойынша ұлттық/аймақтық бес семинар өткізу.

1.3 Әрекет: Кейбір журналистерге (көп дегенде 4-5) аздаған гранттар ұсыну және оларға, нашақорлық/ҮЕҰ [2] мәселелерімен нәтижелі айналысатын ұйымдарға оқыту сапарын ұйымдастыру.

1.4 Әрекет: есірткілер бойынша Интернеттегі сайтты, таратылу парақтарын жаңартуды, ақпаратпен айырбас жүргізуді қолдау, ақпаратқа жету мүмкіндігіне ықпал жасауды жалғастыру.

2. Нәтиже: Жергілікті деңгейде әсерлі алдын алу жұмысын жүзеге асыруда ҮЕҰ және АҚҰ-ның мүмкіндіктерін жоғарлату.

2.1 Әрекет: Орталық Азиядағы нашақорлықты алдын алу саласында жұмыс істейтін ҮЕҰ-дың түгендеуін өткізу.

2.2 Әрекет: Алынған гранттар шектеуімен орындалған, ҮЕҰ-дың жобаларын бағалау, ең жақсы тәжірибені құжаттандыру және кең халайық арасында [3] тарату.

2.3 Әрекет: Нашақорлық және ВИЧ/СПИД жөніндегі әсерлі алдын

алу жұмысының әр түрлі аспекттері бойынша оқыту бағдарламасын әзірлеу және кейбір ҮЕҰ, келесі тақырыптар бойынша ұлттық/аймақтық үш семинар өткізу:
* ВИЧ/СПИД-ті алдын алу және есірткілерді зиян түрінде пайдалану нәтижесі туралы жастарға және тұрғындарға ақпарат б е р у ;
* Жанұяда және көпшілік деңгейінде алдын алу;
* Әлеуметтік жұмысты ұйымдастыру және басқару;
* Өмірлік қабілеттеріне үйрету.

____

[1] Есірткілер және қылмыстар мәселелері бойынша ақпарат беретін журналистерге (1) семинарлар, және (2) журналистика факультетінің студенттеріне, нашақорлық және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша БАҚ науқандар ұйымдастыру туралы арнайы семинарлар. Жобаны үйлестіруші аймақтық БАҚ-ның өкілдерімен олардың қажеттіліктерін талқылайды. Семинарлардың мазмұны және бағдарламасы штаб-пәтердің Глобалды бағдарламасымен келісіледі.

[2] Есірткілер және қылмыс мәселелерін белсенді көтеретін журналистерді, танысу сапарымен көтермелейді. Танысу сапардың бағдарламасы және мекен-жайы (ел, ұйым) жобаның алдыңғы сатында, штаб-пәтердің Глобалды бағдарламасымен тығыз ынтымақтастығында анықталады.

[3] Мемлекеттік ұйымдар және ҮЕҰ жағынан тұратын сарапшылардың арнайы тобы құралады, олар, алдын алу саласында ҮЕҰ бағдарламаларын бағалау және шолу үшін жалданады, олардың ішінде ДАРС грант алушылар - ҮЕҰ бар. Негізгі мақсат - ҮЕҰ мүмкіндіктерін бағалау.

2.4 Әрекет: Нашақорлық және ВИЧ/СПИД-та алдын алуда ерекше инновациондық бастамалары үшін ҮЕҰ-дың шектеулі санына, кеңестік техникалық және қаржылық көмек беру;

2.5 Әрекет: Ақпаратпен және тәжірибемен әсерлі айырбас жасау үшін, дөңгелек үстел, "тең-теңіне" қағида бойынша оқыту тренингтарын, тарату парақтарын жаңарту және т.б., өткізу жолымен, ұлттық және аймақтық деңгейлерде ҮЕҰ арасындағы қатынасты қолдауды және дамытуды қамсыздандыру [4] .

3. Нәтиже: Мектептерде нашақорлықты алдын алу жұмысын қолдау

3.2 Әрекет: Нашақорлықты алдын алу бойынша мектептегі бағдарламаларды және әр елде оларды әзірлеу қажеттілігін б а ғ а л а у ;

3.1 Әрекет: Орталық Азияның әр елінде нашақорлықты алдын алуға арналған, мектептің бағдарламасының лайықты

құрамдас бөлігін әзірлеу үшін, Білім министрлігінің өкілдерінен, мұғалімдерден, халықаралық лайықты ұйымдардың өкілдерінен тұратын, ЮНИСЕФ, ЮНЕСКО, ВОЗ және ЮСАИД-пен ынтымақтастықта секторaралық жұмыс топтарын құруға ықпал жасау;

3.3 Әрекет: Әр елде, нашақорлықты алдын алу саласындағы мектептік білімнің басымды қағидаларына сәйкес стратегияны арттыру үшін, жұмыс топтарына бағалау нәтижелерін ұсыну; [5]

3.4 Әрекет: Стратегияны жүзеге асыруына жұмыс топтарына көмек көрсету.

____

[4] Алдыңғы жобаның E88 шектеуімен Орталық Азия елдерінің ҮЕҰ қатысуымен ЮНОДК бірнеше қатар аймақтық кездесулер өткізді. Берілген жобаның шектеуімен осындай аймақтық кездесулер өткізуді жалғастыру ЮНОДК жөнді деп санайды. Ақпаратпен айырбас жасау мүмкіндігіне қосымша, бұл бастама ҮЕҰ реттелген негізінде үйретуге қажеттіліктерін анықтайтын құрал болып табылады және жүйе мүшелері арасында "тең-теңіне" деген қағида бойынша үйретуге ықпал жасайды.

[5] Семинарлар дайындау кезінде, ЮНОДК-тің "Глобалды Жастар жүйесі" Жобасымен әзірленген "Мектепте нашақорлықты алдын алу" оқу құралының жобалық түрі қолданылады. Мектепте нашақорлықты алдын алу басымды қағидаларының тізімі қосылады.

4. Нәтиже: ЮНОДК үшін практикада және оның аймақ елдеріндегі офистарында әзірленген және жүзеге асқан бұқаралық ақпарат құралдарымен өзара қатынасу жалпы стратегиясы.

4.1 Әрекет: Орталық Азиядағы ЮНОДК-тің Аймақтық Өкілдерінің және Орталық Азиядағы әр еліндегі оның өкілдерінің бұқаралық ақпарат құралдарымен өзара қатынас стратегиясын әзірлеу;

4.2 Әрекет: Өз ретті түрінде хабарлау: Кездесулер, бірлескен шаралар (конференциялар, дөңгелек үстелдер, және т.б.), жариялау ұсыну, ақпараттық брошюралар, жобалық құжаттар арқылы, ЮНОДК-тің бағдарламаларын орындау жолы туралы ұлттық ынтымақтастықтарды;

Есірткілерге қарсы театралдық көріністер, спорттық шаралар, көрмелер, жариялаулар, мақалалар, теле және

радио хабарлар арқылы жалпы қоғамды;

Халықаралық және ұлттық БАҚ, пресс конференция, дөңгелек үстел және т.б. өткізу жолымен.

IV. Салымдар

Үкіметтердің салымы

Жобаға қол қойған елдерінің үкіметтері, жобамен жұмыс істеуге тағайындалған өздерінің ұлттық мамандарын төлемақымен қамсыздандырады және сәйкес шығындарды жабады, егерде бұл қаражаттар тікелей ЮНОДК-тың жағынан төленбесе.

Жобаға қол қойған елдерінің үкіметтері, келіссөздер және үйлестіру кездесулеріне жағдай жасайды.

Жобаға қол қойған елдерінің үкіметтері, БҰҰ-нің қызметкерлеріне, кеңесшілерге, донор-елдерінің өкілдеріне және виза жобасының қызметкерлері үшін қауіпсіздікке қажетті шарттар және аймақ бойынша төлемақысыз жұмыспен жүруді ұйымдастыруды қамсыздандырады және халықаралық мониторинг бойынша аймақта кездесулерге төлемақысыз жағдай жасайды.

ЮНОДК-тің салымы

Жобаға ЮНОДК, 348,000 АҚШ доллары мөлшерлі сомасын салады, оның ішінде (13%) жобаны қолдау сомасы құрады қосымша шығындарды (13%) ұстап қалғанда. Бұл жоба жұмыс жасау мерзімінде, нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу мәселелері бойынша халықаралық кеңесшінің қызметін, әкімшілік персоналды және ұлттық штатын, кездесулерді және семинарларды, жоба бойынша қызметтік іс-сапарлардың шығындарын, қажетті жабдықтарды, жергілікті мекемелерге шарттарды және гранттарды қаражаттандыру сомасы енеді.

V. Болжаулар және қауіп

Болжаулар:

* Нашақорлық және ВИЧ/СПИД-та алдын алу әлеуетін бекіту үшін бенефициарлар-елдерінің үкіметтері қолдау және ынтымақтастық көрсетуге міндеттеледі.
* Алдын алу жұмысы есірткілерге сұранысты қысқартады және жастар арасында нашақорлық және ВИЧ/СПИД таратылуынан сақтандырады.

Қауіптер:

* Бенефициарлар-елдерінің үкіметтері саяси себептері бойынша кейбір БАҚ жобаға тартудан бас тартуы мүмкін.

VI. Алдыңғы міндеттер және шарттар

Берілген жобаға ЮНОДК қол қояды, егерде келесі міндеттерді орындауымен қанағаттанса:

- Үкіметтер өз міндеттерін уақытында орындауын қамсыздандырады.

- Үкіметтер жағынан әріптестер жоба үшін қажетті жағдайлар ұсынады.
- Үкіметтер, мемлекеттік ведомстволарда жоба жөнінде тікелей жұмыс жасауға болатын байланыс тұлғаларын тағайындайды.

ЮНОДК-тың жағынан ықпал көрсету, жоғарыда аталған міндеттерді толық орындауына тәуелді. Бір немесе бірнеше міндеттерді орындамағанда, ЮНОДК, өз қарауы бойынша көмек көрсетуді тоқтатуға немесе бітіре алады.

Есірткілерге бақылау бойынша Мемлекеттік комиссия өкілдерінен, БАҚ басшы тұлғаларынан, Денсаулық сақтау Министерствосының, Білім Министерствосының және басқа мүдделі ведомстволардың өкілдерінен тұратын жұмыс топтарын құру жолымен Үкіметтер жобаның әрекетін қолдайды.

VII. Жобаның мониторингісі, есеп беру және бағалау

Берілген жобаны, кез келген деңгейінде Үкімет және ЮНОДК бірігіп қайта қарауы болады. Жобаны қайта қарау бойынша керек кезінде ЮНОДК-тің миссиясына Үкімет ықпал көрсетеді. Берілген жоба, БҰҰ-ның ішкі аудит Қызметі және БҰҰ-ның тәуелсіз аудиторлар Кеңесі жағынан тексеруге жатады. Олардың сұрауы бойынша, жобалы құжатқа қол қойған жақтар, аудиторлар құжаттарға, хат жазысуға, есеп шоттарға, шығын жазуларына және жоба бойынша инвентарлық тізімдермен жұмыс істеуін қамсыздандырады.

Берілген жобаны орындау мониторингісі Орталық Азиядағы ЮНОДК-тің Аймақтық Өкіліне арттырылады.

Берілген жоба басталғаннан кез келген уақытта және оның аяқталған кезінен 12 айдың ішінде ЮНОДК бағалау өткізуі мүмкін. Кез келген бағалау топты тартқанға дейін функционалды міндеттер, кез келген бағалауды жүргізудің мақсаты және ұзындылығы, алдын ала Үкіметпен келістіріледі. Қорытынды бағалауды өткізу (сыртқы) жобаның бюджетімен көзделген және қысқартуға немесе жоюға жатпайды, жобалы құжатқа немесе оның қайта қаралған түріне қосылатын жобаның бүкіл жағы арасындағы жазбаша келісімнен басқа. Қорытынды бағалау жобаның аяқ кезінде өткізіледі.

Берілген бастаманың нәтижесін қамсыздандыру үшін, іске асырудың бірінші жылғы қорытындысы бойынша жобаның жұмысына аралық бағалауды өткізуін ұсынады. Соңғы бағалау жобаның аяғында өткізіледі.

Үкіметтермен, атқарушы агенттікпен және ЮНОДК-пен өткізілетін үш жақты шолу (бірлескен шолу), әр 12 айдың ішінде бір рет жүргізіледі. Соңғы үш жақты шолу жобаның аяқталуына 4 ай қалғанда өткізіледі.

VIII. Құқықтық контекст

БҰҰ-ның Дамыту Бағдарламасымен Келісімге қол қойған Келесі Үкіметтер, ЮНОДК-қа берілген жобаның шектеуімен көрсетілген, белгілеген уақытта берілген Келісім, mutatis mutandis, қолғабыс тигізуге пайдаланумен келіседі. Келісімнің, әсіресе

IX Бап (Артықшылықтар және иммунитеттер) және X Бап (ПРООН-ға көмектесуді орындау үшін шарттар) берілген жобаның шектеуі бойынша ЮНОДК-тің жұмысына қолданатыны туралы Үкіметтер растайды.

Қазақстан Үкіметі	1994 жыл 4 қазан
Қырғызстан Үкіметі	1992 жыл 14 қыркүйек
Тәжікстан Үкіметі	1993 жыл 1 қазан
Түркменстан Үкіметі	1993 жыл 5 қазан
Өзбекстан Үкіметі	1993 жыл 10 маусым

Берілген жобалы құжаттағы қағидалар, Келісімдегі қағидалардан жоғары және " ПРООН-ның жобалы құжатына қосымша Стандартты пункттер" (екі стандартты мәтіннің қайсы пайдаланатынына қарамай) стандартты мәтінде қолданатындар, моделді құжаттағы бағдарламалар және белгілеулер арасында пайда болатын келіспеушіліктер жағдайында.

а. Міндеттер туралы пункттер

Олардың аумағында пайда болған, жабдықты әкелу, оны тасымалдау, өңдеу, сақтау және басқа шығындарға байланысты кедендік бажды және басқа төлемақыларды төлейтін шығындарды Үкіметтер өзіне алады.

Берілген жоба бойынша, мемлекеттік құрамдарға немесе аймақтық/ұлттық/ жергілікті органдарға, ЮНОДК-пен сатып алынған жабдық елге келгеннен кейін жабдық Үкіметтердің жеке меншігіне ауысады. Жеке меншікке берілгеннен кейін, жабдықты лайықты сақтауға оны орнатуға, қызмет көрсетуге, сақтандыруға және керек кезінде жабдықты ауыстыруға Үкіметтер жауапкершілік тартады. Әрі қарай ЮНОДК жабдық үшін ешқандай заңды жауап тартпайды.

ЮНОДК-пен сатып алынған бүкіл жабдық, бағдарламалық қамсыздандыру, материалдар, шығынды материалдары және осы жобаны орындау үшін қаражаттандыру, жобаның мақсаттарына ғана пайдаланылады. Бүкіл ұсынған жабдық және материалдар БҰҰ-ның ережелеріне және басшылығына сәйкес пайдаланылады.

Үкіметтер, БҰҰ-ға, ішінде ЮНОДК-та бар, оның персоналына, немесе БҰҰ-ның атынан қызмет көрсететін басқа тұлғаларға қарсы, үшінші жақпен қойылған талаптарды шешуге жауапты болады, егерде берілген Келісімнің шектеуіндегі әрекеттер бойынша наразылық пайда болса, осы тұлғалар жағындағы салақтылықтан немесе әдейі бұзушылықтан, берілген наразылықтар және талаптар пайда болуын БҰҰ және ЮНОДК қабылдаған жағдайлардан басқасын.

Үкіметпен, АЕҚ-мен немесе БҰҰ-ның басқа агенттіктерімен (ЮНОДК-тан басқа) тартылған персонал, кеңесшілер, немесе басқа тұлғалар ресми міндеттерін орындау жолында алынған жарақаттың немесе аурудың арқасында өлім жағдайы немесе мүгедектік пайда болғанда, жобаны жүзеге асыру жолында, өтемақы төлеуге ЮНОДК жауапты емес екенін бүкіл жақтар түсінеді. Осындай жағдайда төленетін өтемақының оның толтыру туралы өтініштермен ЮНОДК-қа шағымдалмайды, берілген жоба

бойынша Үкіметпен, ҮЕҚ-мен, және БҰҰ-ның басқа агенттіктерімен жұмысқа орналастырылған тұлғаларға, осындай жағдайда қажетті өтемақылар көзделген және бүкіліне қолданылады екенін осымен растайды.

b. Келісімнен шығу туралы пункт

Берілген жоба бойынша ЮНОДК-тың жұмысын жүзеге асыру жыл сайын лайықты қаражаттандырылуға тәуелді. Қолдағы қаражаттар міндетті түрде, жылсайынғы бюджеттен қаражат бөлу жолымен, шығындарды есептеу, жыл сайынғы жұмыс жоспарына негізделе берілген жобаны іске асыруға бағытталады. Қажетті қаражаттандырылу жоқ болса ЮНОДК бір жақты тәртіп түрде берілген жоба бойынша қолдау көрсетуді қысқарту құқығын өзінде қалдырады.

c. Жобаны қайта қарау

Жобаның бүкіл жақтар арасында жазбаша келісім бар болғанда жобалы құжатқа өзгерістер енгізілуі мүмкін. Жобалы құжатта көзделмеген, кез келген күрделі сұрақ, БҰҰ-ның лайықты органдарының шешімдеріне және сәйкес қаулыларға келістіріліп жобаның жақтарымен реттелу керек. Осы параграфқа сәйкес әр жақ басқа жақтың кез келген ұсынысын тәпі және суық қарау керек.

IX. ЖОБАНЫҢ БЮДЖЕТІ

RERH37 СИПАТТАМА

F O / U Z

B BL	Сипаттама	2004	2005	2006	Баптың сомасы
15-00	Іс-сапарлар	5,000	8,000	2,000	15,000
15-99	Іс-сапарларға сома	5,000	8,000	2,000	15,000
11-50	Қысқа мерзімді кеңесшілер	8,000	31,000	7,000	46,000
13-00	Қосымша әкімшілік қызметшілер	3,000	5,000	2,000	10,000
17-00	Жобаның ұлттық қызметшілері және кеңесшілері	9,000	12,000	4,000	25,000
19-99	Персоналға сома	20,000	48,000	13,000	81,000
21-00	Под-шарттар	20,000	30,000	10,000	60,000
22-00	Гранттар	0	60,000	0	60,000
29-99	Под-шарттарға сома	20,000	90,000	10,000	120,000
31-00	Тренинг	12,000	41,000	10,000	63,000
35-00	Сарапшы топтарының кездесушілері	5,000	10,000	1,000	16,000
39-99	Тренингке сома	17,000	51,000	11,000	79,000
41-00	Қысқа мерзімдік жабдық	1,000	2,000	0	3,000
42-00	Ұзын мерзімдік жабдық	3,000	2,000	0	5,000

49-99	Жабдыққа сома	4,000	4,000	0	8,000
51-00	Жабдықты эксплуатация-лау және оған қызмет көрсету	6,000	16,000	2,000	24,000
53-00	Шығын заттары	3,000	7,000	2,900	12,900
59-99	Әртүрлі	9,000	23,000	4,900	36,900
90-99	Жобаның под-сомасы	75,000	224,000	40,900	339,900
56-02	ЮНОДК-ғы ВРП (11%)	8,300	24,600	4,500	37,400
99-99	Жобаның сомасы	83,300	248,600	45,400	377,300

O BL	Сипаттама	2004	2005	2006	Баптың сомасы
11-00	Халықаралық сарапшы	5,000 (L 4)	15,000 (2 ай)	0	20,000 [2]
56-02	ВРП в ЮНОДК (13%)	700	2,000	0	2,700
99-99	Жобаның сомасы	5,700	17,000	0	22,700
	ЖАЛПЫ СОМА				400,000

[2] ВИЧ/СПИД мәселесі бойынша халықаралық кеңесшінің жалақысы GLO/G32 (US$ 135,000) қаражатынан жабылады. RER/H36 және RER/H37 екі аймақтық жоба, бірлесіп төлеу негізінде толық екі жылдық мерзімнің айрықшылығын жабады US$ 100,000 және US$ 20,000 сәйкес.

Қисынды шектеулердің матрицасы

	AD/RER/04/.H37 БАҚ ҮЕҰ және азаматтық қоғам арқылы
Жобаның аталуы:	нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу
Аймақтық бағдарламаның аталуы:	Орта Азияға стратегиялық бағдарлама
Өзара қатынасты агенттіктер:	ВОЗ, ЮНЕСКО, ЮНФПА, ЮНИСЕФ
Халықаралық әріптестер/қосымша қолдау (ООН жүйесі, донорлар, ҮЕҰ):	ОБСЕ, Британ Кеңесі, Дамыту және ынтымақтастыру Швейцарлық агенттігі, ЮСАИД
ООН лайықты Конвенциялары/ООН Конференциялары:	ООН-ның 20 Генералды Ассамблеясының Арнайы Сессиясында қабылданған саяси Декларация, ВИЧ/СПИД бойынша

ООН-ның Арнайы Сессиясында қабылданған Декларация Есірткілер мәселесі бойынша қоғамдық хабарландыруы жетіспеушілігі және қарсы шаралар

Түйінді мәселенің сипаттамасы: Нашақорлықты алдын алу әрекеттері бойынша ҮЕҰ және АҚҰ әлеуетінің төмендігі және техникалық қабілеті жетіспеушілігі Тұрғындардың, әсіресе жастардың арасында есірткілерді зиян түрінде пайдалану туралы білімнің төмен деңгейі

N п\п	Қысқаша сипаттама	Көрсеткіштер	Әсерлігін тексеру тәсілі	Қауыптар, болжаулар, сыртқы факторлар	Қауып-тармен басшылық ету бойынша жұмыстар
1	2	3	4	5	6
ЖАЛПЫ МАҚСАТ					
	Есірткілер-ге сұраныс-ты қысқарту, ВИЧ-ті алдын алу және есірткілер-ді зиян түрінде пайдалану нәтижелері туралы қоғамды хабарланды-ру деңгейін көтеруге, күрделі нәтижелерге жетуге ОА елдеріне ықпал көрсету	Есірткілер-ді пайдала-ну және ВИЧ/СПИД тұрғындар, жастар арасында таратылуы. Жоғары қауіппен байланысты есірткілер-ді пайдала-ну, есірткі-лер себебі-нен өлімдер, аурулар, қызмет көрсетуді пайдалану	Жыл сайынғы есеп беру сауал-нама, Екі жыл-дық есеп беру сауалнама		
ЖОБАНЫҢ ЖАЛПЫ МІНДЕТІ					

	ОА нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша толық көлемді өз ретті шараларды қабылдау үшін үкіметтердің, БАҚ, азаматтық қоғамның әрекеттерін жұмылдыру	Қоғамның жақсартылған хабарландырылуы, мемлекеттік ұйымдардың дайындығы, ҮЕҰ негізінде қызмет жүйесін құру	Зерттеулер, Мемлекеттік жоспарлар /бағдарламалар, жобаның есеп беруі, РПЦА-ң жыл сайынғы және ай сайынғы есеп беруі	Мемлекеттік құрылымдарының батылдығының жетіспеушілігі, ықпалдың сыртқы бағдарламаларының үйлестіруі қабілеті төмен деңгейдегі	Шаралар қабылдауда мемлекеттік құрылымдарға тұрақты қолдау және насихаттау
ТІКЕЛЕЙ МІНДЕТТЕРІ					
1	Нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алуда БАҚ-та қолдануын дамыту	Есірткілер және ВИЧ/СПИД мәселесі бойынша мақалдардың, ТВ және радио бағдарламаларының сапасы және саны өсуі	Пресс тігілгендер, мерзімді баспасөз прессасын шолу, жобаның есеп берулері	БАҚ саудаға түскеннен есірткілер мәселесін көтеруге ықыласы жоқ БАҚ басшылары, есірткілер туралы ақпараттармен/мәліметтермен айырбас жасау бойынша мемлекеттің қатал саясаты. БАҚ конфидеционалды сақтау қабілеттілігі, нашақорлардың, ВИЧ аурулардың жеке меншік өміріне қадірі, жоқтығы, осының нәтижесінде дискриминацияның және стигманың	Мемлекеттік құрылымдармен және бұқаралық ақпараттар құралының менеджерларымен қорғаушы жұмысын күшейту

				жоғарлауы	
2	Әсерлі алдын алу жұмысына ҮЕҰ және АҚҰ қолдау және жұмылдыру	Есірткілер-ге сұраныс-ты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу, емдеу сала-сында жұмыс істейтін ҮЕҰ. ҮЕҰ қаржыланды-рудың өсуі, тұрғылардың белгіленген топтарын қамсыздан-дыру	Есірткі-лерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу, емдеу бойынша ҮЕҰ жаңар-тылған жобалары-ның/жұмы-сының жиынтығы, жобаның есеп беруі	Есірткілер-ге сұраныс-ты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу, емдеу бой-ынша ҮЕҰ-дың ұзын мерзімдік тұрақты жұмысына қаржылық қолдаудың тұрақсызы кедергі келтіруі мүмкін	Қаржы-лауды жақсарту үшін, мемле-кеттік және ҮЕҰ арасын-дағы ынтымақ-тастықты дамытуды насихат-тау
3	Мектептерде, нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті әсерлі алдын алуға ықпал жасау	Мектептерде қамтылған, жастар саны	Жобаның есеп беруі, брошюра-лар	Мемлекеттік құрамдарда бюрократия-лық сөзбұ-даға салу тренингтер-дің және жаңа алдын алу тәсіл-дерінің әсерлігін қысқартуы мүмкін	Білім Министр-лігімен және есірткі-лерді бақылау Мемле-кеттік Комиссия-сымен тығыз ынтымақ-тастық жасау
4	ЮНОДК-тің рөлін бекі-ту, оның өкілеттігін және бағдар-ламасын ОА орындау	ЮНОДК-пен орындалатын жобалардың/ бағдарлама-лардың және қаржылаудың өсуі	ЮНОДК-тың жобалары-ның пакеті, жыл сайынғы есеп берулер		
НӘТИЖЕЛЕР					
		200 журна-листер, журналистика факультеті-нің студент-тері және ОА			

1	Нашақорлық және ВИЧ/СПИД-тің мәселелері-мен айналы-сатын журна-листер, журналистика факультеті-нің студент-тері, кейбір ведомство-лардың пресс хатшылары үйретілді	елдерінің пресс хатшылары семинарлар-да, келесі тақырыптар бойынша қатынасты; есірткілер-ді зиян келтіре пайдаланудың себептері және нәтиже-лері, ВИЧ/СПИД-ті алдын алу және емдеу, әсерлі қарсы шараларды жүзеге асыру, осының ішінде, алдын алудың алғашқы әрекеттері, БАҚ науқан-дарды ұйымдастыру	Жобаның есеп берулері, семинар-лардың, прессаның материал-дары және басқа жариялау-лар	Жобаға байланысты емес себеп-термен семинарлар-да қатысуға кейбір тұлғалардың мүмкіндігі болмағаны	Семинар-ларды алдынан жоспарлау
2	Жергілікті көпшілік деңгейде әсерлі алдын алу жұмысын жүзеге асыру үшін ҮЕҰ және АҚҰ әлеуеті бекітілді	50 ҮЕҰ техникалық мүмкүндік-тері жеткілікті, ал нашақор-лықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша әсерлі шараларды әзірлеу және жүзеге асыру үшін 5 ҮЕҰ қаржылау	Жобаны орындау туралы есеп берулер	Қатысушы-ларды қате таңдау	ҮЕҰ және олардың қызмет-керлерін тренинг-терге таңдауда ЮНОДК-тің өкілде-рімен және әріптес-термен тығыз үйлесті-рушілік
	Мектептерде нашақорлықты және ВИЧ-ті	Нашақорлықты және ВИЧ-ті мектептерде алдын алу бойынша әсерлі тәсілдерге	Жобаның есеп берулері,	Ынтымақ-тастық жасау келмейтіні және	Жобаның басынан жұмысты жоспар-

3	алдын алу жұмысы жетілдірілді	Мұғалімдер-дің сапалық дәрежесін анықтау Институтынан 25 тренер үйретіледі	тренинг-тің материал-дары	бюрокра-тияның көптілігі	лау үшін тікелей бенефи-циарлар-ды тарту
4	ЮНОДК-тің аймақтық Өкілдігіне және оның ОА бөлімше-леріне БАҚ өзара қаты-настыққа стратегия әзірленді және енгізілді	10 пресс-конференция, жылына екі рет-ЮНОДК-тың жұмысы туралы лайықты мемлекеттік шенеунік-терге, донорларға және басқа әріптестерге презентация өткізу; қоғамға өз ретті жариялау	Пресс релиздер, баянда-малар және есеп берулер	БАҚ өзара байланыс бойынша стратегияны жүзеге асыру үшін ОА елдері-нің ЮНОДК-тің өкілдікте-рінде жет-кілікті қорлардың жетіспеуші-лігі	Анықтал-ған жерлерге жұмысын алға бастыру-ға сапар-ға шығу
БІРІНШІ ӘРЕКЕТ					
1.1	Көп пайда-ланатын БАҚ анықтау (газеттер, ТВ, радио) және жұмыс семинарла-рына қатысушы-ларды таңдау	Подшарт Сапарлар	USD 10,000 USD 3,000		
1.2	Ұлттық және халықаралық сарапшылар-дың қатысуы-мен ұлттық/ аймақтық бес семинарлар өткізу	Тренинг Қысқа мерзімді кеңесшілер. Жобаның ұлттық персоналы Сапарлар	USD 18,000 USD 20,000 USD 5,000 USD 4,000		
	Нашақорлық және ВИЧ/СПИД тақырыбына жазатын журналис-				

1.3	терге аздаған гранттар ұсыну және оларға нашақорлық-пен жақсы жұмыс істейтін ұйымдарға оқулық турлар ұйымдастыру	Оқулық турлар	USD 31,000		
1.4	Интернетте сайтты, тарату парағын жаңарту, ақпаратпен айырбас жасау және ақпарат алу мүмкіндігін жасау	Әкімшілік қолдау	USD 10,000		
2.1	Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу және емдеу мәселелері-мен айналысатын ҮЕҰ-ға санақ жүргізу	Іс-сапар-лар, миссиялар	USD 4,000		
	ҮЕҰ және АҚҰ нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алудың әртүрлі аспекттері бойынша аймақтық/ ұлттық үш семинарлар өткізу, келесі тақырыптарды тренингке енгізе: - есірткілер				

2.2	заттары және оларды зиян түрінде пайдалану, ВИЧ/СПИД-ті алдын алу және емдеу бойынша ақпарат ұсыну - Өмірлік қабілеттеріне үйрету - Нашақорлықтың альтернативасы - Жанұялық дамыту - БАҚ жұмыс істеу - Әлеуметтік жұмысты ұйымдастыру	Тренинг Қысқа мерзімді кеңесшілер Жобаның ұлттық персоналы	USD 4,000 USD 10,000 USD 4,000		
2.3	Нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алуда ерекше инновациялық бастамалары үшін ҮЕҰ шектелген санына тұрақты кеңестік көмек және грант түрінде қаржылық қолдау көрсету	Гранттар	USD 60,000 USD 20,000		
2.4	Гранттар бойынша ҮЕҰ жүзеге асырылған жобаларды бағалау өткізу, (жариялау) жариялау және тәжірибені жалпы	Подшарт (жариялау)	USD 10.000		

	қоғамға тарату				
2.5	Тәжірибемен және ақпаратпен әсерлі айырбас жасау үшін ұлттық және аймақтық деңгейде ҮЕҰ байланысты қолдауға ықпал жасау, дөңгелек үстелде кездесулер өткізу арқылы, тарату парақтар және т.б.	Кездесулер	USD 16,000		
3.1	Мектептегі нашақорлықты алдын алу жұмысын қолдау, ЮНИСЕФ, ЮНЕСКО, ВОЗ және ЮСАИД-пен ынтымақтас-тықта				
3.2	Нашақорлықты алдын алу мектептік бағдарлама-сын зерделеу және/немесе бұны әзірлеудің қажеттілігін әр елде анықтау	Қысқа мерзімді кеңесшілер	USD 10,000		
3.3	ОА әр елінде нашақорлықты алдын алу бойынша мектеп білімінің негізгі қағидаларына сәйкес стра-	Тренинг	USD 8,000		

	тегияларды әзірлеу үшін зерделеудің нәтижелерін жұмыс топтарына ұсыну				
3.4	Стратегияны жүзеге асыру үшін жұмыс топтарына ықпал жасау	Тренинг Подшарт	USD 2,000 USD 20,000		
4.1	ЮНОДК/РПЦАға және ОА әр еліндегі өкілдікте-ріне өзара байланыс стратегиясын дайындау	Жобаның ұлттық персоналы	USD 10,000 USD 6,000		
4.2	Өз ретімен хабарланды-ру: (i) Бағдарламаны орындау жолы туралы ЮНОДК-тің ұлттық әріптестерін кездесулер өткізу арқылы бірлескен шаралар (конференция-лар, дөңге-лек үстелдер және т.б.), ақпараттық брошюрала-рын, жобалық құжаттарын жариялау арқылы; (ii) Жалпы қоғам-ды, теле және радио арқылы хабар беру, мәтіндер, жариялау, көрмелер, спорттық	Подшарт Жобаның ұлттық персоналы	USD 20,000 USD 6,000 USD 4,000 USD 3,000 USD 5,000		

	шаралар, есірткілерге қарсы және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша театралды көріністер арқылы; (iii) Халықаралық және ұлттық БАҚ пресс конференция-лар, дөңгелек үстелдер және т.б. өткізу жолымен арқылы	Жабдықты эксплуата-циялау және оған қызмет көрсету	USD 24,000		

ҚОСЫМША 1. **Жобаның мерзімі бойынша жұмыс жоспары**

Әрекет және нәтижелер	2004		2005				2006		Бюджет		Жауапты тұлға	По-мет-ки Ста-тус
	3	4	1	2	3	4	1	2	Bu-Li	US$		
1. Нәтиже: Нашақорлық және ВИЧ/СПИД мәселелерімен айналысатын журналистер, журналистика факультетінің студенттері, кейбір ведомстволардың пресс-хатшылары оқытылды												
1.1 Әрекет Көп пайда-ланатын БАҚ (газеттер, ТВ, радио) анықтау және жұмыс семинарла-рына қатысушы-ларды таңдау	X								B L 21-00 B L 15-00	$ 10,000 $3,000	Г.Фомаиди В.Столя-ров	
1.2 Әрекет Ұлттық және халықаралық сарапшылары қатысуымен бес ұлттық және екі аймақтық семинар өткізу	X	X	X	X	X	X	X		B L 31-00 BL 11-50 BL 17-00 BL 15-00	$ 18,000 $ 20,000 $ 5,000 $ 4,000	Г.Фомаиди В.Столя-ров	

1.3 Әрекет Таңдалған журналнст-терге аздаған гранттар ұсыну және оларға нашақорлықты алдын алу жұмысын жақсы істей-тін ұйымдар-ға оқулық турлар ұйымдастыру					X				B L 31-00	$ 31,000	Г.Фомаиди В.Столя-ров	
1.4 Әрекет Интернетте-гі сайтты, таратылу парақты жаңарту, ақпаратпен айырбас жасау және ақпаратты алуға мүмкіндігіне ықпал жасау	X	X	X	X	X	X	X	X	B L 13-00	$ 10,000		
2. Нәтиже: Жергілікті көпшілікте алдын алу жұмысында ҮЕҰ және АҚҰ қатысуы белсенділенді												
2.1 Әрекет ОА есірткі-лерге сұра-нысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу және емдеу мәселелері-мен айналы-сатын ҮЕҰ санағын өткізу	X								B L 15-00	$4,000		
2.2 Әрекет Нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу жөнінде әртүрлі аспекттері бойынша ҮЕҰ және АҚҰ аймақтық/ ұлттық үш			X		X		X		BL 31-00 B L 11-50 B L 17-00	$4,000 $ 10,000 $4,000		

семинарлар ұйымдастыру											Г.Фомаиди В.Столя-ров	
2.3 Әрекет Нашақорлықты және ВИЧ/СПИДті алдын алуда ерекше инновационды бастамалары үшін ҮЕҰ шектелген санына грант түрінде қаржылық қолдау және тұрақты кеңестік көмек ұсыну			X	X					B L 22-00 BL 11-00	$ 60,000 $ 20,000		
2.4 Әрекет Гранттар бойынша ҮЕҰ жүзеге асқан жобаларының бағалауын өткізу және ең жақсы тәжірибесін жалпы қоғам үшін жариялау және тарату					X				B L 21-00	$ 10,000	Г.Фомаиди	
2.5 Әрекет Тәжірибемен және ақпаратпен әсерлі айырбас жасау үшін ұлттық және аймақтық деңгейде ҮЕҰ байланысты қолдауға ықпал жасау, дөңгелек үстелде кездесулер өткізу арқылы,		X		X		X			B L 35-00	$ 16,000		

тарату парақтар және т.б.												
3. Нәтиже: Нашақорлықты және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу жұмысы мектептерде жетілдірілді												
3.1 Әрекет Нашақорлықты алдын алуға бағытталған мектептің бағдарлама-сының сәйкес құрамдас бөліктерін әзірлеу үшін, ЮНИСЕФ, ЮНЕСКО, ВОЗ және ЮСАЙД-тың ынтымақтас-тығымен, Білім Министерст-восынан, мұғалімдер-ден, лайықты халықаралық ұйымдардың өкілдерінен тұратын көп салалы жұмыс топтарын құрауға ықпал жасау	X	X	X								Г.Фомаиди	
3.2 Әрекет Әр елде нашақорлықты алдын алу саласында мектеп білімінің басымды қағидалары-на сәйкес стратегия-ларды арттыру үшін зерделеудің нәтижелерін жұмыс топтарына			X	X	X				B L 11-50	$ 18,000	Г.Фомаиди В.Столія-ров	

ұсыну және оларға техникалық қолдау, кеңестік көмек көрсету												
3.3 Әрекет Жұмыс топтарына стратегияны жүзеге асыруға көмек көрсету		X	X	X	X		X		B L 31-00	$ 22,000	Г.Фомаиди	
4. Нәтиже: ЮНОДК-тің Аймақтық өкілдігіне және оның ОА елдеріндегі өкілдіктері үшін БАҚ өзара қатынас стратегиясы әзірленді және енгізілді												
4.1 Әрекет ЮНОДК/РПЦАға және ОА әр еліндегі өкілдікте-ріне өзара байланыс стратегия-сын дайындау	X								BL 17-00 B L 11-50	$ 10,000 $6,000	Г.Фомаиди	
4.2. Әрекет Өз ретімен хабарлан-дыру: (i) Ұлттық билікті ЮНОДК РПЦА бағдарлама-ларын орындау жолы туралы кездесулер өткізу арқылы, бірлескен шаралар конфренция-лар, дөңгелек үстелдер және т.б.), ақпараттық брошюрала-рын, жобалық құжаттарын жариялау									B L 21-00			

арқылы; (ii) Жалпы қоғамды, теле және радио арқылы хабар беру, мәтіндер, жариялау, көрмелер, спорттық шаралар, есірткілерге қарсы және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша театралды көріністер арқылы; (iii) Халықаралық және ұлттық БАҚ пресс конферен-циялар, дөңгелек үстелдер және т.б. өткізу жолымен арқылы	X	X	X	X	X	X	X		B L 17-00 B L 15-00 B L 41-00 B L 42-00	$ 20,000 $6,000 $4,000 $3,000 $5,000	Г.Фомаиди В.Столя-ров	

2. Қосымша ЖОБАНЫҢ ҰЛТТЫҚ ҮЙЛЕСТІРУШІСІНІҢ ҚЫЗМЕТ ЕТУ МІНДЕТТЕРІ

ЖОБАНЫҢ АТАЛУЫ ЖӘНЕ N: БАҚ ҮЕҰ және азаматтық қоғам арқылы нашақорлықты және ВИЧ/СПИДті алдын алу AD/RER/04/H37

ҚЫЗМЕТТІҢ АТАЛУЫ: Жобаның ұлттық үйлестірушісі

ОРНАЛАСҚАН ЖЕРІ: Өзбекстан, Ташкент

ҰЗЫНДЫЛЫҒЫ: 2004 жылдың 1 мамырынан 2006 мамырына дейін

БАСШЫ: Джеймс Каллахан, Аймақтық Өкілеттігі, ЮНОДК/РПЦА

МІНДЕТТЕР:

Орта Азиядағы ЮНОДК-тың Аймақтық Өкілдігінің жалпы басшысымен, жобаның ұлттық үйлестірушісі келесі міндеттерді атқарады:

* Сұранысты қысқарту және қоғамдық хабарландыруды көтеру бойынша,

ЮНОДК-тің бағдарламаларының шектеуімен, жұмысқа басшылық ету және үйлестіру, осының ішінде, мемлекеттік құралдармен ынтымақтас жасау мәселелерінде, жұмыс жоспарларын әзірлеу және персонал бойынша сұрақтарды шешу және т.б.;

* Сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу, қоғамның хабарландыруын көтеру бойынша жұмысына айналысқан ҮЕҰ-не тренингтерді үйлестіруін ұйымдастыру және басқа қолдау көрсету;

* Сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-та алдын алу, қоғамның хабарландыруын көтеру саласындағы донор-елдердің дипломатиялық миссияларымен және халықаралық ұйымдармен байланыстарды белгілеу, қолдау және үйлестіру;

* Лайықты биліктермен және ҮЕҰ-мен, қажеттіліктерін анықтау, ұсыныстарды дайындау және қоғамды хабарландыру деңгейін көтеру және жастар арасында сау өмір сүруін насихаттау жұмысын орындауын үйлестіру;

* Есірткілерге сұранысты қысқарту және ВИЧ/СПИД-ті алдын алу бойынша жұмыс үшін қорларды жұмылдыру;

* Жобаның персоналымен басшылық ету;

* ЮНОДК/РПЦА-ның ақпараттық ортасын құруды басшылық ету және оған өз ретті қызмет көрсету;

* Хабарландыру деңгейін көтеру жобасының жұмыс жоспарын орындауын үйлестіру және байқау, осының ішінде, тренинг, курстар, семинарлар және кездесулер өткізу;

* Тренингтарда қатынасу үшін, журналисттер және басқа мақсатты топтардың өкілдерін таңдауына басшы ету;

* Жобаның бүкіл жұмысын жүзеге асыру, осының ішінде, ұлттық семинарлар ұйымдастыру және аймақтық қорытынды конференциясын;

* Жобаны орындау жолы туралы бүкіл қажетті есеп берулерді әзірлеу және жобаны жүзеге асыру бойынша есеп берулерді;

Жобаның шектеуімен аймақта сапарға шығу керек болады.

БІЛІКТІЛІК:

Политолигияда немесе социологияда, қоғамдық немесе бизнес әкімшілік етуде, журналистикада, халықаралық құқықта немесе ұқсас салаларда жоғары білім.

Қоғаммен байланыс, журналистикада және менеджемент саласында аз дегенде сегіз жыл жұмыс тәжірибесі, оның ішінде аз дегенде үш жыл халықаралық ұйымдарда. ҮЕҰ-мен жұмыс тәжірибесі басымды болады. Тұлғааралық жақсы қасеиттері міндетті түрде болу керек және ауызша, жазбаша, ағылшын, орыс тілдерімен еркін меңгеруі.

4. Қосымша

НАШАҚОРЛЫҚТЫ АЛДЫН АЛУ БОЙЫНША МЕКТЕПТІК БІЛІМНІҢ БАСЫМДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ

Берілген құжаттың мақсаты, тұжырымдамаларды және құндылықтарды сипаттау болып табылады, осының негізінде, заң шығарушылар, қызметтік басшы тұлғалар,

мектеп басшылары, мұғалімдер, оқушылар, ата-аналар және қоғамдық ұйымдар, нашақорлықты алдын алу бойынша мектептік білім беру саласында жұмыс істей алады.

Негізгі қағидалар мұрат бағытын анықтауда көмек көрсетуі мүмкін және лайықты басшы көмегімен ахуалға және жағдайға сәйкес жоспарды әзірлеуге көмектесуі мүмкін. Бірақ, анау немесе мынау бағдарламада қағидалардың біреуі толық көрсетілген болмаса, ол нәтижелі емес деп санауға болмайды.

Көбісіне жетуге болады, және қорлар аз болған кездеде көпке жеткен және мектептерде табысқа жететін құрамдас бөліктері бар: жұмыс істеуге дайын мұғалімдер және оқу процесінде тікелей қатынасқысы келетін оқушылар. Берілген қағидалар, үстіртін жолмен және бірминуттық алдау нәтижелі бағдарламаларға қаражат кетіруден бас тартуына көмек береді, олар, келесі есірткілерді пайдаланушыларға әсер көрсететін , ұзынмерзімдік қабілеттерін иелікке алу критерияларына және мектептерде ұзынмерзімдік өзгерістерді енгізуге жауап бермейді.

Берілген қағидалар, мұғалімнің бастаушы рөлін анықтауға көмек көрсетеді жөне нашақорлықты алдын алу бойынша мектептік білімнің алдын алу емес оқыту жағын көрсетеді. Осы қағидаларды енгізу, оқушыларды қауыпқа түсіретін, ата-аналарға және қоғамға, олардың балаларына көмек көрсетіп жатыр деген, негізделмеген сенімділік берумен, әсерлі емес бағдарламалардың санын қысқартуға көмектеседі.

Қолында бар зердеулерді қарастырғаннан кейін жасаған кәсібі қорытындысын, және бірнеше кәсіпкерлермен кеңестігін ескере негізгі қағидалар әзірленген, осының ішінде жастармен, сарапшылармен, басшы тұлғалармен және бірнеше елдердің зерттеушілерімен, мектептік білімде нашақорлықта алдын алу ағымды тәжірибесінен.

1 Қағида. Нашақорлықты алдын алу бойынша мектептік білімнің нәтижелі болуы үшін, оқу нәтижелеріне, қоршаған ортаның факторларына және әріптестікке көңіл аудару керек

Есірткілерді пайдалану мінез-құлқын тікелей өзгертуге ынталанған мектептердің әрекеттері құлауға қауыпты, "мақсат" олардың бақылауында болмағаннан соң. Мектептер мінез-құлқыға, оқушылардың білімдерін және қабілеттерін дамыту арқылы әсер ететінін растау керек (олар оны белгілемейді), оларға анықталған құндылықтарды үйрету бойынша. Бұл, өз ретімен, білімнің нақты нәтижелеріне жету үшін және ата-аналармен, қоғаммен өзара қатынасты белгілеуге, өзіндік және оқулық өсуді қолдау атмосферасын құрастыру үшін, жеткілікті уақыт талап етеді.

2 Қағида. Нашақорлықты алдын алу бойынша білім, оқушылардың өміріне әсер ететін денсаулықтың басқа мәселелерімен өзара байланысын, ретін және үзілмейтінін қамсыздандыратын денсаулық бағдарламасының немесе басқа лайықты тақырыптар контекстінде берілуі керек

Өзіндік және қоғамдық қабілеттерін, құндылықтарын дамытуға ықпал жасайтын, толық көлемді, үзілмейтін факторларды кейбір бағдарламалар қамсыздандыра алмайды

. Нашақорлық жеке өзі болмайды, ол жас адамның бүкіл өмірінің бір бөлігі болып табылады, сондықтан, алдын алу бойынша білім беру басқада жастарға күрделі мәселелерді қамту керек, осының ішінде, ауыспалы жас, стресс және оны жеңу, сексуалды даму, мектеп және үй арасындағы өзара қатынас, өзіндік қатынастар.

3 Қағида. Мектептегі атмосфера білім алу нәтижелеріне жетуге және әсерлі әріптесті дамытуға ықпал жасау керек

Өзіне әділетті түрінде жоласа, мәдениетімен, ұйымдас сезімімен, мақсаттарымен және тәртібімен мектептің, атмосферасына, оқушылар, жақсы, алға баса талаптанады. Білім мақсатты болғанда, оқушылар не білу және істеу керек, оған қалай жету және өлшеу керек екені накты түсінікті болғанда оқушылар дамиды.

4 Қағида. Шешу қабылдау үшін әріптестік және өзара қатынасты дамыту қажет

Студенттер, мектеп персоналы, ата-аналар, нашақорлықты алдын алу бойынша қызметкерлер, кеңестік қызметтер және жалпы тұрғындар есірткі саясаты саласында, оның ішінде нашақорлықты тарату бойынша жағдайды басқаруда шешім қабылдау үшін өзара қарым-қатынас жасау керек. Саясатты бірлесіп әзірлеу, тұрақтасқан құндыларды және мектепте, үйде және қоғамда тиісті мінез-құлқыны бекітуге ықпал көрсетеді.

5 Қағида. Оқыту интерактивті болуы керек

Талқылаулар, шығармашылық идеяларын іздеу, шешімдерді қабылдау, рөлді ойындар сияқты оқытудың интерактивті тәсілдері, бүкіл оқушылардың белсенді қатысуын ынталандырады. Кішкентай топтарда өтетін жаттығулар, сыныпта қолайлы атмосфераны дамытады, бұл оқушылар арасында тығыз қатынасқа апарады және олар жағынан максимум қатынасты қамсыздандырады.

6 Қағида. Нашақорлықты алдын алу бойынша үйрету бағдарламалары нақты жағдайларға негізделуі керек

Нашақорлықты алдын алуды оқыту бағдарламаларында, жеке топтардың және жалпы тұрғындардың арасындағы нашақорлық деңгейі, қауып және қорғау факторлары , гендерлік, этникалық, мәдени, тіл аспекттері, оқушылардың даму және қабілет деңгейі , діни және сексуалды бағдары, ескерілуі керек. Өмірлерінің накты жағдайлары және тәжірибе белгілері бар оқушылармен өзара қатынас, нашақорлықты алдын алу бойынша оқыту бағдарламаларына, оқушылар жағынан мазмұнды толықтырулар енгізуге мүмкіндік жасайды

7 Қағида. Нашақорлықты алдын алу бағдарламаларана мұғалімдерді үйрету, әсер етуді күшейту және нашақорлықты алдын алу бағдарламаларының ұзынмерзімділік әсеріне ықпал етеді

Оқушылардың қажеттіліктеріне сәйкес, бірнеше стратегияларды, қорларды және бағалау техникасын қолдануға мүмкіндік беретін, нашақорлықты алдын алу бойынша оқытуға бағытталған, мұғалімдерге кәсіби өсуіне мүмкіндік бере, бір ғана арнайы қорды немесе бағдарламаны қолдану тренингі бойынша шектелмей. Мұғалімдер,

мектептің басшыларынан қолдау, арнайы кеңестік көмек, әріптестерімен өзінің нәтижелері және мәселелері бойынша бөлісу мүмкіндігі болуы керек.

8 Қағида. Бағдарламалар, стратегиялар және қорлар мұғалімге көмектесу үшін әзірлену керек, сондай-ақ оқыту нәтижелеріне жету үшін және мектептегі атмосфераны ұзын мерзімді жақсартуға ықпал жасау

9 Қағида. Нашақорлықты алдын алу бағдарламалары және нәтижелері, олардың мақсатқа сәйкестігін растауға және әрі қарай осындай бағдарламаларды әзірлеу кезінде сапасын жақсарту үшін, өз ретті бағалану керек

Нашақорлықты алдын алу кейбір оқыту бағдарламалары әсерлі емес, ал кейбіреуі зиян да келтіреді. Мектептерде сәйкес емес бағдарламалардан құтылуға болады, егерде, нәтижелі тәжірибенің үлгілерінің қағидаларын, басшылықтарын ұстаса, бағдарламаларды және нәтижелерді бағалау сарапшыларын тиісті түрінде хабарландырса және бағыттаса.

10 Қағида. Дұрыс нәтижеге жету үшін, мектептерде нашақорлық таратылу жағдайын басқару саясаты және тәжірибесі бірлесіп әзірленген және кең жарияланған болу керек

Есірткілерді пайдалануда кейбір қарсы әрекеттер, оқушыларды ұятты қылады және оқшаулауға апарады. Есірткі пайдаланушыларды, жазаға тарту мақсатымен анықтау өнімді стратегия болып табылмайды, мектептің басқа оқушыларының қауыпсыздығына және мектеп беделіне қауыпты мінез-құлқылы оқушыны, оның өзгеруге ынтасын қолдайтын адамдар және шаралар өткізілетін, сол бір жерге жолатпауды талап етеді.

UNITED NATIONS

Office on Drugs and Crime

Бағдарламаның атауы:	Орталық Азия үшін стратегиялық бағдарламалық шектеулер
Жоба N.:	AD/RER/F43
Жобаның атауы:	"Бақыланатын жеткізулер әдісін дамытуда жәрдемдесу"
Ұзақтығы	2 жыл (2004 жылдан 2006 жылға дейін)
Басталу мерзімі:	2004
Есірткілерді бақылау секторы:	Есірткінің заңсыз айналымын тоқтату
Үкіметтік ведомство серіктес:	- Есірткіні бақылау құқық қорғау органдары, Есірткіні бақылау Мем.Комиссия/Агенттігі, Есірткіні бақылау саласындағы аймақтық ынтымақтастық бойынша Өзара түсінушілік туралы Меморандумда (ӨТМ) қатысушы-елдер

Үкіметтері (Азербайджан, Қазақстан, Қырғызстан, Ресей, Тәжікстан, Түрікменстан және Өзбекстан)

Атқарушы агенттік: ЮНОДК

Қосымша атқарушы агенттік: ЮНОПС

Орындаушы агенттік: ЮНОДК/Орталық Азиядағы Аймақтық өкілдік және Ресей және Белорусиядағы Аймақтық өкілдік

ЮНОДК бюджеті: US $ 1,549,400

Қаржыландыру негізі: Ресей Федерациясы және Норвегия - қалғаны анықталады

Қысқаша негіздеу: Соңғы бірнеше жыл ішінде Орталық Азия арқылы есірткі трафик (негізінен опиаттар) деңгейі кенет өсті. 2002 жылы Ауғанстанда апийын көкнәрінің үлкен өнімі (3,400 метрлік тонна) табылды. Шамадай сондай өнім 2003 жылы жиналған (3,600 метрлік тонна), бұл опиаттың үздіксіз ағынына әкеледі. Аймақтағы есірткі трафик ұйымдасқан қылмыстылықпен тығыз байланысты. ЮНОДК-ның Орталық Азия үшін стратегиялық бағдарламалық шектеулерімен сәйкес осы жоба аймақ елдеріне ұлттық механизмдерді құруда және/немесе дамытуда және бақыланатын жеткізулерді тиісті өткізуге мүмкіншіліктерді беруде жәрдемдесуге бағытталған. Бұл өз кезегінде, аймақтың құқық қорғау органдарының есірткінің заңсыз айналымында қатысты қылмыстық жүйелерді ашу әлеуетін нығайтады. Жоба, сонымен қатар Өзара Түсінушілік туралы Меморандум (ӨТМ) мүшелері елдеріне есірткінің көзі және соңғы жеткізу орнын, сонымен қатар трафиктің ұлттық аймақтық және халықаралық бағыттарын анықтауда олардың мүмкіншіліктерін жетілдіруге қолдау етеді.

Үкімет атынан:	Қолы:	Мерзімі	Аты/қызметі
Әзербайжан Республикасынан:	--------	--------	-----------
Қазақстан Республикасынан:	--------	--------	-----------
Қырғыз Республикасынан:	--------	--------	-----------
Ресей Федерациясынан:	--------	--------	-----------
Тәжікстан Республикасынан:	--------	--------	-----------
Түркіменстаннан:	--------	--------	-----------
Өзбекстан Республикасынан:	--------	--------	-----------
ЮНОДК:	--------	--------	ЮНОДК-тің Атқарушы Директоры

I. Контекст

I.1 Саяси және әлеуметтік-экономикалық жағдай

Кеңес Одағы ыдырауынан бастап, саяси және әлеуметтік-экономикалық өткелі

кезеңге байланысты, Орта Азия елдері күрделі түйінді мәселелерге ұшырады, сонымен қатар күрделі бюджеттік шектеулерге душар болды. Осының нәтижесінде, әлеуметтік-экономикалық түйінді мәселелердің осыған қоса есірткіні заңсыз айландыру және нашақорлықтың соңғы жағдайларын жеңілдету үшін бастамаларды іске асыру тәжірибесі және қажетті қаражат жиі кездерде жетпеді. Аймақ елдердегі осы жағдайлардың әр түрлігіне қарамастан оның адам дамуына зиян келтіретін аспектісі т е ң .

Осы жоба құқық қорғау органдарға жоғары деңгейде әрекет ететін қылмыстық ұйымдарды әшкерелеуге мүмкіншілік беретін бақыланатын жеткізулер сияқты арнайы оперативтік жұмыстарды орындау арқылы ұйымдасқан қылмыстықпен қарсы күресіне бағытталған, әсіресе есірткінің заңсыз айналымы және коррупциясына. Аймақта есірткі трафигінен түсетін пайда өте үлкен, бұл кей жағдайларда альтернативтік көлеңкеленген экономикаға жол береді және мемлекеттің әрекеттегі басқару механизмдерін кіжітіп, мемлекеттің экономикалық дамуына зиян келтіреді. Сонымен, осы жоба заңдардың сақталуында әсерін тигізеді, ал бұл **Мың жыл Декларациясының** мақсаттарының бірі болып келеді. Жоба есірткі трафигін барлық аймақ бойынша тоқтату әрекеттерімен нашақорлық деңгейінің азайтуына әсерін тигізе алады, қайсысы есірткі трафигінің негізгі сапар желістері өте бастағаннан бастап аймақта жоғары деңгейге дейін өскен болатын. Сонымен қатар 70% жағдайда есірткіні көк тамырғылық пайдаланумен байланысты аймақтағы ВИЧ/СПИД инфекцияның таралуын азайтуда жәрдемдеседі.

Жәрдемдесудің қажеттілігін жақсы түсінетін Өзара түсінушілік туралы Меморандум қатысушы-елдердің үкіметтері есірткілерді және қылмыстылықты бақылау сияқты төтенше мәселелермен байланысты сұрақтарда ЮНОДК қызметіне толық масштабты саяси көмегін көрсетеді.

I.2 Есірткілерді культивациялау және өндіру

Орталық Азия елдері, есірткісі бар өсімдіктерді заңсыз егуді жоюға және оны мониторингін салуға бағытталған күрделі шаралар қолданады. Култивацияның кейбір кездерінен басқа, Орталық Азияда есірткінің күрделі сауда өндірісі жоқ, үлкен аумақта жабайы каннабис және эфедра өседі.

Елдің ішінде өндіргеннен көрі, әлі күнге дейін есірткіні Ауғаныстаннан әкелудің қаупы аздығына және жеңілдігіне байланысты есірткіні заңсыз айналысымен және өткін асырып әкетуімен салыстырғанда, жалпы нашақорлық жағдайға культивация мәселесі кеп әсер етпейді. Мысалы, 2003 жылдың мамыр айында тәжік-ауған шекарасында (төмен сапалы) героинның килосы US$800-1,500 немесе (жоғары сапалы) US$5,500-7000 арасында болды және оны жеңіл алуға болған. Ауғаныстандағы саяси бетбұрыстары, Орта Азияға есірткіні тасымалдау жағдайына еңселі өзгерістер шақырған жоқ.

I.3 Есірткілердің заңсыз айналымы

Соңғы жылдары - ішкі әскери қақтығыс себебінен және қоғамның қатары

ыдырауына байланысты - Ауғаныстанда заңды сауда әрекетінің көп мөлшері қираған. Бұл жағдай көкнәрді заңсыз культивациялау, морфинді және героинді өндіру оны аткезші түрінде тасымалдауы деңгейінің күрделі өсуіне ықпал жасады, бұның нәтижесінде, 90-шы жылдардың аяғында Ауғаныстан әлемде ірі апиын өндіруші болды .

2001 жылғы төмендеуінен кейін, 2002 жыл ішіндегі ауғаныстан апиыны бойынша ЮНОДК-тің жыл сайынғы зерттеуі апиынның өндіру деңгейін 3,200-3,600 тоннаға бағалады. Бұл деңгей 1999 жылғы рекордтық егіннің өсуімен асқан (4,565 тонна). 2003 жылдың жаңа көрсеткіштері Орталық Азиямен шекаралас аудандарда оның одан әрі өсуін көрсетеді (3,600 тонна).

90-шы жылдардың аяғындағы апиынның рекордты өндірісімен байланысты Ауғаныстанның бүкіл аймағында есірткінің ірі мөлшерлі қорлары жасалған.

Осы есірткілерді негізінен Батыс Еуропа сатып алады. Бірақ әуе ақпаратының жеткіліксіздігі кесірінен есірткі жасаушылар көршілес елдер арқылы өтетін жердегі сапар желістерін пайдаланады.

2002 жылы есірткінің күрделі бөлігі, Орта Азия арқылы аткезші түрінде Тәжікстан аймағынан әкелінген. Героиннің ірі партияларын ауыстыруға арналған қиын операцияларын құқық қорғау органдары жиі қысқартады (көбінесе 200кг дейін). Әріқарай есірткілер Өзбекстан және Қырғызстан арқылы тасымалданады. 2002 жылы қырғыздың Ош және Бәткен провинциялары қайтадан есірткінің өте көп түрде көбеюін сезді. Пяндж және Амударья өзендеріндегі көпірлерден қарым-қатынасты қайта бастауы экономикалық дамуға мүмкін ықпал жасайтын шығар, бірақ бұл тең дәрежеде есірткі тасымалдаудың жаңа жол бағыттарын ашуы мүмкін. Осы беймазашылық Термез, Өзбекстан жер және темір жолдарына қатысты. Түрікменстанда 2002 жылға есірткілерді алу жағдайлары болмағанға қарамастан, апиындар түркмен ауданы арқылы өткізілу мүмкіншілігімен байланысты беймазашылық туды. Бұдан әрі трафик желісі негізінен Қазақстан және Ресей Федерация шекаралары арқылы өтеді, ал ресей және батыс нарықтары жолында Каспий теңізі арқылы Азербайджанға өтеді.

Апиынды таза және қымбат өнімге өндіру үшін, мысалы морфин немесе героинге, есірткі жасаушылар импортқа жататын техникалық химикаттардың мыңдаған тоннасын қажет етеді. Осы химикаттардың Ауғанстанға өтуін алдын алу есірткі трафиг күресінің негізгі стратегиясы болып келеді.

I.4 Нашақорлық

Әлеуметтік-экономикалық өзгерістер және тұрақсыз кездердегі есірткінің өте көп мөлшерде түсуі соңынан бүкіл аймақ бойынша нашақорлықтың күрделі көтерілуіне әкелді. Соңғы он жыл ішінде Орта Азияда нашақорлықтың деңгей көрсеткіші биік көтерілуі көрінеді. Есірткі сату іріауқымда жайылған 90-шы жылдар алдында көбінесе "дәстүрлі" көкнәр және марихуана сияқты есірткілерді қолдану байқалынатын. Осыдан кейін арзан героинді алу мүмкіндігі зиян келтіре пайдалану түрлерін өзгертті және ВИЧ

/СПИД-тің таратылуының және әлеуметтік жалған шоғырлауының күрделі түйінді мәселесін шығарып героинді инъекция түрінде пайдалануға ықпал жасады. Ең алдымен жастар және әлеумет түрінде қорғанбаған тұрғындар зәбірленді. Осыған қосымша, осыған лайықты алдын алу науқандарына үкіметтің қажетті қаражаттары жиі кездері жетпеді. ЮНОДК зерттеулері бойынша Орталық Азиядағы есірткіге кіріптарлық бөлігі 0.75% құрайды, бұл Ресей және Иран елдеріндегі пайыздық көрсеткішімен салыстырғанда өте төмен, бірақ Еуропа және Оңтүстік - Шығыс Азия көрсеткіштерінен асатын деңгей.

I.5 Есірткіні бақылаудың аймақтық саясаты, басымдықтар және әлеует

ӨТМ елдер-қатысушыларының үкіметтері барлық халықаралық конвенцияларға қосылды.

Азербайджан Республика Президентінің жарлығына сай нашақорлыққа және есірткілердің заңсыз айналымына қарсы күрес бойынша Мемлекеттік комиссия ашылған. Ол барлық құқық қорғау ведомстволардың және денсаулық қорғау органдардың, білім және басқа ведомстволардың министрлері/басшыларынан құралады . Комиссия төрағасы ретінде әрекет ететін Премьер-Министр орынбасары оның басшылығында. 2002 жылы 2002-2006 ж.ж. нашақорлыққа және есірткілердің заңсыз айналымына қарсы күрес бойынша Ұлттық бағдарлама қабылданған.

Қазақстанда есірткілерді бақылау бойынша ұлттық заңдар бекітілген және " ұйымдық қылмыстық және есірткінің заңсыз айналымын бақылау бойынша негізгі жоспарды қабылдау аяқталу барысында. Заң біршама қысқа және маңызды мәселелердің реттеуін нормативтік актілер арқылы шешуге негізделген. Осы актілер дайындалу деңгейінде және оның қорытынды мазмұны алдағы есірткілердің бақылау бағдарламалары үшін маңызды болып келеді. Жақында ашылған Ішкі Істер Министрлігінің нашақорлық және есірткінің заңсыз айналымын бақылау Комитеті есірткінің таралуына қарсы күресіне кірістірілген ведомстволар арасындағы координацияға жауапты. Сонымен қатар Бас Прокуратура қолдауындағы есірткілер бойынша ұлттық ақпараттық бөлімше ашылды. Оның тапсырысына есірткілермен, қылмыстармен байланысты стратегиялық деректерді жинау кіреді.

Есірткілерді бақылау бойынша ұлттық әрекеттерді ұйымдастыруды және үйлестіруді қолдау үшін Қырғызстан Үкіметі есірткілерді бақылау туралы Мемлекеттік Комиссия құрды. Комиссия қазіргі кезде ЮНОДК-тің жобасының ықпалымен, есірткілерді бақылау бойынша толық құқықты арнайы Агенттікке қайта құрылып жатыр. Ішкі Істер Министрлігі, Кеден, Шекаралық қызмет және Ұлттық қауіпсіздік қызметі сияқты ведомстволар сәйкес қызмет салаларында өз артынан оперативтік өкілдіктерді қалдырады.

Есірткілерді бақылау бойынша үш халықаралық конвенцияларға қосылғаннан кейін , Ресейде қатаң саясат дайындалып құқықтық негіздеу жасалды, сонымен қатар есірткілерді халықаралық, аймақтық, ұлттық деңгейде бақылайтын сәйкес

институционалдық құрылым ашылды. 2003 жылдың наурызында есірткі және психотроптық заттарды бақылау бойынша Ресей Федерациясының Мемлекеттік комитеті құрылды. Ресей Федерациясы есірткілер және қылмыстыққа қарсы күреске бағытталған бастамаларды дайындауда ТМД шегіндегі қылмыстықты алдын алу жұмыстарында бірінші орын алады және Ауғанстаннан есірткі ағымын тоқтату саласында Орталық Азия елдерімен бірге күштерді нығайтуда ЮНОДК-ң негізгі серіктесі болып келеді. Алайда қорлардың жетіспеушілігін есірткі графигі, нашақорлық және онымен байланысты ВИЧ инфекцияның таралуына қарсы күреске бағытталған бағдарламаларды жүзеге асыруда үкіметтік ұйымдардың және жеке ведомстволардың әлеуетін шектейді.

Тәжікстан Республикасы Президентінің жанында есірткілерді бақылау бойынша Агенттік құру туралы Хаттамаға Тәжікстанның Президенті және ЮНОДК-тың арасында қол қою Тәжікстан Республикасында есірткіге қарсы саясатына өте күрделі. Өз жұмысын Агенттік 2000 жылдың наурыз/сәуір айында бастады және есірткілерді заңсыз айналдыру, нашақорлықпен күресуде үлкен нәтижелерге жетті. Өзінің шұғыл жұмысына қосымша, Агенттік есірткілердің заңды айналысын бақылауға уәкілді. Тәжікстанның Ішкі Істер Министрлігі және Тәжікстанда дислокацияланған Ресей Федерациясының Федералды Шекаралық қызметтер бөлімшелері есірткілердің бақылау жұмысын қамтамасыз етуде сондай-ақ маңызды әсерін тигізеді.

Түрікменстан Үкіметінде нашақорлықпен және есірткілерді заңсыз айналдырумен күресу бойынша Мемлекеттік Үйлестіру Комиссиясы құрылды, құқық қорғау органдарының және басқа ведомстволардың есірткімен күресу әрекеттерін үйлестіру оның негізгі міндеті болып табылады. Мемлекеттік Комиссия есірткілерді бақылау стратегиясын анықтау және жүзеге асыру арнайы рөлімен қамсыздандырылған. Елдің құқық қорғау органдары Мемлекеттік Комиссияның негізгі серіктестері болып келеді.

Есірткілерді толық масштабты ұлттық бақылау бағдарламасыз жүзеге асыру мақсатында Өзбекстан Республикасында ұлттық және аймақтық деңгейде есірткіні бақылау Мемлекеттік Комиссиясы құрылды, бұның құрамына есірткілерді бақылау жұмысының әртүрлі саласына жататын бірнеше қатар министерстволардың және ведомстволардың басшылары кіреді. Сонымен қатар осы саладағы әртүрлі министрліктер және ведомстволардың күнделікті жұмысын заңдарға және саясатқа сай реттеу үшін есірткілерді бақылау бойынша Ұлттық Орталық ашылған болатын. Осы орталықтың қызметкерлері Денсаулық қорғау Министрлігі, Ішкі Істер Министрлігі, Ұлттық қауіпсіздік қызметі, Кеден комитеті және прокуратура жұмыскерлері санынан шақырылған. 2002 жылдың наурыз айында Өзбекстанның есірткілерді бақылау Мемлекеттік Комиссиясы "2002-2005 жылдарда есірткілерді, психотроптық заттарды заңсыз айналдыруға және оларды зиян келтіре пайдалануға қарсы әрекет" Бағдарламасын қабылдады. Осы бағдарлама құқыққорғау органдарының қызметкерлерінің жұмысын жақсартуды, нашақорлықтың алдын алуын және есірткіні

бақылау саласында институционалдық, техникалық және құқықтық жәрдемді қамтамасыз етеді, сондай-ақ халықаралық ұйымдар ынтымақтастығы арқылы техникалық жобаларды жүзеге асыру.

I.6 Өткен және ағымды ынтымақтастық

Орта Азия елдерінің есірткімен күресуін ЮНОДК он жыл бойы қолдайды. Қолдаудың негізгі жақтары болып табылатын: есірткілерге қарсы күресу үшін ұлттық әлеуетін күшейтуге арналған институциялық қолдау; байланыс жүйелерін жасау; шекарадағы бақылау жұмысын арттыру; есірткілерді бақылау жөніндегі арнайы агенттіктерді құрастыруға және күшейтуге арналған ұлттық әрекеттерді қолдау. Қазіргі уақытта аймақта ЮНОДК пен прекурсорларды бақылауға, ұйымдық қылмыстықты зерттеуге және оперативтік және басқа ақпараттарды жинау және айырбастау механизмдерін құруға бағытталған есірткі трафикпен байланысты басқа жобалар жүзеге асырып жатыр. ЮНОДК сондай-ақ құқық қорғау ведомствалар қызметкерлеріне олардың есірткілерді бақылау әлеуетін нығайту үшін, арнайы тренингтер дайындады.

1996 жылы Қазақстан, Қырғызстан, Тәжікстан және Өзбекстанның құқық қорғау ведомствалары есірткілердің заңсыз айналымына қарсы күрес туралы ынтымақтастық келісім-шартына қол қойды. ТМД және Орталық Азия елдері шегінде координация туралы жасалған басқа бір қатар келісімдер ұйымдасқан қылмыстыққа қарсы күресінде бірлескен операцияларды өткізуге жағдай жасайды. Аймақтың барлық елдері 1996 жылы мамыр айында Орталық Азия және ЮНОДК-ң бес елдері арасында қол қойылған Өзара түсінушілік туралы Меморандумның қатысушылары болып келеді. Осы Меморандумға кейіннен Ресей, Ауғанстанның Даму жүйесі және Азербайджан қосылған. Осы Меморандум Орталық Азиядағы есірткіні бақылау саласындағы ынтымақтастықты нығайтуға жағдай жасайды, содан басқа , келесідей артықшылық бағыттарды жақсартуда үлес етеді: (i) ынтымақтастық және координация механизмді; (ii) есірткілерді бақылау бойынша заңдарды үндестіру; (iii) оперативтік ақпаратты жинау және айырбастауында ұлттық әлеует; (iv) бірлескен операциялар; (v) нашақорлыққа қатысты деректерді жинау және емдеу және алдын алу бойынша бағдарламаларды өткізудегі; тәжірибелер көрсету.

"Шесть плюс Два" [1] (Алты қосу екі) тобы 2000 жылдың қыркүйегінде ауған есірткілеріне қарсы күрес бойынша аймақтық қызмет жоспарын бекітті. Жоспарға құқық қорғау қызметіндегі, аймақтық ынтымақтастық, қылмыстық әділ сот жүйелері, есірткі өсімдіктердің егінін болдыртпау және балама даму бойынша бір қатар тапсырыстар, Ауғанстанда есірткіге қарсы шараларды қолдану, сонымен қатар есірткіге сұранысты азайту және нашақорлықты алдын алу жұмыстары кіреді. БҰҰ Қауіпсіздік Одағы "Шесть плюс Два" тобын ЮНОДК қолдауымен есірткімен байланысты мәселелерді бірлесіп шешуге шақырды, сондай-ақ басқа қатысушы-елдерді Ауғанстанмен шектесетін елдердің есірткілерді бақылау әлеуетін дамудағы жәрдемін

нығайтуға шақырды. 2000 жылы Ташкентте өткен Орталық Азиядағы тұрақтылық және қауіпсіздікті нығайту туралы халықаралық Конференцияда: "Есірткіге, ұйымдасқан қылмыстыққа және терроризмге қарсы күресте бірлескен қолдау" Орталық Азияның барлық елдерімен бекітілген екі құжат қабылданған, олар "Декларация" және "Орталық Азиядағы есірткіге, ұйымдасқан қылмыстыққа және терроризмге қарсы күресте ынтымақтастықтың әлеуеттері". Орталық Азиядағы тұрақтылық және қауіпсіздікті нығайту туралы Бішкек Халықаралық Конференция кезінде: 2001 жылдың 13-14 желтоқсанында өткен ЮНОДК және ОБСЕ-мен бірге ұйымдастырылған терроризмге қарсы жан жақты күшті нығайту конференциясында соған сәйкес бағдарламалық қызметтер туралы декларация қабылданған болатын.

2003 жылы Шанхай Ынтымақтастық Ұйымының қатысушы елдері есірткінің заңсыз айналымы және прекурсорларға қарсы күрес бойынша ынтымақтастық келісім-шартының жарастырушылары болды, осы келісім-шарт Ресей, Қытай, Қазақстан, Қырғызстан, Өзбекстан және Тәжікстан елдердің осы мәселені шешуде барлық күштерін біріктіреді деген жоспарда.

Келісім-шарт, сондай-ақ прекурсорларды бақылауын жақсартуға бағытталған, өйткені жол байланысы және жалпы шекаралар арқылы сауда айналымы өсуде.

____

[1] "Шесть плюс Два" тобы Ауғанстанмен шектесетін алты елден құралады, яғни Қытай, Иран, Пакистан, Тәжікстан, Түрікменстан және Өзбекстан, қосу Ресей және АҚШ.

II. НЕГІЗДЕУ

II.1 ЮНОДК-тың жәрдем етуге өкілеттілігі және негіздеуі

1991 жылы ашылған уақыттан бастап, ЮНОДК есірткілердің заңсыз айналымына қарсы күрес стратегиясын глобалды деңгейде реттейді. Ұйым БҰҰ-ң есірткілерді бақылау бойынша барлық бағдарламаларын реттеуге және орындауға өкілетті. ЮНОДК-ң негізгі артықшылығы БҰҰ есірткілерді бақылау бойынша әр түрлі Конвенцияларымен, сонымен қатар 1998 жылы шілде айында БҰҰ-ң 20-шы Генералды Ассамблеясының Арнайы Сессиясында қабылданған Саяси Декларациямен анықталады.

БҰҰ-ң 20-шы Генералды Ассамблеясының Арнайы Сессиясында есірткімен байланысты қылмыстар халықаралық белгі алатындықтан, сондай-ақ шекараның ашылуы және нарықтардың глобальдануындықтан, есірткіге қарсы күрес бойынша халықаралық келісімдерді құқықтық ынтымақтастықты нығайтпай жүзеге асу мүмкін емес. Бірақ, сондай ынтымақтастық елдердің егемендігі және әр түрлі құқықтық жүйелер себебінен қиыншылыққа түседі. Ынтымақтастықтың нығайтылуы процессуальдық және тергеу мүмкіншіліктерін арттырады, сонымен қатар есірткі заттарды аудандық елдерден өткізіп алушыға жеткізу арқылы деңгейі жоғары есірткі жасаушыларды ұстап алу мақсатында жасалатын "бақыланатын жеткізулер"

операциялар іске асырады.

"Дүниежүзілік есірткі мәселесімен күресте халықаралық ынтымақтастықты нығайту шаралары" БҰҰ-ң Генералды Ассамблеясының Арнайы Сессиясындағы Резолюциясы мемлекеттерге ұсынады: (a) егер ол олардың ішкі құқықтық жүйелерінің негізгі принциптерімен рұқсат етілетін болса, олардың заңдары, процедуралары және тәжірибе бақыланатын жеткізулер әдісін ішкі және халықаралық нарықта қолдануына жол берсін , мемлекеттер арасындағы келісімдер және өзара түсінушілікті есептеумен; (b) бақыланатын жеткізулер әдісін қолдануда жәрдемдесу мақсатында басқа елдермен, әсіресе көршілес елдермен келісім-шарттар жасау сұрақтарын қарастыру; немесе осы мүмкіншілікті әр нақты іске қарастыру; (c) құрал-жабдықты айырбастау және тәжірибелерін көрсету арқылы бір-біріне көмек көрсету; және, егер заңсыз есірткілердің партиясын бақылау техникалық құрал-жабдығы дайындалған немесе заңсыз есірткіні зарарсыз затпен айырбастауға болатын заттар өндірілген болса, сондай құрал-жабдықты немесе затты басқа елдерге беру сұрақтарын қарастыру.

II.2 Шешімді талап ететін есірткі мәселесі

Жоба есірткілердің үздіксіз ағымын тоқтатуға бағытталған - негізінен Орталық Азия аймағы арқылы өтетін ауған апиындарын. Орталық Азия елдер үкіметінің және халықаралық қауымдастықтың жүйелі әрекеттері арқылы Ауғанстанмен шектесетін аудандардағы бақылау жұмысының жақсарғаны белгіленеді. Бірақ тау ландшафт және шекараның үлкендігі кесірінен есірткінің аймаққа толығымен кіруін тоқтату үшін, шекарадағы есірткілерді тоқтату шаралары жеткіліксіз. Сондықтан, шекарадағы бақылау және тоқтату трансшекаралық ынтымақтастықпен және қазіргі уақыттағы ел ішіндегі құқық қорғау шаралармен толықтырылу тиіс.

Соңғы он жылдары, ауған апиынның Орталық Азия арқылы контрабандасымен айналысатын қылмыстық топтар өз айқындамаларын нығайта түсті. Көбінесе сондай ұйымдасқан құрылымдар Ауғанстан және Тәжікстан азамат соғыстарының әскери топтарынан құралады. Этникалығы бір адамдар көп жағдайларда бірігіп ұйымдастықтар құрайды. Осы уақытта әрекет ететін топтар белгілі орамдылығымен, операциялардың нақты жоспарлаумен және қазіргі уақыттағы техникалық құралдарды және қару жарақтарды қолданумен ерекшеленеді. Осы қылмыстық құрылымдардың қызметін тоқтату үшін Орталық Азиядағы есірткілердің айналымы, өткізуі туралы ақпаратты жинау анализдеу керек. Бұл есірткілердің заңсыз айналымын тоқтатуға қолайлы еңбек, қаражат және техниканың шектеулі санын жақсы бөлістіруге мүмкіншілік береді. Бұдан ары, Орталық Азияда әрекет ететін топтардың және Еуропа және солтүстік америка елдеріне есірткіні жеткізумен айналысатын топтардың байланысы туралы маңызды ақпарат жиналады.

Қазіргі кезде ең төмен деңгейдегі аймақтық бақыланатын жеткізу әдістерінің мүмкіншіліктерін дамыту оперативтік ақпаратты бірлесіп жинау процедураларын және тәсілдерін жетілдіру үшін өте маңызды.

II.3 Мақсатты облыс және бенефициарлар

Аймақ арқылы өткізілетін есірткілердің көбі жердегі көлік арқылы өткізілетіндіктен қылмыстық жүйелердің масштабтары барлық Орталық Азияға тараған. Сондықтан, мәселені аймақтық деңгейде шешу маңызды. Жоба осы мәселеде өз мүддесін көрсететін Ресей Федерациясы және Кавказ елдерді іске кірістірумен барлық Орталық Азия елдердің әлеуеттерін құру мақсатында дайындалған.

Орталық Азия елдерінің құқық қорғау органдары жобаның негізгі бенефициарлары болып келеді. Оларға бақыланатын жеткізулерді өткізу, сонымен қатар қажетті заңдарды шығару және аса қажетті құрал-жабдықтарды алу үшін функциональдық институтциональдық процедураларды белгілеуде үлкен көмек көрсетіледі. Екінші дәрежедегі бенефициарлар - "соңғы тұтынушылар" елдерінің құқық қорғау органдары болады (олардың орталық-азия серіктестерінің мүмкіншіліктерін жетілдіру есебінде). Аса кең мағынада, есірткілердің контрабандасында кірістірілген қылмыстық ұйымдарды ұстау барлық қоғамға пайдасын тигізеді, ал жоба есірткінің аймақ арқылы өтуін азайтады.

II.4 Жобаның аяқталуынан кейін күтілетін жағдай

* Бақыланатын жеткізу операциялары әр елдің құқық қорғау органдары арасындағы координацияның жоғары деңгейін талап етеді. Сондықтан, жобаның аяқталуынан кейін жобада қатысушы елдер үкіметтері бақыланатын жеткізулерді өткізу үшін нақты ұлттық институттық процедураларды бекітетіні күтілуде. Қажетті заңдар дайындалады. Халықаралық ынтымақтастыққа жауапты болатын нақты байланыс органдар анықталады.

* Ішкі және халықаралық бақыланатын жеткізулерді өткізу үшін құзыретті өкіметтер тез арада шешім қабылдау керек. Қазіргі кезде, бақыланатын жеткізулерді өткізу мәселелерін шешетін нақты механизмдер жоқ. Жобаның аяқталуынан кейін, аймақ елдеріне сондай механизмдерді белгілеуде және анықтауда көмек көрсетіледі.

* Бақыланатын жеткізулерді өткізу үшін арнайы дайындық қажет. Қазіргі уақытта, аймақта сондай мүмкіншіліктер шектелген. Жоба құқық қорғау органдар қызметкерлеріне алдағы халықаралық стандарт бойынша тренингтер өткізеді және " каскад" тренингін өткізуде жағдай жасайды.

* Қорытындысында, операцияға арнайы жасалған бақылаудың қарапайым құралдарын беру ұлттық ведомстволардың техникалық мүмкіншіліктерін арттырады, сонымен қоса оларға келесіде қандай аса пайдалы құрал-жабдықтарда алу қажет екенін анықтауға түсінік береді.

II.5 Жобаның стратегиясы

Жоба сәйкес институттық процедураларды анықтауда жәрдемдеседі, ал қажет кезде, жобаның шегінде құрал-жабдық пен техникалық жәрдем беріледі. Жәрдем сарапшылардың миссиялары, аймақтың әр елінде ұлттық жұмыстық семинарлар кезінде анықталған олардың қажеттіліктерінде негізделген жұмыстық семинарларды

және жәрдем бағдарламаларын ұйымдастыруы арқылы көрсетіледі.

Жалпы айтқанда, үкімет бақыланатын жеткізулерді өткізуде және олардың нәтижелерін бақылауында қажеттілік бар екенін біледі. Жұмыстық кездесулер ұлттық өкіметтерге жүйелер мен процедураларды белгілеуге және осы мақсатқа жету үшін қажетті жұмыстық механизмдерді орындауға жағдай жасайды. Кездесулердің негізгі тапсырысы әр елге тән арнайы мәселелерді анықтау және ұлттық координация және ынтымақтастық жүйесін құру болады.

Жобада қатысушы елдерге, аймақтық құрылымдарға және басқа сәйкес ұйымдарға қажетті орындау қызметтерін анықтайды.

ЮНОДК-ң Орталық Азиядағы кеңселері жұмыстық семинарларды дайындауда кірістіріледі және жобаны жүзеге асыру үшін қажетті "жетекші" тәжірибені анықтауда негізгі роль атқарады. Осы кеңселер жергілікті құзыретті органдармен байланыс жасайды. Олар, сонымен қатар жобаны орындау кезінде пайда болған мәселелердің есебін жүргізеді және пайдалы шешімдер ұсынады және ЮНОДК-мен сол уақытта жүзеге асырылып жатқан басқа жобалармен өзара координациясын жүргізеді. Жобаның тиімді орындалуы мақсатында жоба координаторы мен өкілдіктер нұсқаулардың дұрыс орындалуында жәрдемдеседі. Олар ЮНОДК бөлімшелерінің негізгі өкілдерінен құралған арнайы комитеттен басқарулар алады ("Прогресс в развитии" бөлімшелері Дамудағы прогресс) (PD) және есірткілердің заңсыз айналымымен күрес бойынша Секция).

Жобаның ақырғы деңгейлерінде, техникалық жәрдемдесу - қажеттіліктерді анықтау бойынша миссиялар кезінде және/немесе қатысушы елдердің сұранысы негізінде анықталған салалар бойынша көрсетіледі. Осы салалар саясатты дайындау, әкімшілік қызметшілердің тренингі, құқық қорғау органдардың тренингі және нақты құрал-жабдықты беру бағыттарын қамтиды.

Жоба координаторы жоба шегіндегі нұсқаулардың дұрыс орындалуында жәрдемдеседі.

II.6 Орындау механизмдері

Жобаның орындалуы есірткіні бақылау саласындағы сарапты қажет етеді, сонымен қатар аймақтық ынтымақтастыққа талапты қажет етеді. ЮНОДК-ң Ташкентте өз қорлары және өкілдігі бар екенін ескере отырып ЮНОДК осы жобаның орындаушы агенттігі ретінде анықталды және негізінен құрал-жабдықты сатып алу және жеке келісім қызметі мәселелерімен айналысады. Осы шартта ЮНОПС ЮНОДК мен жұмыс жоспарын жасағаннан және бюджетті анықтағаннан кейін жеке келісім-шарт жасайды. ЮНОПС пен келісім-шарт шегінде орындалатын жобаның құрамдары үшін, ЮНОПС қосалқы шығындардың 7.5% төлейді, ал қалған 5.5% ЮНОДК қалады.

ЮНОДК-мен Ташкентте орындалатын құрамдар және күнделікті қызмет ЮНОДК және ПРООН арасындағы жұмыс келісім-шартына сай жүзеге асырылады. ПРООН-ң елдердегі өкілдіктері осы жобаның орындалуын қажетті әкімшілік және қаражаттық

қызметтер көрсетеді және ЮНОДК-ге балама қаржылық есептемені қамтамасыз етеді. ПРООН осы қызметтер үшін қаражаттың жалпы сомасынан 3% қосалқы шығын сомасын төлейді. Аймақ елдердегі ЮНОДК және ПРООН өкілдіктері қазіргі уақытта қайта қаралған жұмыстық келісімдерді талқылауда. Егер Жұмыстық келісімнің осы қаралымы ПРООН-мен төленетін қосалқы соманың өзгеруіне әкелетін болса Ташкенттегі ЮНОДК және Венадағы қаржылық қызмет жобаның бюджетін сәйкес қ а р а с т ы р а д ы .

Осыны орындауға жалпы жауапкершілік ЮНОДК-ң Ташкенттегі Орталық Азиядағы Аймақтық Өкілдігіне (ОААӨ) және ЮНОДК-ң Ресей және Беларусьтағы Аймақтық Өкілдіктеріне (РБАӨ) берілді. Жобаны орындау барысында, осы Өкілдік өзінің Аймақтық өкілдігі арқылы жоба координаторының ((UNV) волонтерлер жүйесі арқылы тағайындалған) жұмысын жібереді. "Құқық қорғау жобалар"-ды іске асыруда кірістірілген ЮНОДК/ОААӨ қызметкерлері осы жобаға қолынан келетін барлығымен көмектеседі. Жоба бойынша негізгі шешімдер, жұмыс жоспарды бекітумен қоса, қарастыруларды жүзеге асыру сұрақтары, жобаны орындау стратегиясына өзгерістер енгізу немесе басқа саяси мәселелер Венадағы ЮНОДК-ң сәйкес секциялар және бөлімшелердің Аймақтық Өкілдермен бірге келіседі.

II.7 Орындауға дайындық және координациялар

Жобаның орындалуы оған аймақ елдерінің көпшілігімен қол қойғаннан кейін лезде басталады. Егер қай бір жақ жобаның басталуынан кейін алты ай ішінде жобаға қолын қоймаса оның жобадағы қаражат бөлігі басқа елдердегі қол қойылған жобаға беріледі.

Бірінші жұмыстық семинардың өткізілуі алдында, қатысушы елдер әрекеттегі жүйелер және механизмдер туралы ақпарды және олардың анализын көрсетеді. Өкілдіктерге жоба бойынша - серіктес ретінде сәйкес ведомстваларды өкілдерін қою туралы өтініш жіберіледі. Аймақтық жұмыс семинарлары өтетін елдер өкілдіктері қажетті шарттарды және ұйымдық қолдаудың берілуі талап етіледі.

Ташкенттегі ЮНОДК осы жобаның ЮНОДК-ң Орталық Азиядағы және көршілес елдердегі басқа ұлттық және аймақтық жобаларымен сәйкес координациясын қамтамасыз етеді. Ташкенттегі ЮНОДК негізінен аймақта жұмыс істейтін басқа екі және көп жақты донорлармен өзара байланысты жасайды және оларға осы және басқа жобалардың жағдайы туралы толық ақпарат береді, бұл аймақтағы донорлық көмекті жақсарту үшін жасалады. Ташкенттегі ЮНОДК осы жоба және аймақтық жоба арасында ақпаратты жинау, айырбастау және анализдау саласындағы толық координациясын қамтамасыз етеді. Осы жобаны орындаудан алынған тәжірибе басқа жобаларда ескеріледі.

III. Мақсаттар, нәтижелер, қызмет

Жоба аймақ елдеріне ұлттық механизмдерді және бақыланатын жеткізулерді тиісті өткізу мүмкіншіліктерін құру және/немесе дамытуға бағытталған. Бұл аймақтың құқық қорғау органдарына қылмыстық топтарды ұстауда әлеуетін нығайтуға жәрдемдеседі.

Жоба ӨТМ мүше елдеріне есірткілер партияларының орнын және көздерін табуда, есірткі трафигінің ұлттық, аймақтық және халықаралық маршруттарын анықтауда өз мүмкіншіліктерін жетілдіруге жәрдемдеседі.

Тіке тапсырыс: Аймақ елдеріне ұлттық механизмдерді және бақыланатын жеткізулерді тиісті өткізу мүмкіншіліктерін құруда және/немесе дамытуда жәрдемдесу

Нәтижелер:

- Құқықтық шектеулер құрылған, процедуралар және бақыланатын жеткізулерді өткізу үшін сәйкес механизмдер белгіленген
- Бақыланатын жеткізулерді тиісті өткізу үшін арнайы тренинг және құрал-жабдық берілген

Қызмет:

ӨТМ мүше елдерінің құқық қорғау органдарына бақыланатын жеткізулерді өткізуде , жоспарлауда және ұйымдастыруда оперативтік жетекші әдістерді қолдану бойынша кеңестік қызмет көрсету үшін халықаралық сарапшыны іске кірістіру;

Жетекші координаттайтын ведомствоны анықтау, есірткілерді бақылау саласындағы әлеуеттерді, тергеу әлеуетін бағалау, ведомствоаралық ынтымақтастықтың механизмдерін анықтау үшін Есірткілерді бақылау бойынша ұлттық құқық қорғау органдардың ролін зерттеу;

Қажетті бақыланатын жеткізулерді өткізу және заңдарға сәйкес өзгерістерді енгізуде жәрдемдесу үшін ұлттық құқықтық талаптарды анықтау;

Есірткілерді бақылау бойынша барлық мүдделі құқық қорғау ведомстваларды және бақыланатын жеткізулерді ұйымдастыруда мүдделі басқа жақтардың ұлттық ведомствоаралық кездесулерін ұйымдастыру;

Сәйкес басқармаларға, сонымен қатар байланыс тұлғаларға бақыланатын жеткізулерді өткізу үшін қажетті процедураларды енгізу және дайындауда жәрдемдесу және тәулік бойы байланыс жүйесін енгізу;

Жетекші құқық қорғау ведомстволарға бақыланатын жеткізулерді өткізу талаптарына сай келетін оперативтік процедураларды енгізуде жәрдем көрсету;

Есірткілерді бақылау құқық қорғау орган қызметкерлеріне қабылданған нұсқаулар бойынша тренингтер беру;

Нұсқауды қолдану бойынша бірінші кәсіби тәжірибемен бөлісуге және жетіспеушіліктерді анықтауға бағытталған семинарды ұйымдастыру;

Әр елде сол елдің үкіметімен бақыланатын жеткізулерді оперативтік орындауға тағайындалған бөлімшелерді анықтау;

Ел үкіметімен тағайындалған сәйкес бөлімшелерге бақыланатын жеткізулерді атқару кезінде жасырынды бақылау тәсілін қолдану бойынша тренингтер өткізу;

Есірткілерді бақылау бойынша құқық қорғау органдардың арнайы құрал-жабдықтағы қажеттілігін анықтау;

Арнайы құрал-жабдықты беру;

Берілген құрал-жабдықты қолдану бойынша арнайы тренинг өткізу;

Бақыланатын жеткізулерді өткізуде аймақтық және трансшекаралық ынтымақтастықты дамыту, трансшекаралық бақыланатын жеткізулерді өткізу туралы келісімге қол қоюды қоса (егер аймақ елдерімен талап етілетін болса);

Бақыланатын жеткізулерді өткізу туралы кәсіби сабақтарды ұйымдастыру, алдымен ұлттық сосын аймақтық деңгейде;

Бақыланатын жеткізулерді өткізу, жоспарлау және реттеу бойынша қорытынды аймақтық жұмыс кездесуін ұйымдастыру.

IV. Салымдар

Үкіметтердің салымы

Жобаға қол қойған елдерінің үкіметтері, координация және талқылау бойынша тренингтерді және кездесулерді өткізу үшін кеңселер береді.

Жобаға қол қойған елдерінің үкіметтері БҰҰ қызметкерлеріне, кеңесшілерге, донор-елдерінің өкілдеріне және виза жобасының қызметкерлері үшін қауыпсыздыққа қажетті шарттар және аймақ бойынша төлемақысыз жұмыспен жүруді ұйымдастыруды қамсыздандырады және халықаралық мониторинг бойынша аймақта кездесулерге төлемақысыз жағдай жасайды.

ЮНОДК-тің салымы

Қызметшілерге кететін шығындар: 173,400

Жобаның халықаралық және ұлттық қызметшілері, кеңесшілермен және сарапшылармен байланысты шығындар, жобаны бағалауға кететін шығын

Тренингке кететін шығын: 225,000

Есірткілерді бақылау бойынша құқық қорғау офицерлер үшін тренинг. Жоба қызметін шолу бойынша кездесулер, басқа құқық қорғау ведомствалар және серіктестер кездесулерін ұйымдастыру.

Құрал-жабдыққа кететін шығын: 899,000

Бақыланатын жеткізулер операциялары үшін құрал-жабдықтар.

Іс сапарлар және басқа шығындар: 73,700

Венадағы штаб-пәтерге іс сапарлар. Басқа шығындар.

V. Жобаның тәуекелі және жорамалдары

Осы жоба аймақта бақыланатын жеткізулерді өткізу механизмдердің құрылуына жәрдемдеседі. Өйткені онда осы салада кішкене болса тәжірибесі бар. Бұл үшін жобада қатысушы елдер арасында бір біріне деген сенушілік болу керек. ӨТМ қатысушы елдер үкіметтері есірткіні бақылау қызметін жүзеге асыру қажетті туралы айтып, өздерінің ұлттық шектерімен шектелмеген дайындылығын көрсетті. Ынтымақтастықтың алғашқы кезеңдерінде қиыншылықтар болса, қазіргі кезде есірткіні бақылаумен

байланысты аймақтық ынтымақтастықтың жақсы дамуы жобаның тәуекелін азайтады. Бірақ, төменде көрсетілген тәуекелдер және жорамалдар мониторингтің байқауын талап етеді:

Жорамалдар:

* ӨТМ қатысушы-елдердің Үкіметтері бақылайтын жеткізулер бойынша координациялық механизмдерді құруда жолын қууда.

* Құқық қорғау ведомствалар ақпаратты тез айырбастау үшін институттық механизмдерді құрауда белсенді қатысады;

* Жасалған келісім-шарттар шындыққа негізделген және кәсіпте жүзеге асырылу мүмкін.

* Барлық іске кірістірілген жақтар бақылайтын жеткізулер мәселелерінде қазіргі уақыттағы шаралардың маңыздылығын түсінеді және операцияны өткізуде тез шешімдерді қабылдауына жағдай жасайтын механизмдерді іске асыруға дайын.

* Тәуекелдер:

* Халықаралық аймақтық қатынаста белгісіздік факторларын ескере отырып, сонымен қатар жобаның қатысушы елдер арасындағы бақталастық пайда болып, сенімділіктің болмауы бақылайтын жеткізулердің тиімді орындалуына әсер ету мүмкін.

* Елдің ішінде пайда болатын құқық қорғау органдар арасындағы бақталастық ұлттық байланыс органдардың тағайындалуына кедергі жасап, келісімдердің орындалуына әсер етеді.

* Қауіпсіздік шаралары, саяси жағдайлар және төтенше жағдайлар жобаның уақытында орындалуына кедергі жасау мүмкін.

Осы жобаның құрылымы жобамен басқару кезінде, жобаның орындалуын және оның нәтижелерін үнемі қарастыру мақсатында (оның орындалуы және мониторингінде) жобаның халықаралық қызметшілері, аймақтық жұмыс топтары, ЮНОДК-ң Ташкент және Мәскеудегі Аймақтық өкілдері, донор-елдердің өкілдері және ЮНОДК-ң Венадағы мамандары арасында тығыз байланыс пайда болатындығын ескереді. Егер ЮНОДК-ң Ташкенттегі қызметкерлері осы ережелердің қай біреуінің бұдан әрі күші жоқ немесе жоғарыда көрсетілген тәуекелдер материалданған деген қорытындыға келсе, Ташкенттегі ЮНОДК ӨТМ қатысушы елдер өкілдермен және донор-елдер өкілдерімен ынтымақтастығында сәйкес серіктестерге қажетті шараларды қолдану туралы кепілдіктер жібереді немесе жобаның қызметін берілген тәртіп бойынша тоқтатады/жабады.

Ташкенттегі ЮНОДК Венадағы ЮНОДК-ны жобаның қызметінің/құрамының уақытша тоқталуына әкелетін, арнайы шолуды талап ететін немесе жобаның толық қайта қарауын талап ететін жоғарыда көрсетілген тәуекелдер немесе болжамдармен байланысты факторлар туралы ақпарат етеді.

VI. Алғашқы міндеттер және талаптар

Осы жобаның мақсатында әр елдің үкіметі үкіметтік орындаушы ведомствоны(ларды) тағайындайды. Үкімет, сонымен қатар сәйкес үкіметтік ведомстваларда осы жобаны орындауда жауапты және ЮНОДК мен жобаның қатысушы елдер арасындағы жобаның тиімді орындалу мәселелері бойынша байланыс тұлға ретінде әрекет ететін ресми тұлғаларды тағайындайды. Сонымен қатар үкімет жобаның күнделікті мәселелерін шешуге жауапты байланыс тұлғаны анықтауда жәрдем жасайтыны ескеріледі. Үкімет эксперттік миссиялардың, агенттіктердің және лауазымды тұлғалардың жобаның өткізілу орындарына есірткілерді бақылау деректеріне қол жеткізуін қамтамасыз етеді.

Берілген жобаға ЮНОДК орындалады, егерде келесі міндеттерді орындауымен қанағатталса:

- Үкіметтер мерзімді салымдарды салса.
- Үкіметтер есірткілерді бақылау бойынша құқық қорғау органдарда байланыс тұлғаларды тағайындайды.
- Үкіметтер осы жоба шегінде қолдау алатын құқық қорғау органдарды жоба талаптарын жүзеге асыру үшін ақпарат айырбастауында қатысуға міндеттейді.
- Үкіметтер оқу турлар, курстар және семинарлар кезінде оқытылған қызметкерлердің өз құқық қорғау ведомстваларында кем дегенде келесі үш жыл бойы қызмет етуін және жоба шегінде жеткізілген құрал-жабдықтың жобалы құжатта ескерілген қызметте пайдалануын қамтамасыз етеді.
- Үкіметтер жоба қызметін қолдайды, сонымен қатар есірткілерді бақылау бойынша барлық құқық қорғау органдардың және басқа мүдделі ведомстваларлардың жұмыс топтарын анықтау арқылы да қолдайды.

ЮНОДК-тың жағынан ықпал көрсету, жоғарыда аталған міндеттерді толық орындауына тәуелді. Бір немесе бірнеше міндеттерді орындамағанда, ЮНОДК, өз карауы бойынша көмек көрсетуді тоқтатуға немесе бітіре алады.

VII. Жобаның мониторингі, шолу, есептеме және бағалау

Берілген жобаны Үкімет және ЮНОДК кез келген деңгейінде бірігіп қайта қарауы болады. Жобаны қайта қараудың қажеттілігі кезінде ЮНОД-ң миссиясына Үкімет ықпал көрсетеді. Берілген жоба БҰҰ-ның ішкі аудит Қызметі және БҰҰ-ның тәуелсіз аудиторлар Кеңесі жағынан тексеруге жатады. Олардың сұрауы бойынша, жобалы құжатқа қол қойған жақтар, аудиторлар құжаттарға хат жазысуға есеп шоттарға шығын жазуларына және жоба бойынша инвентарлық тізімдермен жұмыс істеуін қамсыздандырады.

Берілген жобаны орындау мониторингісі Орта Азиядағы ЮНОДК-тің Аймақтық Өкіліне артырылады.

Берілген жоба басталғаннан кез келген уақытта және оның аяқталған кезінен 12 айдың ішінде ЮНОДК бағалау өткізуі мүмкін. Кез келген бағалау топты тартқанға дейін функционалды міндеттер, кез келген бағалауды жүргізудің мақсаты және

ұзындылығы, алдын ала Үкіметпен келістіріледі. Қорытынды бағалауды өткізу (сыртқы) жобаның бюджетімен көзделген және қысқартуға немесе жоюға жатпайды, жобалы құжатқа немесе оның қайта қаралған түріне қосылатын жобаның бүкіл жағы арасындағы жазбаша келісімнен басқа. Қорытынды бағалау жобаның аяқ кезінде өткізіледі.

Үкіметтермен, атқарушы агенттікпен және ЮНОДК-пен өткізілетін үш жақты шолу (бірлескен шолу), әр 12 айдың ішінде бір рет жүргізіледі. Соңғы үш жақты шолу жобаның аяқталуына 4 ай қалғанда өткізіледі.

VIII. Құқықтық контекст

БҰҰ-ның Дамыту Бағдарламасымен Келісімге қол қойған Келесі Үкіметтер, ЮНОДК-қа берілген жобаның шектеуімен көрсетілген, белгілеген уақытта, берілген Келісім, mutatis mutandis қолғабыс тигізуге пайдаланумен келіседі. Келісімнің, әсіресе IX Бап (Артықшылықтар және иммунитеттер) және X Бапта (ПРООН-ға көмектесуді орындау үшін шарттар) берілген жобаның шектеуі бойынша ЮНОДК-тің жұмысына қолданатыны туралы Үкіметтер растайды.

Қазақстан Үкіметі	1994 жылдың 4 қазаны
Қырғызстан Үкіметі	1992 жылдың 14 қыркүйегі
Тәжікстан Үкіметі	1993 жылдың 1 қазаны
Түрікменстан Үкіметі	1993 жылдың 5 қазаны
Өзбекстан Үкіметі	1993 жылдың 10 маусымы

Берілген жобалы құжаттағы қағидалар, Келісімдегі қағидалардан жоғары және " ПРООН-ның жобалы құжатына қосымша Стандартты пункттер" (екі стандартты мәтіннің қайсы пайдаланатынына қарамай) стандартты мәтінде қолданатындар, моделді құжаттағы бағдарламалар және белгілеулер арасында пайда болатын келіспеушіліктер жағдайында.

а. Міндеттер туралы пункттер

Жабдықты әкелу, оны тасымалдау, өңдеу, сақтау және басқа шығындарға байланысты кедендік бажды және басқа төлемақыларды төлейтін шығындарды Үкіметтер өзіне алады. Құрал-жабдықты жеткізгеннен кейін Үкіметтер тиісті қорғау, қондыру, қызмет ету және сақтандыру, сонымен қатар қажет жағдайда оны қолдануда жауапты болады.

Берілген жоба бойынша, мемлекеттік құрамдарға немесе аймақтық/ұлттық жергілікті органдарға, ЮНОДК-пен сатып алынған жабдық елге келгеннен кейін жабдық Үкіметтердің жеке меншігіне ауысады. Жеке меншікке берілгеннен кейін, жабдықты лайықты сақтауға, оны орнатуға, қызмет көрсетуге, сақтандыруға және керек кезінде жабдықты ауыстыруға Үкіметтер жауапкершілік тартады. Әрі қарай ЮНОДК жабдық үшін ешқандай заңды жауап тартпайды.

Жобаның мониторингі мүддесінде, Үкіметтер құрал-жабдықтың нақты инвентарлық бақылауын жүргізеді және осы ақпарат ЮНОДК сұранысына беріледі.

ЮНОДК-пен сатып алынған бүкіл жабдық, бағдарламалық қамсыздандыру, материалдар, шығынды материалдары және осы жобаны орындау үшін қаражаттандыру, жобаның мақсаттарына ғана пайдаланылады. Бүкіл ұсынған жабдық және материалдар ООН-ның ережелеріне және басшылығына сәйкес пайдаланылады.

Барлық іске кірiскен жақтар қызметшiнiң, кеңесшiнiң немесе Үкiметпен, ҮЕҰ немесе БҰҰ басқа агенттiктерiмен (ЮНОДК басқа) шақырылған басқа тұлғалар ресми мiндеттердi атқару кезiнде ауру сырқау кесiрiнен ажал немесе мүгедек болғаны үшiн ЮНОДК өтемдердi төлеу жауапкершiлiгiн алмайтынын түсiнедi. Көрсетiлген жақтар сондай жағдайлар кезде төленетiн ЮНОДК-ге өтемдi төлеу өтiнiмiмен бармайды және қажеттi өтемдер сондай жағдайлар үшiн ескерiлген және Үкiметпен, ҮЕҰ және БҰҰ осы жоба бойынша басқа агенттiктерiмен жұмысқа орналасқан барлық тұлғаларға қолданатынын осымен растайды.

b. Келiсiмнен шығу туралы пункттер

ЮНОДК қызметiн осы жоба шегiнде орындауы жыл сайын бар қаржыландыруға байланысты жасалады. Жылдық бюджеттен бөлiнген қаражат мiндеттi тәртiпте жылдық шығын есептiң жұмыс жоспары негiзiнде осы жобаны жүзеге асыру үшiн берiледi. Қажеттi қаржыландырудың болмауы кезiнде ЮНОДК бiр жақты тәртiпте осы жоба шегiнде қолдау көрсетудi тоқтатуға құқықты болады.

c. Жобаны қайта қарау

Жобалы құжатқа өзгерiстер жобаның барлық жақтарының жазбаша келiсiмi негiзiнде енгiзiлу мүмкiн. Жобалы құжатта ескерiлмеген барлық басқа мәселелер жоба жақтарымен БҰҰ сәйкес органдарының шешiмдерiне және қаулыларына сай реттелу керек.

Осы параграфпен байланысты әр жақ басқа жақтың ұсыныстарын мұқият және алаламай қарастыру тиiс.

ЖОБАНЫҢ БЮДЖЕТI

Жобаның аты: - AD/RER/F43 - "Бақыланатын жеткiзулер операцияларын өткiзу тәсiлiнде жәрдемдесу"

Атқарушы агенттiк: ЮНОДК

Comp.	Бюдж линия	Сипаттама	Жалпы Бюджет		2004 наурыз-желтоқсан		2005		2006 қаңтар-ақпан	
			р/м	Салым	р/м	Салым	р/м	Салым	р/м	Салым
10		Жалпы персоналы								
11		Сарапшылар және кеңесшiлер								
	11.51	Халықара-лық кеңесшiлер	2	24,000	1	12,000	1	12,000	0	0

	11.98	Халықаралық кеңесшілер үшін сома		24,000		12,000		12,000		0
	11.99	Халықаралық сарапшылар және кеңесшілер		24,000		12,000		12,000		
13		Әкімшілік қосалқы қызметшілер								
	13.01	Басқа жобалармен (РПЦА және РПРБ) бірге төленетін әкімшілік позициялар		28,800	10	12,000	12	14,400	2	2,400
	13.99	Сома		28,800		12,000		14,400		2,400
14		UNV (БҰҰ волонтерлері)								
	14.01	Жобаның халықаралық координаторы	24	76,800		32,000		38,400		6,400
	14.99	UNV үшін сома		76,800		32,000		38,400		6,400
15		Жоба бойынша жұмыс сапарлар								
	15.01	Служебные поездки по проекту		43,000		15,000		20,000		8,000
	15.99	Сапарлар үшін сома		43,000		15,000		26,000		8,000
16		Жобаның бағалауы								
	16.01	Жобаның бағасы		15,000		0		0		15,000
	16.99	Бағалау үшін сома		15,000		0		0		15,000
		Ұлттық кәсіпқой								

17		қызметкер-лер								
	17.01	Басқа "құқық қорғау" жобалармен бірге төленетін жобаның ұлттық қызметкері	24	28,800	10	12,000	12	14,400	2	2,400
	17.99	Сома		28,800		12,000		14,400		2,400
19		Жобаның қызметші-лері бойынша		173,400		68,000		79,200		26,200
30		Тренингтер								
33		Тренингтер (үйрету-шілерді оқыту)		0						
	33.01	Бақылана-тын жеткі-зулерді өткізу бойынша жаңа нұс-қауларының тренингі		40,000		40,000		0		0
	33.02	Жасырып бақылау тәсілінің тренингі		45,000		0		45,000		0
	33.03	Жаңа құрал-жабдықта пайдалану		45,000		0		45,000		0
	33.04	Практика-лық сабақтар (ілімдер)		50,000		0				50,000
	33.99	Сома		180,000		40,000		90,000		50,000
35		Эксперттік топтың кездесу-лері		0						
		Техникалық мәселелер-ді шешу								

	35.01	үшін жұмыс семинар-лары		45,000		10,000		20,000		15,000
	35.99	Сома		45,000		10,000		20,000		15,000
39		Тренинг бойынша жалпы сома		225,000		50,000		110,000		65,000
40		Құрал-жабдық		0						
41		Шығыс материал-дары		0						
	41.01	Кеңсе құрал-жабдығы		35,000		15,000		15,000		5,000
	41.99	Сома		35,000		15,000		15,000		5,000
42		Ұзақ мерзімді құрал-жабдық		0						
	42.01	Кеңсе құрал-жабдығы		35,000		20,000		15,000		
	42.02	Жасырып бақылауды жүргізетін құралдар-мен жабдықтал-ған машиналар (ЮНОПС/ IAPSO)		739,000		739,000				
	42.03	Жеке бөлімшелер (ЮНОПС/ IAPSO) үшін басқа құрал-жабдық		90,000				90,000		
	42.99	Сома		864,000		759,000		105,000		0
49		Құрал-жабдық бойынша жалпы		899,000		774,000		120,000		5,000
51		Пайдаланым және қызмет көрсету		0						

	51.01	Пайдаланым және қызмет көрсету		27,000		12,000		12,000		3,000
	51.99	Сома		27,000		12,000		12,000		3,000
53		Басқа шығындар		0						
	53.01	Басқа шығындар		3,700		1,000		1,000		1,700
	53.99	Сома		3,700		1,000		1,000		1,700
59		Басқа шығындар бойынша жалпы		30,700		13,000		13,000		4,700
	90-99	Жоба бойынша жалпы сома		1371100		920,000		342,200		108900
56		Жобаның қосалқы шығындары		178,300		119,600		44,500		14,200
99	99-99	Жалпы сома US$		1549400		1039600		386,700		123100

Қосымша 1 - **Функциональды міндеттер**

ЖОБАНЫҢ АТЫ ЖӘНЕ НӨМІРІ: AD/RER/F43 - "Бақыланатын жеткізулер әдістерін дамытуда жәрдемдесу"

ҚЫЗМЕТІ: Координатор (UNV- БҮҰ волонтері) (L4 тең деңгейдегі)

МЕКЕН-ЖАЙЫ: Ташкент, Өзбекстан

ҰЗАҚТЫҚ: 2 жыл

МІНДЕТТЕР:

Орталық Азиядағы ЮНОДК-ның Аймақтық өкілдігінің басшылығы және бақылауы астында және құқық қорғау мәселелерін бойынша Аймақтық кеңесшінің техникалық басшылығында "Дамудағы ілгерілік" Бөлімшесімен (PD) және ЮНОДК есірткінің заңсыз айналымымен күрес Секциясымен кеңесінде Координатор "Бақыланатын жеткізулер әдістерін дамытуда жәрдемдесу" - AD/RER/F43 жобасын жалпы басқару және орындауда жауапты болады және келесі міндеттерді атқарады:

Орталық Азия елдерінің Үкіметтерімен координацияның жүргізеді және жобаның жұмыс жоспардың, сондай-ақ қызметшілерді жалдау, тренингтер, семинарлар, жұмыстық және басқа кездесулердің мониторингін өткізеді;

Жобаның бюджетін бақылау және мониторинг жасау, қажет кезде оны қайта қарау;

Құрал-жабдықтың сатып алуын басшылық ету және жоба шығындарын бақылау;

Қызметшілерді жалдау, оқыту және жобаның қосалқы ұлттық қызметшілерін

бақылау;

Құқықтық, әкімшілік жәрдем және тренингпен байланысты жәрдем қажеттіліктерін табу және оның приоритеттерін анықтау;

Кеңес көмектегі қажеттілікті анықтау, кеңесшілер миссиясы үшін функциональды міндеттерді құрау және кеңесшілерді анықтауда тағайындауда және шақыруда көмек көрсету;

Құжатнама құрау, ЮНОДК және кеңесшілермен дайындалған құжаттардың, сондай-ақ қосалқы материалдардың, тренинг және кездесулер құжаттардың, ақпараттық материалдардың және басқа жұмыстық құжаттардың жинақтауын және сақтауын қамтамасыз ету;

Жоба қызметшілерімен бірге жоба қызметінің барлық жұмыстарын орындау, сонымен қатар қажетті тренинг семинарларды, ұлттық жұмыстық кездесулерді, құқық қорғау органдары қызметкерлеріне тренингтер және аймақтық кездесулерді ұйымдастыру;

Жалпы және әкімшілік келісімдерді жақсарту, сонымен қатар қаржыландыруға сұраныстар жасау, ұлттық өкіметтермен және ЮНОДК-ға кірмейтін халықаралық ұйымдармен қатынастарды үзбеу;

Үйретушілерге, компьютерлік құралының техникалық қызметшілеріне, кеңесшілерге, құқықтық мәселелер бойынша ЮНОДК кеңесшілеріне және т.б. олардың жоба қызметінде қатысуға дайындалу кезінде кеңестік көмек көрсету;

Жұмыстық кездесулерде, семинарларда, тренингтер және басқа жүздесулерде бақылаушы ретінде қатысуы;

Жоба қызметшілерімен бірге жобаны орындау шарттары және жобаның орындалуының көрсеткіштері туралы барлық қажетті есептерді жасау;

Құқық қорғау мәселесі бойынша Аймақтық кеңесшімен және есірткілер ұсыныстарын қысқарту бойынша басқа жобалардың координаторларымен бірге жобаның қызмет координациясын аймақтағы екі және көп жақты серіктердің сәйкес қызметімен бірге орындау;

Осы жоба шегінде жеткен бар тәжірибелер және нәтижелер арқылы жобалы идеяларды немесе жобалы ұсыныстарды, аймақтағы есірткіні бақылайтын мамандандырылған агенттіктерді ашу үшін ЮНОДК стандартты жобалы құжаттың форматымен сәйкес дайындау;

Қажет кезде Орталық Азиядағы ЮНОДК-ның барлық басқа жобаларына жәрдем және қолдау көрсету.

КВАЛИФИКАЦИЯ:

Сәйкес салада жоғарғы білім.

Құқық қорғау органында жұмыс тәжірибесі, негізінен оперативтік қызметті орындауда, басқарушы дағдысы және дипломатиялық қабілеті бар.

Есірткіні бақылау және/немесе саясат құрау және әкімшілік ету саласында ең аз

дегенде сегіз жыл жұмыс тәжірибесі. Халықаралық деңгейдегі жұмыс тәжірибесі бар болуы лазым.

БҰҰ-на техникалық жәрдем көрсетуде жұмыс тәжірибесі және Орталық Азия аймағын білу басымшылық болады.

Ағылшын тілін еркін жазу және сөйлеу. Орыс тілін білу лазым. Жеке адамаралық қатынасының бары міндетті.

UNITED NATIONS
Office on Drugs and Crime

Біріккен Ұлттар Ұйымы
Есірткі және Қылмыстық Басқармасы

ҚАЙТА ҚАРАЛҒАН ЖОБАЛЫ ҚҰЖАТ

Жобаның нөмірі және атауы: AD/RER/F23 - Есірткілермен күрес саласындағы оперативтік және басқа ақпаратты жинау, анализдау және айырбастау бойынша құқық қорғау жүйелері

Мерзім: 3 жыл

Жобаның басталуы: 2002 жылдың ақпаны

Сектор: Есірткінің заңсыз айналымына қарсы әрекет

Жоба іске асырылады: Орталық Азияда

Атқарушы агенттік: БҰҰ ЕҚБ (ЮНОДК)

Орындаушы агенттік: БҰҰ ЕҚБ Орталық Азиядағы Аймақтық өкілдігі

Жалпы бюджет: US$ 1,998,600

Қысқаша сипаттама: Орталық Азия героинды Ауғанстаннан Ресей және Батыс Еуропаға таратуға қолданылатын транзиттік аймақ болып келеді. Орталық Азия елдерінің үкіметі осы мәселені шешу үшін барлық шаралар қолданғанмен қаражаттың шектелуі оның тиімділігіне әсер етті. Есірткі туралы ақпараттарды жинау және сақтау негізінен қағаз-баспа түрінде жасалады және жеке қалада, облыстар және басқа орталықтарда жинақталған. Тыйым салу және алып тастау статистикалары жеке ведомстволар деңгейінде дайындалады және стратегиялық анализдау үшін ұлттық координаттық агенттіктерге беріледі, бірақ оперативтік ақпаратты ұлттық және ведомстволық компьютерлік сақтауға және анализдауға мүмкіншілік жоқ. Жоба Орталық Азия елдерінің үкіметтеріне ақпараттың стандарттық форматын, барлық іске кіріскен жақтармен пайдалануға арналған арнайы дайындалған компьютерлік бағдарламалық қамтамасыз етуді алуға және ақпаратты және деректерді біртұтас жинау

және айырбастау ережелерін енгізуге көмек береді. Ол сонымен қатар ведомствоаралық ынтымақтастық мақсаттары және ақпараттарды айырбастау жұмыстары үшін әр ведомствода байланыстыратын бөлімшелерді анықтауда үлес етеді. Жобаның шегінде мамандандырылған құрал-жабдық беріледі, сонымен қатар оны қалай пайдалану және қолдану оқу сабақтары жүргізіледі. Бағалау миссияның қорытындыларымен сәйкес (2002 жылдың қазаны) осы жоба мөлшері, ұзақтығы және бюджет жағынан қайта қаралған. Қайта қаралған жоба тереңдетілген оқуды беруін, бастаушы оперативтік ақпарат бойынша семинарлар және таныстыратын сапарларды ұйымдастыруын ескереді; қажетті бағдарламалық өнімдерді сатып алу, сонымен қатар оперативтік ақпараттарды жинау, анализда және айырбастау бойынша ведомствоаралық келісім-шарттарды дайындауда жәрдемдеседі.

Атынан:	Қолы	Мерзім	Аты/Қызметі
Қазақстан Республикасы			
Қырғыз Республикасы			
Тәжікстан Республикасы			
Өзбекстан Республикасы			
БҰҰ ЕҚБ (ЮНОДК)			Атқарушы директор А. Коста азаматы

I. Кіріспе және қайта қараудың негіздеуі

Осы жобалы құжатқа қол қойған Қырғызстан, Тәжікстан және Өзбекстан (Қазақстан көп кешікпей қосылуға жоспарлауда) елдерде жобаны іске асырудың бастапқы кезеңінде жұмыс топтарының бірнеше кездесулері өтті. Кездесулер шешім қабылдауға жауапты басшылар және іске асыруға жауапты қызметшілер деңгейінде өткен. Кездесуде барлық құқық қорғау органдардың өкілдері қатысқан, Тәжікстан Республикасының Президенті қол астындағы есірткіні бақылау Агенттік және есірткіні бақылау бойынша Мемлекеттік комиссия, Ішкі Істер Министрліктер, Қауіпсіздік қызметтер, Кеден комитеттері, шекаралық бақылау мемлекеттік Комитеттерді қоса, сондай-ақ Сыртқы істер Министрлігі, Қауіпсіздік кеңестері сияқты т.б. саяси шешімдерді істеп шығарумен айналысатын органдар да қатысты. Барлық іске кірістірілген қатысушылар жоба мақсаттарын жетуінде өз мүдделерін нақты анықтаған және оның маңыздылығын қайта растаған.

Бар техникалық инфрақұрылымды және құқық қорғау органдарының осы жобаның тапсырыстарын орындауға дайындылығын анализдау мақсатымен жобаның техникалық сарапшылары бірнеше құқық қорғау ведомстволарды тексерді және олар үшін Өзбекстан және Тәжікстан елдеріндегі құқық қорғау органдарының техникалық

қызметшілерімен кездесулер ұйымдастырылған. Бұл кездесулер, жалпы айтқанда, барлық ведомстволарға тән нақты түсініктерді алуға жол берді, бірақ келесі ерекшеліктермен:

- Ақпараттарды жинау, сақтау, айырбастау және анализдау процестеріне компьютерлендірілген тәсілдің жоқ болуы;

* Барлық ведомстволарда бөлімшелер деңгейіндегі компьютерлік деректер базалары бар. Осы шартта, қандай да болсын интеграция нысандарын және анализдауға қажетті ақпараттардың байланысын табуға мүмкіншілік жоқ;

* Осы деректер базалары негізінен тек оперативтік ақпараттық анализдауға қажетсіз ақпараттарды жинауда пайдаланылады және өткенде болған оқиғаларға немесе статистикалық деректерге сүйенеді;

* Деректер базасын сақтауға қолданылатын құрал-жабдық ескірген және көп жағдайда компьютерлік ақпараттық жүйеде интерфейстік ретінде қолданылмайды.

- Жүйелік инфрақұрылымның болмауы;

* Техникалық сарапшылар көрген ведомстволарда жергілікті және аймақтық деңгейдегі жүйелік системаға кіруге мүмкіншіліктері жоқ. Кейбір ведомстволарда жергілікті жүйе системалары мүлде жоқ ал көптеген басқа ведомстволар оларды қондыруға жаңа ғана кірісті. Жобада қатысатын барлық елдердің жүйелік қолдауының жоқ болуы және жергілікті жүйелермен қамтамасыз ету мүмкіншіліктің болмауы ақпаратты енгізу және сақтау үшін пайдаланатын компьютерлік жұмыс станциялары ақпарат көздері ретінде тиімді қолданылмау жағдайына әкеледі. БҰҰ ЕҚБ мен тәжік әріптестерімен ұйымдастырылған кездесуде құқық қорғау органның техникалық сарапшылары жобаның бірінші кезектегі артықшылығы ретінде агенттіктер арасында жүйелік системаны құру қажеттілігін қолдады.

- Сырттағы құрылғыға қол жетпеуі;

* Көп талданған жағдайларда жүйелерді тиімді пайдалану үшін, компьютерлік ақпараттар жүйесінің әр құрылысы қажетті сырттағы құрылғылармен қолдану тиіс: принтерлер, кең мөлшерлі диаграмма үшін плоттерлер, сканерлер, көшіргіш аппараттары және цифрлік камералар. Кейбір жағдайларды ескермегенде, белгіленген құрал-жабдықтың жоқ немесе ол ақпаратты жинау, анализдау және сақтау мақсаттарында пайдаланбайды.

- Басқарушыларды оқытудың қажеттілігі.

* Барлық ведомстваларда техникалық қызметшілердің бар болуына қарамастан барлық жүйелік басқарушылар енгізу/мәлімет беру, ақпаратқа қол жеткізу деңгейін, әкімшілік ету және басқа ерекше тапсырмалардың арнайы оқу сабақтарын өту керек. Оқу тікелей компьютерлік ақпараттық жүйені беретін компаниямен берілу керек, бұл оқуға кететін шығын көрсеткішінде белгіленген.

2002 жылдың қыркүйек - қазан айларында ақпаратты құқық қорғау қызметінде пайдалану саласында үлкен тәжірибесі бар халықаралық кеңесшінің миссиясы

ұйымдастырылған. Миссия кезінде үш елдің (Қырғызстан, Тәжікстан және Өзбекстан) құқық қорғау органдарының оқу және құрал-жабдықтарға деген ең аз қажеттіліктері анықталған.

Әр елде есірткілерді тарату күресімен айналысатын аз дегенде төрт оперативтік құқық қорғау органдары және оперативтік қызмет өкілдіктеріне ие болмайтын, бірақ стратегиялық (оперативтік емес) деңгейдегі ақпараттарды алуды қажет ететін бір координаттайтын органның бар екенін белгілеу керек. Осы ведомстволардың өкілдіктері және жауапкершілік салалары әр түрлі, бірақ бір бірімен өзара байланысты болғанымен еш біреуі жіберіліп еленілмеу керек. Нақ сондықтан, осы ведомстволардың ең аз қажеттіліктері анықталған болса да, оқыту және құрал-жабдықтарды беру өте маңызды болып келеді.

Жобаны іске асырудың бастапқы деңгейі, сонымен қатар халықаралық кеңесшінің кепілдіктері оқыту құрамы көптеген жағдайларда өзгеріліп жақсарылу керек екенін анық көрсетеді. Төменде көрсетілген облыстарда оқыту шараларын өткізу аса маңызды болып анықталды:

* Ақпаратты тарату, сақтау, жіктеу және жинаудың жаңа тұжырымдамалары;
* Есірткімен байланысты ақпаратты дайындау және анализдау (жеке өмірмен байланысты құпия ақпарды сақтау аспектісін қоса);
* Аналитикалық бағдарламалық-өнімнің пайдалануын терең оқыту;
* Жаңа деректер базасымен жұмыс істеу кезінде деректерді енгізу, сұраныс жасау және анализдау (деректерді электрондық форматта резервтік сақтаумен қоса);
* Техникалық қызметшілерді оқыту.

Іске кіріскен құқық қорғау органдарының келесі қызметкерлер категориялары үшін арнайы семинарлар және сынақ істері ұйымдастырылу керек. Мақсаты - ақпараттарды жинау, анализдау және айырбастаудың жаңа тұжырымдамаларын қолдану және жақсы түсінуді қамтамасыз ету:

* Ведомстволардың басқарушы қызметкерлері үшін, құқық қорғау қызметті оперативтік ақпараттың басымдылығы және оны жинау, анализдау және айырбастау процестері (Европол/Интерпол) негізінде жүзеге асыру бойынша семинарларды ұйымдастыру;
* Дайындалған аналитиктер үшін әр елден: оперативтік ақпаратты жинау және анализдау процестерін, сонымен қатар аналитиктің ролі мен функцияларын оқып білу мақсатында Батыс Еуропа елдердің құқық қорғау ведомстволарына барып келу.

Арнайы бағдарламалық қамтамасыз етуді және құрал-жабдықты берумен байланысты Жобаның құрамы ведомстволардың ең аз қажеттіліктерін қамтамасыз ету үшін, бұдан әрі де жетілдірлену керек. Бұған жатады:

* Барлық іске кірістірілген ведомстволарға оперативтік және басқа ақпаратты жинау, айырбастау және анализдау үшін бағдарламалық қамтамасыз етудің ең аз жиынтығын (халықаралық - танылған агенттіктер/компаниялармен жасалған және

Интерпол, Европол, Ұлы Британияның Ұлттық Криминал Ақпараттық Орталығы, ГФР-ның Федералды криминал қызметі, Француз полициясы, АҚШ-ның есірткілермен күрес Әкімшілігі және т.б. сияқты жетекші ведомстволармен оперативтік ақпаратты жинау, айырбастау және анализдау қызметінде қолданылатын) беру;

* Құрал-жабдықтың ең аз жиынтығын және серверлерді, қосалқы серверлерді жұмыстық станцияларды, принтерлерді, криптофакстарды және т.б. қоса қамтамасыз ету.

Одан әрі, жобаның іске асыруына оперативтік ақпаратты жинау, реттеу, анализдау және айырбастау бойынша ведомствоаралық келісім-шарттарды жасауда көмек көрсету (қажет кезде) кіреді.

Оқу процесі, негізінен аналитиктерді оқыту, көп уақыт алады және оперативтік ақпаратты анализдауда құрылған ережелері бар кейбір елдердің тәжірибесі осы оқу бірнеше жылға шейін созылу мүмкіндігін көрсетеді.

Жобаның іске асырылуы әр елде әр мерзімде және әр түрлі ұзақтылығымен басталған. БҰҰ ЕҚБ Атқарушы директоры 2001 жылдың маусымында Қырғызстан 2001 жылдың қазанында Тәжікстан - 2001 жылы қазан айының аяғында және Өзбекстан 2002 жылдың қаңтар айының аяғында жобаға қол қойған болса да жобаның шынайы орындалуы Орталық Азия елдерінің көпшілігінің қатысуы кезінде 2002 жылдың ақпанның басында басталған болатын. Қазақстан таяу уақытта жобаға қол қоюды жоспарлауда. 2002 жылдың ортасында Қырғызстанда болған Үкіметтік дағдарыс осы елде жобаның орындалуын белгілі дәрежеде кешіктірді. Жоғарыда айтылғанға сүйене отырып және жобамен ескерілген қызметтерді негізінен оқу құрамымен және жалпы айтқанда оперативтік ақпаратты жинау, айырбастау және анализдаумен байланысты тұрақтылығын, жүйелілігін қамтамасыз етуді ескере отырып, жобаның мөлшері, ұзақтығы және бюджеті жағынан мерзімін ұзарту қажеттілігі туды.

Жоғарыда көрсетілгенге қосымша жоба халықаралық қоғамдастық донор-елдерден жағымды сын-пікірлер алды және АҚШ және Еуропа елдерінің құқық қорғау органдары арасында кәсіби мүдделер туғызды. Бірнеше елдер қатарларының құқық қорғау органдары оқуды ұйымдастыру шығындарының бөлісілуі шартында ғана қызметкерлерді оқыту қызметінде қатысуға дайындығын білдірді. Финляндия, ЕО сияқты қалған серіктестер және басқа ұйымдар мен елдер жобаны қосымша қаржыландыру мүмкіндігінде өз мүдделерін білдірді.

Бұдан әрі, 2002 жылдың 13-14 желтоқсанында Ашхабад қ. (Түркменстан) өткен есірткіні бақылау саласындағы суб-аймақтық ынтымақтастық бойынша Өзара түсінушілік туралы Меморандумға (ӨТМ) қол қоюшылардың 4-ші кездесуінде Орталық Азия аймақтық ақпараттық және координациялық орталық (CARICC) туралы идея ӨТМ қатысушы-елдермен талқыланып қабылданған болатын. Басқасынан бұрын, бұл орталық оперативтік ақпаратты жинау, айырбастау және анализдаумен айналысатын маңызды аймақтық құрылымның ролін атқаратыны болжамды. Бұл өз

жағынан ірі тергеулердің тиімді, координацияланған және "жетекті оперативтік ақпарат "-ты дамытуына жәрдемдесу керек. Осы орталықта сондай-ақ қылмыскерлер және қылмыскерлер тобы "басымданатын" немесе "ерекшеленетін" жүйелер қарастырылып дайындалу мүмкін. F23 жобасы аймақ елдерінің көмегімен бірге ақпаратты ұлттық жинау, айырбастау және анализдау жүйесін құру арқылы осы бастамаға жол ашатын және ынтымақтастық және координацияның аймақтық тиімділігін арттыратын жобалардың бірі.

Жоғары аталғанға және пайда болған өзгерістерге, сонымен қатар осы саладағы артықшылықтарға сүйене отырып жобаны қайта карауда анық қажеттілік туды.

II. Жобалы құжаттағы өзгерістердің сипаттамасы

Жобаның шынайы мазмұнын көрсету үшін, оның атын келесіге өзгерту: " Есірткілермен күрес саласындағы оперативтік және басқа ақпаратты жинау, анализдау және айырбастау бойынша құқық қорғау жүйелері".

1. Жобаның мерзімін үш жылға дейін созу.

2. Ақпараттарды және мәліметтерді жинау, айырбастау және анализдауды келісілген және бәрін қамтушы жүйемен байланысты жобаның компонентін төменде көрсетілгенге өзгерту (жобаның қысқаша сипаттамасын және логикалық матрицасын қара):

Жұмыстар:

3.1 Әр ел бойынша есірткінің заңсыз айналымы туралы мәліметтердің қол жетімділігімен қатысты қазіргі уақыттағы жағдайды анализдау;

3.2 Ақпараттарды және мәліметтерді жинау саласындағы халықаралық сарапшыны іске кірістіру;

3.3 Жобаны ары қарай жүзеге асыру үшін әр органда байланыс тұлғаларды/бөлімшелерді тағайындау/құру мақсатында барлық Орталық Азия мемлекеттерінде құқық қорғау органдар, ұйымдар, жүйелер және т.б. ішінде бар ақпараттық қорларды анықтау.

3.4 Жобада есірткілердің заңсыз айналымымен байланысты деректерді жинауда қатысатын елдер мүмкіншіліктерін арттыру бойынша кепілдіктер дайындау;

3.5 Елдер үкіметтеріне есірткімен күресу мәселесімен байланысты ведомствоаралық ақпаратты айырбастау бойынша жетекші ведомстволарды және ұлттық қызметтерді анықтау;

3.6 Ұлттық ведомстволарға олардың есірткінің заңсыз айналымымен байланысты тапсырысын қолдайтын ақпараттық жүйені дайындауда жәрдемдесу;

3.7 Ақпаратты және мәліметтерді жинау, сақтау, өңдеу, айырбастау және оларға қол жеткізу бойынша бірлескен ведомствоаралық нұсқауларды құруда үкіметтерге жәрдем көрсету (қажет кезде);

3.8 Ақпарат және мәліметтерді жинауға, анализдауға және айырбастауға арналған негізгі құрал-жабдықпен қамтамасыз ету;

3.9 Ақпарат және мәліметтерді жинауға, анализдауға және айырбастауға арналған қазіргі уақыттағы бағдарламалық қамтамасыз етумен қамсыздандыру;

3.10 Жобаны орындау барысында қызметтен көп күшті әсер алу және қаражаттың тиімді пайдалануын қамтамасыз ету үшін, қажет кезде, есірткімен күрес бойынша халықаралық құқық қорғау органдарын іске кірістіру.

4. Жобаның оқу құрамын (жобаның қысқаша сипаттамасын және логикалық матрицасын қара) келесіге өзгерту:

Жұмыстар:

4.1 Құқық қорғау органдардың деректермен, мәліметтермен және ақпараттармен басқару және айырбастау "жинау және анализдауын оқу бойынша қажеттіліктерін анықтау;

4.2 Ақпараттарды тарату, жинау, топтастыру және сақтау бойынша жаңа тұжырымдамаларға үйрету, ақпараттық есептерді толтырумен қоса 5 ел ішінен әр ведомстводан 2 қызметкерден (барлығы 50 қызметкерлер);

4.3 Оперативтік ақпаратты анализдау және дайындау әдістеріне оқыту (жеке өмірге қатысты құпияны қамтамасыз ету аспектілері) - әр елден 10 қызметкерлерден (барлығы 50 қызметкерлер);

4.4 Аналитикалық бағдарламалық қамтамасыз етумен пайдалануға терең оқыту - әр елден 10 қызметкерлерден (әр ведомстводан 2-ден) барлығы 50 қызметкерлер;

4.5 Жаңа деректер базасын қолдануымен, мәліметтерді анализдау, сұраныс жасау және енгізу техникасына (деректердің электрондық форматта резервтік сақталуын қоса) оқыту - 5 елдің әр агенттіктерінен 3 қызметкерлер- барлығы 75 қызметкерлер;

4.6 Техникалық қызметшілерді оқыту (жүйе басқарушылар және деректер базаның басқарушылары) - әр ведомствадан 1 қызметкер - барлығы 25 қызметкерлер;

4.7 Семинар - тергеу кезінде оперативтік ақпараттың жетекші ролі бойынша семинарда әр ел ведомствалардың 5 басшы қызметкерлерінің қатысуы (Европол/Интерпол);

4.8 Әр елден бес оқытылған аналитиктер (барлығы 25 адам) оперативтік ақпаратты жинау және анализдау процестерін және аналитиктің ролі және функцияларын тәжірибеде үйрену үшін Батыс Европа елдерінің құқық қорғау ведомстваларына барады.

Компонент	БЛ	Сипаттама	Атқ. агенттік	Жалпы бюджет		қараша-желтоқсан 2001 ж.	
				р/м	Салым	р/м	Салым
1	2	3	4	5	6	7	8
10		Жоба бойынша қызметшілер					
11		Сарапшылар және кеңесшілер					

	11.01	Координатор*	ЮНОДК	22,3	343000	0,0	0
	11.49	Халықаралық сарапшылар бойынша Барлығы			343000		0
	11.51	Халықаралық кеңесшілер	ЮНОДК	2,0	22000	0,0	0
	11.98	Халықаралық кеңесшілер бойынша Барлығы			22000		0
	11.99	Халықаралық сарапшылар және кеңесшілер бойынша Барлығы			365000		0
13		Әкімшілік және қосалқы қызметшілер					
	13.01	Жобаның ассистенті (Бишкек)	ЮНОДК	18,0	10500	1,0	350
	13.02	Әкімшілікке кететін шығындар, басқа жобалармен бөлісулер	ЮНОДК		15000	0,0	0
	13.99	Барлығы		18	25500		350
15		Транспорттық шығындар					
	15.01	Жоба бойынша сапарлар	ЮНОДК		15700		200
	15.99	Барлығы			15 700		200
16		Бағалау миссиялары және штаб-пәтерлерден миссиялар					
	16.01	Бағалау миссиялар			15000		0
	16.02	Штаб-пәтерден миссиялар			13000		0
	16.99	Бағалау миссиялары және штаб-пәтердегі			28000		0

		миссиялар Барлығы					
17		Ұлттық кәсіби қызметшілер					
	17.01	Ұлттық бағдарламалық қызметкер - орынбасар, Жоба координаторы (Ташкент)	ЮНОДК	14,0	18200	0,0	0
	17.02	Компьютерлік және бағдарламалық қамтамасыз ету сарапшысы (Ташкент)	ЮНОДК	21,0	16500	0,0	0
	17.99	Барлығы			34701		0
19		Жобаның қызметшілер құрамының Барлығы			453200		350
30		"Оқу құрамы"					
32		Сынақ істер					
	32.01	Әр елден 5 оқытатын аналитиктер (барлығы 25) ақпаратты кәсіби қызметте жинау, жазу, анализдеу процестерін зерттеу мақсатында Батыс Европа агенттіктерінде сынақ істер өтеді	ЮНОДК		40000		0
	35.01	Әр елден 10 ведомствалар басшылары (әр елден 2) құқық қорғау қызметінде ақпаратты қолдану саясаты және ақпаратты жинау, жазу, анализдеу және	ЮНОДК		30000		0

		айырбастау процестері бойынша семинарлар өтеді (Европол/ Интерпол)				
	32.99	"Сынақ істер" құрамының Барлығы		70000		0
33		("Үйретушіні үйрет" жүйесі бойынша) Тренинг				
	33.01	Жаңа бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалану бойынша тренинг - әр елден 10 қызметкерден, барлығы 50	ЮНОДК	50000		0
	33.02	Есірткімен байланысты ақпаратты дайындау және анализдеу - әр елден 10 қызметкерден, барлығы 50 қызметкерлер	ЮНОДК	50000		0
	33.03	Ақпараттарды тарату, сақтау, топтау және жаңа тұжырымдамалар бойынша тренинг, әр 5 елден 2 қызметкерден, барлығы 50 қызметкерлер	ЮНОДК	50000		0
	33.04	Деректерді енгізу, сұраныс жасау және жаңа деректер базасымен жұмысы барысында ақпаратты анализдеу, әр агенттіктен 2 қызметкерден, 5 елден - барлығы 75 қызметкерлер	ЮНОДК	50000		0

	33.05	Техникалық қызметшілері үшін тренинг (жүйелік әкімшіліктер/ деректер базасының әкімшіліктері) - әрі агенттіктен 1 қызметкерден, барлығы 25	ЮНОДК		30000		0
	33.99	Барлығы			230000		0
35		Экспорттік топтардың мәжілісі					
	35.01	Техникалық мәселелер бойынша семинар	ЮНОДК		10100		0
	35.99	Барлығы			10100		0
39		"Оқу" құрамының Барлығы			310100		0
40		Құрал-жабдық					
41		Шығыс материалдары					
	41.01	Кеңсе құралдары	ЮНОДК		8400		200
	41.99	Барлығы			8400		200
42		Шығыссыз құрал-жабдықтар					
	42.01	Кеңсе құралдары	ЮНОДК		9800		100
	42.02	Серверлер, компьютерлер, принтерлер және т.б.	ЮНОДК		450000		0
	42.03	Ақпараттық анализ және ведомстволардың деректер базасына бағдарламалық қамтамасыз ету	ЮНОДК		310000		0
	42.04	Жүйелік системалар және коммуникациялы құрал-жабдық	ЮНОДК		30000		0
	42.05	Ұлттық деректер базалары үшін бағдар-	ЮНОДК		150000		0

		ламалық құрал-жабдық					
	42.99	Барлығы			949800		100
49		"Оқу" құрамының Барлығы			958200		300
51		Пайдаланым және техника-лық құрал-жабдық					
	51.01	Пайдаланым және техника-лық қызмет көрсету	ЮНОДК		28000		0
	51.99	Барлығы			28000		0
52		Есептік баға					
	52.01	Есептік баға	ЮНОДК		0		0
	52.99	Барлығы	ЮНОДК				
53		Әр түрлі					
	53.01	Әр түрлі	ЮНОДК		3200		200
	53.99	Барлығы			3200		200
59		"Әр түрлі" пункті бойынша Барлығы			31200		200
	90-99	Жоба бойынша Барлығы			1768400		1050
56		Жоба бойынша қосалқы шығындар					
	56-01	ПРООН жобасы бойынша қосалқы шығындар (3% координа-торды есептемегенде)	ЮНОДК		42800		100
	56-02	ЮНОДК Штаб-пәтердің қосалқы шығындары бойынша (13% ГТС координа-торды және 10% басқаларға POUZB)	ЮНОДК		187200		200
99	99-99	Жинағы US$			1998600		1350

кестенің жалғасы

		2002	2003	2004

Ком-по-нент	БЛ						
		р/м	Салым	р/м	Салым	р/м	Салым
1	2	9	10	11	12	13	14
10							
11	11.01	10,3	103000	12,0	120000	12,0	120000
	11,49		103000		120000		120000
	11,51	1,0	11000	1,0	11000	0,0	0
	11,98		11000		11000		0
	11,99		114000		131000		120000
13							
	13.01	5,0	1750	12,0	4200	12,0	4200
	13,02	1,0	600	12,0	7200	12,0	7200
	13.99		2350		11400		11400
15							
	15.01		3500		7000		5000
	15.99		3500		7000		5000
16							
	16,01		0		0		15000
	16,02		0		6000		7000
	16,99		0		6000		22000
17							
	17,01	2,0	1400	12,0	8400	12,0	84000
	17,02	9,0	4500	12,0	6000	12,0	6000
	17,99		5900		14400		14400
19			122250		162800		167800
30							
32							
	32,01		0		40000		0
	35,01		0		18000		12000
	32,99		0		58000		12000
33							
	33,01		0		50000		0

	33,02		0		30000		20000
	33,03		0		30000		20000
	33,04		0		30000		20000
	33,05		0		30000		0
	33,99		0		170000		60000
35							
	35,01		1100		6000		3000
	35,99		1100		6000		3000
39			1100		234000		75000
40							
41							
	41.01		200		7000		1000
	41,99		200		7000		1000
42							
	42.01		2700		7000		0
	42,02		0		270000		180000
	42,03		0		230000		80000
	42,04		0		30000		0
	42,05		0				150000
	42,99		2700		537000		410000
49			2900		544000		411000
51							
	51.01		8000		10000		10000
	51.99		8000		10000		10000
52							
	52.01		0		0		0
	52.99		0		0		0
53							
	53.01		1000		1000		1000
	53.99		1000		1000		1000
59			9000		11000		11000
	90-99		138750		958800		669800

56							
	56-01		1100		25200		16500
	56-02		17000		99500		70600
99	99-99		156850		1083500		756900

берілген ЮНОДК Штаб-пәтердің қосалқы шығындарына

ОААӨ ЕҚБ тікелей іске асырылған 3% ставка бойынша бюджеттік баптар қаражаттары өтелмейді

IV. Қосымша

1. Қайта қаралған жобаның қысқаша сипаттамасы

Біріккен Ұлттар Ұйымы

Есірткі және Қылмыстық Басқармасы

Жобаның сипаттамасы: AD/RER/F23

Жобаның коды және секторы

Жобаның атауы және нөмірі: AD/RER/F23 Есірткілермен күрес саласындағы оперативтік және басқа ақпаратты жинау, анализдау және айырбастау құқық қорғау жүйелері

Жобаның басталуы: 2002 ж. ақпан

Сектор: Есірткілердің заңсыз айналымын тоқтату

Мерзім: 3 жыл

Орындаушы агенттік: БҰҰ ЕҚБ (ЮНОДК)

Атқарушы агенттік: Орталық Азиядағы БҰҰ ЕҚБ Аймақтық өкілдігі

Жалпы бюджет: 1,998,600 АҚШ доллар

Қаржыландыру көзі: АҚШ 811,000 АҚШ доллар бөлді

2. Жобаның сипаттамасы (Кіріспе және негіздеу)

Барлық қол жетімді ақпарат Орталық Азиядағы есірткілердің заңсыз айналымның өсуі туралы көрсетеді. Есірткілердің аймақтағы заңсыз айналым жағдайының анализі, соңғы жылдары жасалған ұстап алулардан алынған есірткілердің саны және жасалған істер мөлшерінің артқанына қарамастан, осы уақытқа дейін қолданған шаралар жеткілікті емес екенін дәлелдейді.

Оперативтік ақпарат арқылы тергеуде негізінде есірткілердің заңсыз айналымымен күрес, ақпарат/мәліметтердің жақсы ұйымдастырылған жинау, өңдеу және анализ жүйесін, сонымен қатар ұлттық және аймақтық деңгейде іске кірістірілген ведомствалар арасында соңғы ақпараттық өнімнің айырбастауын талап етеді. Өкінішке орай, ақпараттардың және мәліметтердің сәйкес жинау, сақтау, айырбастау және анализдау механизмдері жоқ, бұл есірткілерді бақылау жұмысында тиімді шаралардың

қолдануын шектейді.

Орталық Азия елдерінің Үкіметі жеке және ЮНОДК-мен бірге және екі жақты негізде салған күштеріне қарамастан, аймақта ақпараттарды және мәліметтерді жинау және анализдау саласында кемшіліктер белгіленеді. Негізгі қиыншылықтарға жатады: тиімді құқық қорғау қызметінде ақпараттың маңыздылығын түсінбеу; ұлттық қорғау органдарда ақпаратты жинаудың жоспарланған, құрылымды және жүйелі процедуралардың болмауы, сондай-ақ аналитикалық әлеуетпен әдеттердің жоқтығы; ведомствоаралық ынтымақтастықтың және құқық қорғау ақпараттың бірлесіп қолдануының болмауы. Нәтижесінде, лауазымды адамдар үкіметтік және ведомствалық деңгейде есірткінің заңсыз айналымымен күресінде стратегияны дамытуда қиыншылықтар көреді, осының себебі жоспарларды дайындауға жол беретін есірткі жасаушылардың, олардың артынан тұрған тұлғалардың және ұйымдардың әрекеттері, олардың әрекет әдістері, сапар желістері, азаматтығы және басқа маңызды ақпараттың жоқтығында құралады.

Кейбір жағдайларда ақпаратты айырбастау және бірлесіп қолданудың сәйкес жүйесінің жоқтығы есірткілермен күрес шараларын іске асыруында ақпараттың көзді маңыздылығын түсінбеуіне әкеледі.

Одан ары, осы жағдай аймақтың мамандандырылған ведомстваларына сәйкес ресми ақпаратты және есірткілердің заңсыз айналымы туралы статистикалық мәліметтерді ЮНОДК-ға және негізгі донор-елдерге беруге мүмкіншілік бермейді. Осының нәтижесінде сенімді ақпараттың жоқтығы техникалық жәрдем көрсету үшін әлеуеттерді анықтауда қиыншылықтар туғызады.

Қазіргі уақытта есірткілермен күрес бойынша құқық қорғау органдар ақпараттарды және мәліметтерді өздерінің нақты талаптары және қажеттілігі бойынша жинайды, деректер базасын құрайды, әр түрлі бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдаланады. Бұдан ары, осы деректер базалары әр түрлі форматты. Осындай жағдай бар деректер базалардың үйлесімсіздігіне әкеледі және компьютерленген ақпараттың айырбастаудың тиімсіздігіне әкеледі.

Заңсыз есірткінің ұсыныс пен сұранысының тиімді азайтуын ақпаратқа және деректерге қол жеткізу мәселесін шешусіз мүмкін емес. Ақпарат және деректерді жинау және жеке елдердің және одан тыс аймақтас серіктестердің құқық қорғау органдары арасында негізгі ақпаратты жинау және айырбастау үшін стандарттық форматтар дайындау мақсатында стандарттық қолдауды кепілдік ету қажет.

Оперативтік ақпар және деректерді жинау және айырбастаудың орнықты жүйесін біріншіден ұлттық содан кейін аймақтық деңгейде жасау қажет. Осы тапсырыс әлеуеттерді анықтауға және әр елдегі есірткілермен күрес бойынша құқық қорғау органдар үшін ақпараттық нақты жинау стратегиясына бағытталу керек. Есірткілермен күрес бойынша Ұлттық ведомстваларға есірткілердің заңсыз айналымының қарсы күресінде олардың қажеттіліктеріне жауап беретін ақпаратқа және мәліметтерге қол

жеткізу жүйесін дайындауда жәрдем көрсетілу керек.

Бұдан ары, әр жеке елде ақпараттарды жинау және айырбастау механизмдерін құру немесе жетілдіру ақпараттардың айырбастау жұмысын аймақтық деңгейде нығайтады және аймақтық ақпаратты оның елде тиімді пайдалануы үшін ұлттық деңгейде алуға және таратуға жағдай жасайды.

Осы жоба Орталық Азия елдерінің үкіметтеріне барлық іске кірістірілген жақтармен қолданылатын ақпараттың стандарттық форматтарын, арнайы дайындалған компьютерлік бағдарламалық қамтамасыз етуді қолдауға ақпараттарды және мәліметтерді жинау және айырбастаудың біртұтас ережелерін енгізуге және әр ведомствоға ақпараттарды жинауда мүмкіншіліктерін нығайтуға жәрдем жасайды. Жобада арнайы құрал-жабдықтың және бағдарламалық қамтамасыз етудің жеткізуі, сонымен қатар оның қолдануы бойынша тренингтердің өткізілуі ескерілген. Сонымен қатар жоба әр ведомствода ведомствоаралық ынтымақтастық және ақпараттық айырбастау үшін негізгі болатын қызметтер немесе бөлімшелер ашуға жәрдемдеседі. Жоба сонымен қатар Есірткілермен күрес бойынша Ұлттық комиссияны аймақтық ақпаратты айырбастау және алудың байланыс органы ретінде бекемдейді. Жалпы айтқанда, қорытындысында жоба ЕҚБ-ң басқа жобаларын, сонымен қатар басқа елдердің және ұйымдардың сәйкес ынталарын қолдап толықтырады.

3. Тіке талаптар, жұмыстар және сәйкес нәтижелер

Тіке талаптар:

- Мәліметтерді жинау мүмкіншілікті жақсарту және ақпаратпен халықаралық аймақтық және ұлттық деңгейде есірткілерді бақылау органдары арасында ақпаратты алу, беру және айырбастауға рұқсат беретін жүйені құру есебінде есірткілермен күрес бойынша құқық қорғау құрылымдардың қызметтерінің тиімділігін арттыру және криминалдық белсенділікті тоқтату.

Қорытынды 1 - Оперативтік ақпаратты және деректерді жинау, анализдау және айырбастау бәрін қамтушы және келісілген жүйе құрылды.

Сәйкес қызмет:

1.1 Ақпаратты және деректерді жинау саласындағы халықаралық сарапшыны қатыстырту бойынша қол жетімді ақпардың көзқарасынан қазіргі уақыттағы жағдайды анализдау;

1.2 Ақпарды және деректерді жинау бойынша халықаралық сарапшыны іске кірістіру;

1.3 Жобаның тапсырмаларын іске асыру үшін маңызды бағыттарды анықтау мақсатында Орталық Азияның әр елдерінде құқық қорғау органдар, ұйымдар, жүйелерінде және т.б. бар ақпараттық қорларды анықтау;

1.4 Есірткілердің заңсыз айналымымен байланысты деректерді жинауда елдердің әлеуетін нығайтуға қажет кепілдіктерді дайындау;

1.5 Үкіметтерге есірткімен байланысты ведомствоаралық оперативтік және басқа

ақпаратты айырбастауда қатысатын жетекші агенттіктерді және басқа ұлттық қызметтерді анықтау;

1.6 ұлттық органдарға олардың есірткінің заңсыз айналымында мақсаттарын жетуге қолдау жасайтын ақпараттық жүйелерді дайындауда жәрдем көрсету;

1.7 Үкіметтерге ақпараттарға және деректерге қол жеткізу, айырбастау, өндіру, сақтау және жинау бойынша бірлескен ведомствоаралық нұсқауларды дайындауда (қажет кезде) жәрдем көрсету;

1.8 Ақпарат және деректерді жинау, айырбастау және анализдау үшін негізгі құрал-жабдықты беру;

1.9 Ақпарат және деректерді жинау, айырбастау және анализдау үшін қазіргі уақыттағы бағдарламалық қамтамасыз етуді беру;

1.10 Қызметтен үлкен тәлім алу және қаражаттың тиімді ұсталуы үшін Есірткіні бақылау бойынша халықаралық органдарды жобаны жүзеге асыру жұмысына кірістіру.

Қорытынды 2 - Құқық қорғау органдарының арнаулы қызметшілері ақпаратты жинау және айырбастау жүйелерімен басқаруда тиісті оқытылған. Сәйкес қызмет (оқу көбінесе үйретушіні дайындау" жүйесінде өтеді):

2.1. Ақпараттарды тарату, жинау, топтастыру және сақтау бойынша жаңа тұжырымдамаларға үйрету, ақпараттық есептерді толтырумен қоса, 5 ел ішінен әр ведомстводан 2 қызметкерден (барлығы 50 қызметкерлер);

2.2. Оперативтік ақпаратты анализдау және дайындау әдістеріне оқыту (жеке өмірге қатысты құпияны қамтамасыз ету аспектілері) - әр елден 10 қызметкерлерден (барлығы 50 қызметкерлер);

2.3. Аналитикалық бағдарламалық қамтамасыз етумен пайдалануға терең оқыту - әр елден 10 қызметкерлерден (әр ведомстводан -ден) барлығы 50 қызметкерлер;

2.4 Жаңа деректер базасын қолдануымен, мәліметтерді анализдау, сұраныс жасау және енгізу техникасына (деректердің электрондық форматта резервтік сақталуын қоса) оқыту - 5 елдің әр агенттіктерінен 3 қызметкерлер - барлығы 75 қызметкерлер;

2.4. Техникалық қызметшілерді оқыту (жүйе басқарушылар және дерек база басқарушылары) - әр ведомствадан 1 қызметкер - барлығы 25 қызметкерлер;

2.5. Семинар - тергеу кезінде оперативтік ақпараттың жетекші ролі бойынша семинарда әр ел ведомстваларды 5 басшы қызметкерлері қатысады. (Европол/Интерпол);

2.6. Әр елден бес оқытылған аналитиктер (барлығы 25 адам) оперативтік ақпаратты жинау және анализдау процестерін және аналитиктің ролі және функцияларын тәжірибеде үйрену үшін Батыс Европа елдерінің құқық қорғау ведомстваларына барады.

Қорытынды 3 - Ақпаратты аймақтық деңгейде жинау үшін механизм құрылған (жобаның қатысушы-елдердің келісімінен байланысты).

Сәйкес қызмет:

3.1. Жалпы-аймақтық электрондық ақпараттық айырбасталуының мүмкіншілігіне көз жеткізу;

3.2. Ақпараттық айырбастау механизмдерді аймақтық деңгейде анықтау;

3.3. Ақпаратты аймақтық және халықаралық деңгейлерде айырбастау бойынша ұлттық байланыс тұлғалар/бөлімшелер анықталған және нақты процедуралар дайындалған;

3.4. Құқық қорғау органдар және қылмыстық құқық құрылыстардың сәйкес аймақтық және халықаралық өкілдері, сонымен қатар халықаралық ұйымдардың қатысуымен аймақтық семинар өткізу және семинар қорытындыларын көрсететін аймақтық есепті және сәйкес кепілдемелерді дайындау.

3. Серіктестер, Институционалдық база және іске асыру шаралары

Орталық Азияның бес елдерінің Есірткімен күрес бойынша сәйкес Министрліктер және құқық қорғау органдар, сонымен қатар Есірткілерді бақылау Мемлекеттік Комиссиялар осы жобаның серіктестері болып келеді.

Деректерді жинауда ұлттық әлеуеттің дамуының негізін салу және стандартты анықтамаларды, көрсеткіштерді және процедураларды қолдану үшін деректерді жинау және есірткілердің заңсыз айналымының бағытын зерттеу жұмысында іске кірістірілген тұлғалардан тұратын (негізінен құқық қорғау орган және ведомствалар өкілдері) жүйе ашылады.

Халықаралық сарапшы жинауға жататын ақпараттың негізгі түрлері тізімін және оның форматтарын анықтауда жәрдемдеседі. Ол әр елге ақпараттарға және мәліметтерге қол жеткізу, жинау, сақтау, өңдеу және айырбастау бойынша бірлескен ведомствоаралық нұсқауларды дайындауда және пайдаланым мәселесінде жәрдем көрсетеді. Ол құқық қорғау органдардың құрал-жабдық және оқыту мәселесіндегі қажеттіліктерді белгілеп көрсетеді. Бар мекемелер шегінде ұлттық байланыс тұлғалар/бөлімшелер анықталады.

Жоба Орталық Азиядағы БҰҰ ЕҚД Аймақтық Өкілдігімен жүзеге асырылады. ЕҚБ-ның штаб-пәтері ұйымдастық және кеңестік көмек көрсетеді. Есірткіні Бақылау бойынша Мемлекеттік Комиссия өкілдіктерінен, сәйкес Министрліктер және құқық қорғау органдардан, сонымен қатар ЮНОДКП-дан тұратын Жобаны басқару Комитеті жобаның орындалуын қарау және осы жобаны орындау бойынша кепілдіктерді және жалпы басқарушы директиваларды дайындау үшін жыл сайын жиналады. Ақпаратты аймақтық деңгейде айырбастауға және бірлесіп қолдану механизмдерді ашуға бағытталған бір қатар нақты жұмыстарды есептемегенде, жоба әрбір аймақ елінде жеке жүзеге асырылатын болады.

5. Қаржылық ақпарат (ЕҚБ)

Жобаның бюджеті (АҚШ долларында)1	
Қызметшілер және кеңестер	453,200
Оқыту, сынақ істер	310,100

Құрал-жабдық және бағдарламалық қамтамасыз ету Іссапарлар Әр түрлі	958,200 15,700 31,200
Қосалқы шығындар (13%)	230,000
БАРЛЫҒЫ	1,998,600

____

1 Көрсетілген сомалар ықшамдалған.

2. ЛОГИКАЛЫҚ МАТРИЦА

7. ЛОГИКАЛЫҚ МАТРИЦА

Жобаның атауы: AD/RER/F23, "Есірткімен күрес саласындағы оперативтік және басқа ақпаратты жинау, анализдау және айырбастау бойынша құқық қорғау жүйелер"

Қабылданғанға сай Аймақтық Орталық Азия үшін стратегиялық шекті бағдарлама

Бағдарлама/Аймақтық Бағдарлама Ішкі Істер Министрлігі, Ұлттық Қауіпсіздік қызметтер, Кеден Комитеттері, Шекараны қорғау Комитеттері, Есірткілерді бақылау бойынша Мемлекеттік комиссиялар (агенттіктер), Статистиканың Ұлттық Институттар

Халықаралық Серіктестіктер/ ақысыз қолдау (БҰҰ жүйесі, донорлар, ҮЕҰ): Интерпол, Дүниежүзілік Кеден Ұйымы, АҚШ, ЕО, Франция, ГФР, Ұлы Британия

БҰҰ-ның сәйкес конвенциясы/ БҰҰ конференциясының материалдары: Ақпараттарды айырбастау және өзара жәрдемнің халықаралық құралдары

Мәселенің анықтамасы: Есірткіні бақылау мәселесі бойынша ақпаратты жинаудың стандартты жүйесінің жоқ болуы, әр елдегі есірткіні бақылау мәселесімен айналысатын құқық қорғау ведомстволар арасындағы оперативтік ақпаратты айырбастау-

дың төмен деңгейі, сондай-ақ деректерді жинау және тарату механизмнің кемеліне жетпегендігі.

	Қысқаша мазмұндама	Объективті дәлелдей-тін, инди-каторлары	Тексеру құралдары	Қауіптену, жорамалдар сыртқы факторлар	Пайда болған мәселені шешу әрекет-тері
1	2	3	4	5	6
	ДАМУ ТАПСЫРМАСЫ - МАҚСАТ	Есірткімен күрес бойынша құқық қорғау органдардың әлеуетін (ЕКҚО)			
	ТІКЕ ТАПСЫРЫСТАР (ТАР)	Есірткімен күрес және криминалдық қызметті тоқтату бойынша құқық қорғау құрылымдардың қызмет тиімділігін деректерді жинау мүмкіншіліктерін жақсарту арқылы жетілдіру және есірткімен күрес бойынша органдар арасында ақпаратты ұлттық аймақтық және халықаралық деңгейде алуын, айырбастауын және таратуын қамтамасыз ететін жүйелерді құру есебінде ақпаратпен басқару.			
ҚОРЫТЫНДЫ 1: Оперативтік ақпаратты және деректерді жинау, анализдау және айырбастау бәрін қамтушы және келісілген жүйе құрылды Қорытынды 1 байланысты жұмыстар					
1.1	Әр ел бойынша есірткінің заңсыз айналымы туралы мәліметтердің қол жетерлі-гімен қатысты қазіргі уақыттағы жағдайды анализдау.	Қазіргі уақыттағы жағдай бойынша толық ақпарат	Есептер	Жергілікті органдар қажетті ақпаратты бермейді	Сәйкес орган-дармен және есірткіні бақылау мемле-кеттік Комис-сиясымен кеңестер (ЕБМК)
1.2	Ақпаратты және деректерді жинау саласындағы халықаралық сарапшыны қатыстырту.	Бір халық-аралық сарапшы қатысты-рылды	Қол қойылған келісім	Халықаралық сарапшы жобаның талаптарына сәйкес келмейді	Жұмыс міндет-теріне өзгеріс-тер енгізу; канди-даттар туралы кепіл-діктерді сенімді

					көздер-ден алу
1.3	Құқық қорғау органдар, ұйымдар, жүйелердегі және т.б. сәйкес ақпараттық қорларды анықтау.	Сәйкес органдарға берілген ақпарат	Есептер	Ұлттық органдар нақты ақпаратты беруден бас тартады	ЕБМҚ және сәйкес орган-дармен кеңестер
1.4	Есірткінің заңсыз айналымына жататын деректерді жинау саласында елдердің әлеуетін жоғарлату бойынша кепілдіктер дайындау.	Шешімдер қабылдауға өкілдік-тері бар, сәйкес органдар өкілдерінің қатысуымен семинарлар	Семинар хаттамасы, халықара-лық сарап-шының немесе ЕҚБ/ОААӨ қатысуы	Барлық ЕКҚО іске кірістіріл-меген	ЕБМК және барлық ведомст-валармен алдын ала кеңестер өткізу
1.5	Үкіметтер есірткімен байланысты ақпараттарды айырбастауда қатысатын жетекші агенттікті және басқа ұлттық қызметтерді анықтайды.	Ақпаратты айырбас-таудың иерархиялық жүйесін белгілейтін құжат және іске кіріс-кен органдар тізімі	Құжат көшірмесі және оның нақты талап-тарға қаншалық-ты лайық-тылығын көрсететін анализ	Кейбір агенттіктер басқаларға "бағынуға" келіспейді	Сәйкес жүйелерді және шешімдер-ді табуға мақсат-талған кәсіптік кеңестер
1.6	Ұлттық ведомство-валарға есірткінің заңсыз айналымымен күрес тапсырыстарын қолдайтын ақпараттық жүйелерді құруда қызмет көрсету.	Осы мәселе-лермен қатысты нормативтік актілердегі өзгерістер	Қажетті өзгеріс-терді көрсететін осы норматив-тік актілерден көшірмелер	Жаңа нысандар ережелері жалпы сипатты және ақпаратты айырбастау және өзіне жинау механизм-дерін қолдану детальдарын қоспайды	Жергі-лікті орган-дармен бірге қазіргі уақыттағы жағдайды алдын ала бағалау бар жүйе- лердің "нашар" түйінін табу мақса-тында жасалған

1.7	Үкіметтерге деректер мен ақпараттарды жинау, сақтау, дайындау, айырбастау және оларға қол жеткізу бойынша бірлескен ведомство-аралық нұсқауларды құрауда жәрдем көрсету.	Қажетті детальдарды және проце-дуралық мәселелерді көрсететін нұсқаулар жасалды	Нұсқаулар көшірме-лері немесе құжаттың құпиялы болуы кезінде, үкіметтен ресми хабарлама	Кейбір детальдар орындалмай кетілу мүмкін	Жобалы құжатты қарастыру процесін-де көрсе-тілген халықара-лық сарапшы-лардың көмегі
1.8	Ақпараттарды және мәліметтерді жинайтын және айырбастай-тын құрал-жабдықты беру.	Жоба бойынша тапсырыс-тарды орындауға жеткілікті құрылыстар саны	Шот-Фактура, Бөліп таратқыш тізімдер	Құрал-жабдық алушы-жақ-тармен "сол емес" бөлімшелерге беріледі.	Құрал-жабдықты қай бөлімшеге беруін көрсете-тін алдын ала жасалған хаттамаға қол қою
1.9	Ақпараттар және мәлі-мететтерді жинау, анализдау және айырбастау үшін қазіргі уақыттағы бағдарламалық қамтамасыз етуді беру.	Аналитика-лық бөлім-шелерге қажетті бағдарла-малық қамтамасыз ету жинақ-тарының жеткілікті саны	Шот-Фактура, Бөліп таратқыш тізімдер	Бағдарлама-лық қамта-масыз ету құралы есірткімен күрес бойынша жергілікті құқық қорғау органдарының қызметкер-леріне түсініксіз тілде берілген	Жергі-лікті тілдегі бағдарла-малық қамтама-сыз ету құралын беру
1.10	Жоба қызметінен үлкен тиімділік алу және жоба қаражатын экономикалық тиімді пайдалану мақсатында жобаны іске	Жобаның шегінде бірлескен жұмыстар жасалады,	Бірлескен жоспар-	Ұсынылған ынталар	Басқа елдердің құқық қорғау органда-рының байланыс офицер-

	асыру кезінде есірткіні бақылау, бойынша халықаралық құқық қорғау органдарын іске кірістіру.	әсіресе оқу жұмыстарын өткізу саласында	лар, есептер	жауапсыз қалуда	лерімен тығыз ынтымақ-тастық
ҚОРЫТЫНДЫ 2: Құқық қорғау органдарының арнаулы қызметшілер ақпаратты жинау және айырбастау жүйелерімен басқару тиісті оқытылған. Қорытынды 2 байланысты жұмыстар					
2.1	Құқық қорғау органдардың оперативтік ақпараттар және мәлі-меттермен басқару, айырбастау, анализдау және жинау бойынша тренинтегі қажеттілік-терін анықтау	Ұлттық үкіметтік құрылымдар және халықаралық кеңесші тренингтегі қажеттілік-тер тізімін берген	Халықара-лық сарапшымен тізімді қарастыруы және бағалауы	Тізімдер асырылған	Ұлттық үкіметтік құрылыс-тардың өкілдері-нен тре-нингтер-дің бар мүмкінші-ліктері туралы алдын ала ақпаратты алу
2.2	Ақпараттарды тарату, жинау, топтастыру және сақтау бойынша жаңа тұжырамдама-ларға үйрету, ақпараттық есептерді толтырумен қоса, 5 ел ішінен әр ведомстводан 2 қызметкер-ден (барлығы 50 қызметкер-лер)	ЕКҚО-ның негізгі мамандары оқытылған	Өткізілген жұмыстар туралы есептер	Елдермен оқуды өтуге ұсынылған кандидаттар, өз басымен жаңа жүйеге үйрететін үйретушілер болып келеді	Оқудың оқу жоспарын айқындау және оқуды өтетін орган-дардан кеңес алу
	Оперативтік ақпаратты анализдау және дайындау әдістеріне	Соответст-вующий			

2.3	оқыту (жеке өмірге қатысты құпияны қамтамасыз ету аспектілері) - әр елден 10 қызмет-керлерден (барлығы 50 қызметкер-лер);	персонал ПОБН обучен методам разработки и анализа оперативной информации по наркотикам	Өткізіл-ген жұмыстар туралы есептер	Оқуға "сол емес" кандидаттар жіберілді	Ведомст-волармен алдын ала кеңес
2.4	Аналитикалық бағдарламалық қамтамасыз етумен пайдалануға терең оқыту - әр елден 10 қызмет-керлерден (әр ведомст-вовадан 2-ден) барлығы 50 қызметкер-лер;	ЕКҚО-ның негізгі мамандары оқытылған	Бағдарла-малық қамтама-сыз етуді қамсыз-дандыра-тын ком-паниямен қол қойылған, дұрыс дайындал-ған келісім	Алынған білім жеткіліксіз	Халық-аралық серік-тестер-дің осы саладағы мүмкін-шілікте-рін зерттеу
2.5	Жаңа дерек-тер базасын қолдануымен, мәліметтерді анализдау, сұраныс жасау және енгізу техникасына (деректердің электрондық форматта резервтік сақталуын қоса) оқыту - 5 елдің әр агенттікте-рінен 3 қызметкер-лер - барлығы 75 қызмет-керлер;	Сәйкес қызметші-лер сұрап-талды және оқытылды	Өткізіл-ген жұмыстар туралы есептер	Оқуға "сол емес" кандидаттар ұсынылды	Іске кірісті-рілген ЕКҚО-мен тығыз кеңестер
					ЕКҚО-мен оқытыл-

2.6	Техникалық қызметшілерді оқыту (жүйе басқарушылары) - әр ведомстводан 1 қызметкер - барлығы 25 қызметкерлер;	Техникалық қызметшілер оқытылған және жаңа жүйемен жұмыс істей алады	Жүйелердің сәйкес әкімшілік етілуі	Қайта даярланған қызметкерлер жаңа қызметтерге ауыстырылды	ған қызметшілер нақты уақыт бойы өз қызметтерінде қалу керек туралы келісім жасау
2.7	Семинар - тергеу кезінде оперативтік ақпараттың жетекші ролі бойынша семинарда әр ел ведомстваларының 5 басшы қызметкерлері қатысады. (Европол/ Интерпол);	Сәйкес кандидаттар сұрыпталған және оқытылған	Семинар нәтижелері туралы есептер	Сұрыпталған кандидаттар "жоғарғы" командалық түрінің өкілдіктері болып келмейді	Бенефициарлармен кеңестер
2.8	Әр елден бес оқытылған аналитиктер (барлығы 25 адам) оперативтік ақпаратты жинау және анализдау процестерін және аналитиктің ролі және функцияларын тәжірибеде үйрену үшін Батыс Европа елдерінің құқық қорғау ведомстваларына барады.	Жаңа жүйемен жұмыс істейтін аналитиктер Батыс Европаның сұрыпталған ведомстваларына барды	Сапар туралы есептер	Ұсынылған кандидаттар жаңа жүйемен жұмыс істейтін аналитиктер емес	Кандидаттар квалификациясына нақты талаптарды анықтау

ҚОРЫТЫНДЫ 3: Ақпаратты аймақтық деңгейде жинау үшін механизм құрылған сәйкес шетел серіктестерге және халықаралық ұйымдарға есірткінің заңсыз айналымы және қиянат ету бағыты туралы дұрыс статистикалық деректер

берілeді
Қорытынды 3-пен байланысты жұмыстар

3.1	Жалпы-аймақтық электрондық ақпараттық айырбасталуының мүмкіншілігіне көз жеткізу	Ұлттық органдардың ресми көзқарасы негізінде бағалау жүргізілді	Алушы елдердің ресми реакциясы	Кейбір серіктестер бірлесіп қолдану үшін ақпараттарды беруге бас тартады	Мәселені шешуде жеке әдістемені қолдануда кепілдік беру
3.2	Ақпараттық айырбастау механизмдерді аймақтық деңгейде анықтау	Ақпараттық айырбастау механизмі аймақтық деңгейде сәйкес елдердің стандарттталған тәсілі негізінде анықталған	Механизмнің іске асыруын қамтамасыз ететін құжат сәйкес жақтармен ресми түрде бекітілген	Іске кірістірілген органдардың кей біреулері механизмнің кейбір ережелерін қабылдай алмайды	Механизмнің одан әрі іске асырылуын қамтамасыз ету үшін, озық және жеңілдетілген механизмдерге қиыншылық көрмейтін жеке елдер үшін арнайы ережелері және шектеулері бар механизмнің бар болуын ескеру
3.3	Ақпаратты аймақтық және халықаралық деңгейлерде айырбастау бойынша ұлттық байланыс тұлғалар/бөлімшелер анықталған және нақты процедуралар дайындалған	Байланыс тұлғалар/бөлімшелер белгілі, процедуралар қолдануда	Серіктестерді растау	"Дұрыс емес" байланыс тұлғалар/бөлімшелер анықталған, айырбастау процедуралары талаптарға сай келмейді	Халықаралық сарапшылардың көмегі
	Құқық қорғау органдар және қылмыстық құқық құрылыстардың сәйкес аймақ-				

3.4	тық және халықаралық өкілдері, сонымен қатар халықаралық ұйымдардың қатысуымен аймақтық се-минар өткізу және семинар қорытынды-ларын көрсететін аймақтық есепті және сәйкес кепілдеме-лерді дайындау.	Барлық іске кірісті-рілген жақтардың қатысуы және белсенді қатысуы	ЕҚБ/ОААӨ өкілдері-мен бақылау	Семинар жұмыстары лайықты ұйымдас-тырылмаған.	Семинарды ұйымдас-тырудың қажетті деңгейін қамтама-сыз ету.
5	Салымдар				
	Үкімет жобаның мақсаттарына жету үшін өз салымын салады. Қажетті мәлімететтер ЕҚБ берілді.	Қажетті салым жасалды. Қажетті мәліметтер уақытында берілді.	Есірткі жағдай-лары туралы хаттама-лар және т.б. есептер (қажетті мәлімет-термен)	Жоспарлан-ған салымдар жасалған жоқ.	Сәйкес орган-дармен кеңестер Елде жобаның тоқталу мүмкін-дігі
6	Бюджет	Қажетті қаражат берілді.	Қаражаттық құжаттар	Қаражаттың болмауы.	Қаражат-тарды қатыс-тыру жұмыс-тары, донор-лармен ынтымақ-тастықты нығайту

INITED NATIONS

Office оп Drugs and Crime

Қайта қаралған жобалы құжат

Бағдарламаның атауы: Орталық Азия үшін ЮНОДК-ң стратегиялық бағдарламасы
Жобаның атауы және нөмірі: AD/RER/E29- Орталық Азиядағы прекурсорларды бақылау
Ұзақтығы: Үш жыл
Басталу мерзімі: 2004 жылдың сәуір айы (әдепкі басталу мерзімі - 2000 жылдың мамыры)
Есірткілерді бақылау саласы: Есірткілердің заңсыз айналымын бұлтартпау/ ұсынысын қысқарту
Атқарушы агенттік: ЮНОДК
Орындаушы агенттік: ЮНОДК-ның Орталық Азиядағы ЮНОПС аймақтық өкілдігі
Үкіметтік ведомство серіктес: ҚР-ның Ішкі істер Министрлігінің Есірткімен айналысу бизнесімен күрес және есірткілердің айналымын бақылау комитеті; Қырғыз Республикасының есірткілерді бақылау агенттігі; Тәжікстан Республикасының есірткілерді бақылау агенттігі; Түрікменстан Министрлерінің Кабинетіндегі нашақорлықпен күрес бойынша мемлекеттік координация комиссиясы; Өзбекстан Министрлерінің Кабинетіндегі есірткіні бақылау бойынша мемлекеттік комиссия.
Жалпы қаралған бюджет: US$ 2,740,000
Бекітілген бюджет: US$ 5,000,000
Жалпы қысқарту: US$ 2,260,000

Қысқаша негіздеу: Жоба прекурсорларды бақылау шараларының әлеуетін қарастыру үшін құрылған; халықаралық сауда және өндіру, сонымен қатар ішкі бөлісу каналдарының заңсыз ағылым мәселелерін анықтау және прекурсорлардың ағылымын ескерту үшін жұмыс механизмдер мен процедураларды ашу ұсыныстарын істеп шығару.

Ауғанстандағы заңсыз апиын шығару әлеуеті екі күнге дейін үлкен мәселе болғандықтан және опиын өнімін опиатка жасауында прекурсорлар пайдалынатындықтан мемлекеттік реттеу органдарының, кеден және басқа құқық қорғау органдарының мүмкіншіліктерін нығайту мәселесіне үлкен назар аудару керек.

Жоғарыда айтылғанмен байланысты қайта қаралған жобалы құжаттардың мақсаттары келесіде негізделген: мемлекеттік реттеу орган, кеден және қажет жерлерде шекаралық қызмет қызметкерлеріне, құқық қорғау орган тергеушілеріне, орталық Азия

елдерінде прекурсорларды анализдау жұмысымен айналысатын ғылыми қызметкерлеріне тренинг және техникалық көмек көрсету; прекурсорларды бақылау ісіне кірістірілген ұлттық ведомствалар және көршілес елдер және басқа елдер арасындағы қарым-қатынасты нығайту.

Осы қайта қаралған жобалы құжат AD/RER/E29 жобалы құжатта ескерілген концепциялы әдісті, құқықтық шектеулерді және орындау процедураларды өзгертпейді , егер басқасы қайта қаралған жобалы құжатта көрсетілмеген болса.

Қол қойылған

Үкімет атынан:	Қол	Мерзім	Аты/қызметі
Қазақстан Республикасы:	--------	--------	-----------
Қырғыз Республикасы:	--------	--------	-----------
Тәжікстан Республикасы:	--------	--------	-----------
Түрікменстан:	--------	--------	-----------
Өзбекстан Республикасы:	--------	--------	-----------
БҰҰ-ның Есірткі және Қылмыстылық Басқармасы	--------	--------	----------- Атқарушы директор

І. Кіріспе

"Орталық Азиядағы прекурсорларды бақылау" негізгі жобалы құжат 2000 жылдың мамыр айында басталған. Құжат өз алдында Орталық Азия елдерінде прекурсорларды бақылау механизмдерін құру/нығайту арқылы Ауғанстанда заңсыз героин өндіру мөлшерін және деңгейін қысқарту мақсаттарын қояды. Жоба үш жылға жоспарланған және келесі негізгі тапсырыстардан құралады:

* Прекурсорларды бақылау шараларының әлеуетін шолу;

* Халықаралық сауда, өндіріс және ішкі бөлісу каналдарының заңсыз ағылым мәселелерін анықтау;

* Прекурсорлардың ағылымын ескерту үшін жұмыс механизмдерді және процедураларды ашу ұсыныстарын істеп шығару.

Прекурсорларды бақылау саласындағы мақсаттар химиялық заттарды импорттау және экспорттау заңдарын және нормативтік актілерін жетілдіру арқылы жетуі жоспарланды; химиялық заттарды импорттау және экспорттау бақылау жұмыстарын нығайтуда жәрдемдесу, сараптама бағалау, тренинг және кеңес жәрдемін көрсету, құрал-жабдықтарды беру.

Жоба US$ 5,000,000 бастапқы бюджетпен басталған болатын. Бірақ қаражаттың жетіспеуі, жобаның тұрақты Аймақтық координаттарының болмауы және жобалы құжатта жоспарланған қызмет Орталық Азия елдерінің прекурсорларды бақылауда қажеттіліктерін құрамаған фактісі жобаның өз әлеуетін толығымен жүзеге асыра алмағандығының негізгі себебі болды. Жобаны жүзеге асыру бар қаражатпен шектелген (US$ 1,696,763). Осы жағдайда жобаның қызметі бастапқы бағыттарда

негізделген, бұл тренингтердің, практикалық және басқа семинарлардың өткізілуі және 2001 жылдың маусым-шілде айларында өткізілген қажеттіліктерді бағалау бойынша халықаралық миссия (сілтеме: Миссия нәтижелерін шолу, 2001 жылдың 11 маусым - 13 шілде айлары) кепілдемелеріне сай құрал-жабдықтарды беру болды.

II. ЖЕТІСТІКТЕР

2000 жылдың қарашасында жобаның шегінде өткізілген Бишкек Конференциясы қолдау үшін Сыртқы топтарды құру (оның функциясын кейін Топаз операцияның Басқару комитеті алған), химикаттарды бақылау бойынша әрекеттегі заңдарды бағалау, сонымен қатар Үндістанда құрылған аудан мемлекеттік реттеу органдарының қызметкерлеріне эксперттік құқықтық кепілдемелер және тренингтер беру. Қызметтің басқа бағыттарына кірді:

* Орталық Азия елдерінің мемлекеттік реттеу органдарының қызметкерлеріне келесі тренингтерді өткізумен дөңгелек үстелде ЕБХК-ң екі кеңес кездесулерін ұйымдастыру;

* Топаз операцияның басқару комитетінің мәжілісінде Өзбекстан өкілдігінің қатысуы үшін қаражаттық көмек көрсету;

* Орталық Азия елдерінде прекурсорларды бақылайтын іске қосылған заңның анализін жасау және оның (AD/GLO/F46) құқықтық көмек көрсетумен жобасымен бірге жетілдіру бойынша сәйкес үкіметке кепілдіктер беру.

* Жоғарғы сот төрешілері, прокурорлар, құқық қорғау ведомстваларының лауазымды адамдары, ішкі істер органдары, бесорталық Азия елдері және Ресейдің кеден және қауіпсіздік қызметтері үшін "Прекурсорлардың заңсыз айналымы: заңдар және құқықтық қолданылатын тәжірибе" тақырыпқа семинар өткізу; (AD/GLO/F46) құқықтық көмек көрсету жобамен ынтымақтастықта;

* Орталық Азия елдерінің бес криминалистік лабораторияларына арнайы құрал-жабдықты беру және Орталық Азия елдерінің криминалистік лабораторияның жұмыскерлеріне Братиславаға бір жұмыстың семинар және екі оқу турларын ұйымдастыру;

* Орталық Азия елдерінің кедендік қызметтеріне және криминалистік лабораторияларына прекурсорлардың экспресс-анализі үшін 75 жинақтан беру (әр елге 15 жинақтан);

* Криминалистік лабораторияларға ғылыми әдебиеттер беру;

* Орталық Азия елдерінің құқық қорғау ведомство қызметкерлеріне прекурсорларды бақылау қызметінің маңызды аспектілері туралы сегіз мамандандырылған тренингтерді ұйымдастыру;

* Ұлттық деректер база жүйелерінің лицензияландыратын органдарында барлық жасалатын трансакция түрлерінің мониторингін жүргізу үшін құрал-жабдықтарды және бағдарламалық қамтамасыз етуді қондыру; осы Жүйені Қазақстанда, Қырғызстанда, Тәжікстанда және Өзбекстанда пайдалану бойынша тренингтер ұйымдастыру;

* Прекурсорларды бақылау ісіне кірістірілген Орталық Азия елдерінің мемлекеттік органдарына кеңсе құралдарын, жеңіл көліктерді, прекурсорлар бойынша ақпараттық басулар/ нұсқаулар беру.

Берілген құралдардан және тренингтерден тыс, қаралған жоба шегінде әлі көбін жүзеге асыру керек.

Жобаны орындау кезіндегі соңғы есеп (2003 жылдың қаңтар - желтоқсан) берілген.

III. Жобаны қайта караудың негіздеуі

Жобаны өзінің әдепкі түрінде дайындау негіздеуі осы күнге дейін әрекетте қалып тұр. Жобаның қарастырылуы жобаның қызмет мерзімін қосымша үш жылға ұзарту үшін жасалған. Бұл жобаның негізі болжамында берілген тапсырыстарды жүзеге асыру және алғашқы ескерілген бюджетті өзгерген артықшылар және қаржыландыру мүмкіндіктерге сәйкес қысқарту үшін жасалған.

Жобаны дайындау уақытында болған есірткілердің заңсыз айналымының жағдайы өзгеріссіз қалды. Опиаттармен қиянат ету және олардың заңсыз айналымы аймақтағы ең маңызды мәселе болып келеді. Одан кейін гаша/каннабис мәселесі және мөлшері бойынша одан әйткенменен аз синтетикалық есірткілер мәселесі орын алады, олар: МДМА және ЛСД. 2001 жылдың 11 қыркүйек оқиғасынан және онымен байланысты қолданған шаралардан кейін Ауғанстандағы апиынның заңсыз культивация көлемі 90-шы жылдың ортасындағы болған деңгейге келетін сияқты. 2002 жылдың аяғында Тәжікстанда, негізінде тәжік-ауғанстан шекараларында 3,958 кг героин алынған. Бұл көрсеткіш алғашқы жылдың көрсеткішінен аз болғанына (6.6%) қарамастан жалпы айтқанда героинның заңсыз айналым мәселесі түк азайған жоқ. Одан ары 2002 жыл бойы Тәжікстанда 1,624 кг апиын алынды, бұл алғашқы жылдың көрсеткішінен 55.7% кем, бірақ сонда-да бірталай мөлшер болып келеді.

Соңғы жылдары Еуропаға контрабандамен және әрі қарай дәстүрлі сапар желісімен Пакистан, Иран және Түркия арқылы әкелінген героин мөлшері тұрақтанды, ал осы уақытта Тәжікстан героинды Ресей және Еуропа нарықтарына өткізетін негізгі Орталық Азиялық орны болып келді. Бұл 2002 жылдың барлық аймақтарында - 4,686 кг героин және 1,840 кг апиынның алу көрсеткіштерін теңеуінде анық көрсетіледі, Тәжікстандағы алуын санағанда. Героинның бірталай мөлшермен алынуы аймақтың басқа елдерінде де (аз мөлшерде) орындалуда.

Егер аймақ елдерінде алынған героинның апиынға деген ара қатынасы аса маңызды болса, қазіргі кезде апиынмен героин орнын ауыстырды. Бұл Ауғанстанда героинның өндірілуінің өсіп келе жатқанын білдіреді, сонымен қатар осыған қажет химикаттардың еркін алынуына көрсетеді. Героинның тазалық деңгейі артты, бұл оның тәжірибелі мамандармен жасалатыны туралы айтады.

Жоғарыда айтылғандай Ауғанстандағы есірткі жағдайы маңызды болып қалады, елде апиынның қайта өндіру деңгейі өсіп бара жатыр. Сірке ангидрид сияқты химикаттар героинды өндіру үшін қажет және жобаның негізгі тапсырысы Ауғанстанға

сондай химикаттардың өткізілуін ескерту болады. Ауғанстанда прекурсорларды еркін алуға болады және олар көршілес елдерден жеткізілу мүмкін. Орталық Азияда прекурсорлардың алынуының ең аз деңгейін ескере отырып, осы аймақ Ауғанстанда қалыптасқан мәселеге жағдай жасады және жоба өзінің негізгі тапсырысын жүзеге асырмады деуге болады. Бірақ осы уақытқа бұл тек болжам. Қайта қаралған жоба аймақтағы прекурсорларды бақылау жүйелердің тиімділігін анықтауға қосымша уақыт береді.

IV. AD//RER/E29 ЖОБАЛЫ ҚҰЖАТҚА ЕНГІЗІЛГЕН ӨЗГЕРІСТЕРДІҢ СИПАТТАМАСЫ

IV.1. Жобаның стратегиясы

Жобаның қайта қаралуы реттеу жүйелер бойынша бірлескен жұмыстарды жүзеге асыру, іске қосылған заңды жетілдіру, тренинг және тиісті құрал-жабдықтар арқылы Орталық Азия елдерінің мүмкіншіліктерін жетілдіру үшін бағытталған. Бұл прекурсорларды бақылау ісіне кірістірілген барлық жақтардың қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған нәтижелерді белгілеу жолымен орындалады. Сонымен қатар қатысушы елдерде жобаға өз үлесін қосуға мүмкіншіліктері туады.

Сонымен қоса, реттеу және құқық қорғау құрылымдар арасында тығыз жұмыстық қатынас жасау, прекурсорларды бақылау жұмысына көршілес және басқа елдерді тарту жолы арқылы облыста прекурсорларды бақылауға аймақтық әдістің қалыптасуына ерекше көңіл бөлінеді. Ауғанстанда героинның заңсыз өндіруінде пайдалынатын прекурсорлардың заңды айналымнан алуын тоқтату, сонымен қатар осы химикаттарды аймақ арқылы контрабандасын тоқтату жалпы мақсат болып анықталады.

Қайта қаралған жобалы құжаттан күтілетін нәтижелер прекурсорларды бақылау бойынша өзіндік аспекттерді шешуге бағытталған, сонымен қатар іске кірістірілген жақтардың тренинг және құрал-жабдықта қажеттіліктерін қамтамасыз етуге бағытталған.

Сонымен қатар қайта қаралған құжат реттеуші және құқық қорғау органдар қызметкерлерінің көпшілігіне тренинг беруге бағытталады. Жақтардың өз тәжірибелерімен және білімдерімен бөлісуге жағдай беретін аймақтық тренингтерге және семинарларға ерекше көңіл бөлінеді. Мүмкіндігінше аймақтан тыс жерлердегі бақылау жүйелерімен танысуға жағдай беретін жұмыстарды ұйымдастырады және қызметтің накты бағыттарында қатысу үшін Ауғанстаннан өкілдер шақырылады. Қайта қаралған жоба прекурсорларды бақылау қызметінің барлық аспектісін қарастыруға бағытталған аймақтық семинармен аяқталады. Бұл өкіметке жоба тапсырыстарының қаншалықты сәтті орындалғанын маңыздауға және қосымша шаралардың қабылдануы қаншалықты қажет екенін көрсетеді.

Жобаның әдепкі болжамы прекурсорлардың ағымын алдын алуына бағытталған алты нәтижелерде негізделді. 2000 жылдың 27-30 карашасында Бишкек қ., Қырғызстанда өткен Орталық Азиядағы прекурсорлардың заңсыз айналымын тоқтату

бойынша конференция барысында делегаттар жобалы құжатта көрсетілген тапсырыстарды талқылады; Талқылау кезінде елдің көпшілігі нәтиже 3 орынды деп тапты (барлық Орталық Азия елдері бойынша химиялық заттарды тергеу топтарын құру).

Жаңа жобалардың барын және әр түрлі донорлар жағынан екі жақтық негізіндегі қолдаудың және қосымша қаржыландырудың жоғары деңгейін ескере отырып, осы қайта қаралған жобамен ескерілген қызмет қазіргі және жоспарланған қызметке негізделу керек. Осы шартта жобаның әсері мен сапа нәтижелерін зерттеу және осы жобаның басқа донорлардың жобаларымен және ЮНОДК-ның басқа жобаларымен өзара байланысын анықтау үшін жобаны бағалау миссиясы 2005 жылы өткізіледі. Миссияның жұмыс тапсырмасы және бағалау миссияның өзі ЮНОДК-ның Аймақтық өкілдігімен ЮНОДК-ның Венадағы сәйкес бөлімдер мен бөлімшелердің ынтымақтастығында дайындалып өткізіледі.

IV.2. Орындау механизмдері

Қайта қаралған жоба ЮНОДК-мен орындалады. Қайта қаралған жоба үшін жауапкершілік ЮНОДК-ның аймақтық өкілдігінде қалады. ЮНОДК-ның аймақтық өкілдігі жоба координаторының қызметін бағыттап басшылық етеді.

ЮНОПС арнайы құрал-жабдықты жобаның жұмыс жоспарымен сәйкес сатып алуда жәрдемдесетін қосалқы агентттік ретінде істейді. Жобаның жұмыс жоспары қайта қаралған жобаны бекіткеннен кейін дайындалады.

Ташкентте ЮНОДК-ның аймақтық өкілдігімен жүзеге асырылатын күнделікті қызмет ЮНОДК және ПРООН арасында жасалған жұмыс келісім-шартқа сәйкес орындалады. ПРООН-ның жергілікті өкілдіктері жобаны орындаудың әкімшілік және қаржылық мәселелері бойынша қызметтер көрсетеді және ЮНОДК-ға сәйкес қаржылық есеп беруін қамтамасыз етеді. Осы көрсеткен қызмет үшін ПРООН қызмет ақы ережелеріне сай бекітілген ақысын алады.

Үкіметтік атқарушы агенттіктер: ҚР-ның Ішкі Істер Министрлігінің Есірткімен айналысу бизнесімен күрес және есірткілердің айналымын бақылау комитеті Қырғыз Республикасының есірткілерді бақылау агенттігі; Тәжікстан Республикасының есірткілерді бақылау агенттігі; Түрікменстан Министрлерінің Кабинетіндегі нашақорлықпен күрес бойынша мемлекеттік координация комиссиясы; Өзбекстан Министрлерінің Кабинетіндегі есірткіні бақылау бойынша мемлекеттік комиссия.

IV.3. Мақсаттар, нәтижелер және өткізілетін жұмыстар

Жобаға келесі жаңа мақсаттар, нәтижелер және жұмыстар енгізілген:

Мақсаттар:

Есірткіні бақылау саласындағы мақсаттар: Ауғанстандағы героинның заңсыз өндіру мөлшерін және деңгейін Орталық Азия елдеріндегі прекурсорларды бақылау механизмдерін жетілдіру арқылы қысқарту.

Нәтиже 1 Мемлекеттік реттеу орган қызметкерлерінің мүмкіншіліктері жетілдірілді

.

Нәтиже 1-ге жету үшін жұмыстар:

1. Прекурсорларды бақылайтын ұлттық жоспарды құру және құзыретті органдар арасында ақпарат айырбастаудың ұлттық механизмдерін жетілдіру үшін Орталық Азияның әр елдерінде ұлттық семинарлар өткізу;

2. ЕБХК координациясымен реттеуші орган қызметкерлері үшін прекурсорларды бақылау бойынша аймақтық тренинг өткізу;

3. Ұлттық заңдарды толығымен жетілдіру және реттеу үшін қазіргі уақыттағы құқықтық көмек көрсетуді жалғастыру;

4. Ұлттық реттеу ведомстволарға тиісті құрал-жабдықтар беру;

5. Реттеуші және құқық қорғау ведомстволар қызметкерлері үшін прекурсорларды бақылау ақпаратымен буклеттерді басып тарату;

6. ҰДБ бойынша құрал-жабдықтардың және тренингтердің беруін жалғастыру.

Нәтиже 2: Кеден органдар және шекаралық қызмет қызметкерлерінің мүмкіншіліктері жетілдірілді.

Нәтиже 2-ге жету үшін жұмыстар:

1. Кеден органдар, шекаралық қызметтер және басқа агенттіктер қызметкерлеріне тренингтерді өткізу үшін қолайлы орын табу және прекурсорларды бақылау саласындағы ұлттық ұзақ мерзімді тренинг бағдарламаларын дамыту үшін әр елде " Үйретушілерді дайындау курстары"-н өткізу.

2. Жоба шегінде үйренген үйретушілер қатысуымен ұлттық тренингтерді өткізуде жәрдемдесу.

3. Жеке кеден бақылау посттар үшін құрал-жабдықтар беру;

4. Прекурсорларды бақылау тренинг методологиясы ретінде компьютерлік тренингтерді енгізу мүмкіншілігін зерттеу;

5. ЮНОДК-ның шекараларда бақылауды қамтамасыз ету қазіргі уақыттағы жобаларымен тығыз байланысында Ауғанстан шекарасындағы шекаралық қызметтер жұмыскерлеріне тренингтер беру.

Нәтиже 3: Құқық қорғау орган тергеушілердің және ғылыми қызметшілердің мүмкіншіліктері жетілдірілді:

Нәтиже 3-ке жету үшін жұмыстар:

1. Ағымды жасау қылмыстарды тексеретін, прекурсорлар тегінің ізін басып анықтаумен айналысатын құқық қорғау орган қызметкерлері үшін аймақтық тренингтер өткізу;

2. Құқық қорғау органдарға тергеушілерді оқытуға арналған материалдарды беру;

3. AD/GLO/00/F46 құқықтық көмек көрсету жоба қатынасымен төрешілер, прокурорлар және құқық қорғау ведомстволар қызметкерлеріне прекурсорларды бақылау саласындағы мәселелер, шешімдер және тәжірибелер бойынша аймақтық

жұмыс семинарын өткізу;

4. ЮНОДК-ның AD/TAJ/H03 және AD/KYR/G64 қазіргі уақыттағы жобаларымен тығыз байланысында Тәжікстан және Қырғызстандағы тергеушілер және басқа сәйкес есірткіні бақылау Агенттігі қызметкерлеріне тренинг беру;

5. Ұлттық криминалистік лабораторияларға құқық қорғау органдар қызметкерлері үшін тренингті өткізуде жәрдемдесу.

Нәтиже 4: Орталық Азия елдері арасындағы ынтымақтастықты нығайту

Нәтиже 4-ке жету үшін жұмыстар:

1. Орталық Азия елдеріне кеңес көмегін көрсету үшін Топаз операциясының Басқарушы комитетімен ынтымақтасу;

2. Қаралған жоба шегіндегі сәйкес қызметтерді жүзеге асыру үшін Ауғанстанда есірткілерді бақылау бойынша жаңа мемлекеттік құрылымдарды іске кірістіру;

3. Кеңес және тренингтерді беру арқылы ЮНОДК-ның басқа жобаларымен ынтымақтасу;

4. Орталық Азия елдерінің прекурсорларды бақылау халықаралық бастамаларында белсенді қатынасуына жағдай жасау.

Келесі мақсаттар, нәтижелер және жұмыстар жобадан алынған:

Нәтиже 1 Жұмыс 1 Жұмысқа техникалық жәрдемді қамтамасыз ететін және барлық жобалы жұмыстарды басшылыққа алатын жоғары квалификациялы Жоба координаторын алу.	Осы жұмыстың орындауы аяқталды
Нәтиже 2 Жұмыс 2 Сарапшылардың миссияларын ұйымдастыру: осы құжатта көрсетілгендей, жоба координаторымен өткізілген алғашқы зерттеулерді ескере отырып прекурсорларды бақылау жағдайларын бағалау. Прекурсорлардың бақылауын жүргізетін жеке елдердің өзіндік мәселелері туралы мәліметтерді қайта қарастыру/жаңалау. Прекурсорларды бақылау немесе қажет жағдайда жобаның нақты орындау ережелерін/заңдарды жетілдіру/реттеу туралы кепілдемелерді істеп шығару.	Халықаралық кеңесшінің техникалық жәрдемдегі негізгі қажеттілікті зерттеу миссиясы жүзеге асырылды және Орталық Азияның барлық елдеріне жобаны орындау бойынша практикалық кепілдемелер берілді.
Нәтиже 3 Жұмыс 3 Барлық бес елдің прекурсорларды бақылаумен	(AD/GLO/00/F46) жобамен ынтымақтас етумен Орталық Азия елдеріндегі прекурсорларды бақылау заңдардың анализі жүзеге асырылды және сәйкес үкіметке оның жетілдіріл-

	гені туралы кепілдімелер жіберілді.
Нәтиже 4 Жұмыс 4 "Орталық Азиядағы химиялық заттарды бақылайтын заң шығаратын жүйенің сәйкестігін анализдау" аймақтық симпозиумын ұйымдастыру.	Жоғарғы сот төрешілері, есірткіні бақылау реттеуші органдардың лауазымды адамдарды, кеден құқық қорғау қызметкерлері, Орталық Азия және Ресей елдерінің қауіпсіздік прокуратура қызметтері үшін (AD/GLO/00/F46) жобамен бірге "Прекурсор-лардың заңсыз айналымымен байланысты күрес: заңдар және құқықтық қолданыла-тын тәжірибе" семинары ұйымдастырылған.
Нәтиже 2 Орталық Азияның барлық бес республикаларында әрекет ететін химиялық заттарды бақылау кеңсесі/бөлімшесі бекітілді.	Осы нәтиже мақсатқа лайықсыз болып табылды, өйткені 2002 жылдың қараша айында Бишкекте, Қырғызстанда өткен Орталық Азиядағы прекурсорлардың заңсыз айналымын тоқтату бойынша Конференция кезінде сол елдердің үкіметтері жаңа құрылымдарды ашпай, прекурсорларды бақылайтын бар реттеуші және құқық қорғау құрылымдарын нығайту туралы өтінішімен қатынасты.
Нәтиже 4 Орталық Азияның барлық республикаларында мобиль бақылау-өткізу орындары ашылып жұмыс істейді.	Осы нәтиже жоғарыда аталған Конференция және сәйкес үкіметтердің кездесулері кезінде сол сияқты мақсатқа лайықсыз болып табылды.
Нәтиже 6 Жұмыс 1 Орталық Азияда және басқа мүдделі елдерде химиялық заттарды бақылау мәселесі бойынша халықаралық симпозиумды ұйымдастыру.	Орталық Азияда прекурсорлардың заңсыз айналымын тоқтату бойынша Конференция Бишкек қ., Орталық Азия, Азербайжан, Бельгия, Германия, Ұлы Британия, Түркия, Үндістан, Қытай және ЕБХК елдер ведомстволарының өкілдіктерінің қатысуымен өтті.
Нәтиже 6 Жұмыс 2 Химиялық заттарды бақылау жұмысын	

жүзеге асыру және әрекеттерді координациялау мақсатымен Орталық Азияның және басқа мүдделі мемлекеттердің "Қолдау тобын" ашу.	Топаз операциясының Басшылық ететін комитеті Орталық Азия елдері үшін Қолдау тобының ролін атқаруға
Нәтиже 6 Жұмыс 3 Симпозиум құжаттарын, нәтижелерін және кепілдемелерін басу.	Осы жұмыс жүзеге асырылған.

IV.4. Мониторинг және есептеме

Жоба координаторы жобаның толық көлемді жұмыс жоспарын осы қайта қаралған жобалы құжатты бекіткеннен кейін дайындайды, сонымен қатар әр календарлық күнге жарты жылдық және жылдық есептер береді. Осы есептер ЮНОДК-ның Аймақтық өкілдігі арқылы ЮНОДК-ның Венадағы техникалық бөлімдеріне қарастырылуға және талдануға беріледі.

Жоба координаторымен ЮНОДК-мен берілген стандарттарға сәйкес дайындалған жобаның орындалу туралы жарты жылдық және жылдық есептер Венадағы ЮНОДК-ға беріледі, оларды қажет кезде донор және серіктес елдерге одан әрі беруімен.

ЮНОДК жобаның аяқталуынан кейін 12 ай ішінде кез келген уақытта жобаның бағалау жұмысын өткізе алады. Қайта қаралған жобалы құжат жобаның бағалау жұмысын 2005 жылы өткізуін алдын ала ескерді. Жобаны бағалау үшін жұмыс тапсырмасы Жоба координаторымен жергілікті өкіметтер және ЮНОДК-ның Венадағы сәйкес бөлімдерімен тығыз байланысы негізінде алдын ала дайындалады. Жұмыс тапсырмасы, бағалау миссияның ұзақтығы және мақсаты бағалау сарапшылар тобын жібергенге дейін Үкіметпен келісіледі. Жобаның бюджетінде бағалау жұмысын өткізуге жеткілікті қаражат бар (US$20,000 бюджеттің 16 бабында). Жобаны бағалау, жылдық үш жақты кездесулер және басқа маңызды жұмыстар, сонымен қатар жұмыс тапсырысын дайындау, уақытты жоспарлау, күн және өткізу орынды анықтаумен байланысты барлық дайындық жұмыстар Жоба координаторымен Орталық Азия елдерінің сәйкес үкіметі, ЮНОДК-ның Аймақтық өкілдігі және ЮНОДК-ның Венадағы сәйкес бөлімдері/секцияларымен тығыз байлынысы негізінде жасалады.

Осы жоба ішкі қауіпсіздік бойынша БҰҰ Қызметтерімен және БҰҰ-ның Сыртқы аудиторлар Кеңесімен кез келген уақытта тексеруге жатады. Бұл шығындар туралы жазбаны және жобаның сәйкес құжаттарын аудиторлық тексерілуі үшін жасалады. Осы құжаттар осы жоба шегіндегі соңғы төлемнен кейін, кем дегенде үш жыл бойы сақталады. ЮНОДК осы сияқты аудиттың өткізілуіне және аудитпен келісілген кепілдемелердің орындалуына жағдай жасайды.

IV.5. Құқықтық контекст

Жобалы құжаттың әдепкі үлгісінде талқыланған құқықтық контекст өзгеріссіз

Бюджетті қайта қарау туралы D2 нысаны Ұсынысқа берілген қайта қарастырылған бюджет

Жоба: AD REROOE29UZB B-алатын агенттігі: FOUZB/OB/UNOPS

Жоба бойынша ақпарат

Жоба: RERE29

Атауы: OA прекурсорларға бақылау жасау

Саласы: Есірткілердің заңсыз айналымына қарсы күрес

Бағдарлама: Орталық Азия

Жоба сегменті туралы ақпарат

Алатын агенттігі: FOUZB/OB/UNOPS

Бюджетті қайта қарау агентті: FOUZB/OB/UNOPS

ЮНОДК-нің ұсынысы: FOUZB/OB

Қаржы агенттігі: DPFO/UNOV/UNOPS

Жоба сегментінің уақытша шеңберлері

басталуы және аяқтау күні

18.05.2000 31.12.2005

бюджет бабы	Тізімі	жалпы бекітіл-ген бюджет (a)	2003 дейінгі шығын-дар (b)	2003 жылға бөлінген қаражат (c)	2004 жылға бөлінген қаражат (d)
1500	Көліктік шығыстары	99000	82996	4000	20000
	15-99 Көліктік шығыстар жиыны	99000	82996	4000	20000
1100	Халықаралық сараптамашылар	360000	0	94048	120000
1150	Қысқа мерзімді халықаралық консультанттар	149700	89388	30300	15000
1300	Көмекші әкімшілік персонал	169800	95611	43200	7000
1400	БҰҰ волонтерлары	0	0	0	0
1600	Персоналға арналған басқа да шығыстар	0	0	0	0
1700	Жобаның ұлттық персоналы және консультанттары	183900	77392	46000	15000

	19-99 Персоналға арналған сомасы	863400	262391	213548	157000
2100	Субконтракттар	33600	23032	600	5000
2200	Институттарға гранттар	0	0	$ -	0
	2 9 - 9 9 Субконтракттар жиыны	33600	23032	600	5000
3100	Персоналға арналған және стипендиялар	0	0	0	5000
3200	Оқу кезеңдері	75300	60202	100	0
3300	Өндірістен қол үзбей жүргізілетін тренинг	58800	46755	0	15000
3400	Топтардағы тренинг	307900	22883	132000	40000
3500	Жиналыстар	69100	43849	5300	15000
	3 9 - 9 9 Тренинг жиыны	511100	173689	137400	75000
4100	Қысқа мерзімге қолданылатын жабдық	869300	62352	-13182	10000
4200	Ұзақ мерзімге қолданылатын жабдық	1806800	218424	48490	100000
4300	Үй-жайлар	17800	12775	5000	1500
4500	Жабдық - жергілікті жеткізу	0	0	0	0
	4 9 - 9 9 Жабдықтар жиыны	2693900	293551	40308	111500
5100	Жабдықты пайдалану және қызмет көрсету	232100	120733	55000	15000
5200	Есеп беру жөнін-дегі шығындар	0	0	0	0
5300	Шығындардың басқа да баптары	4300	1280	0	1000
	59-99 Әр түрлі жиыны	236400	122013	55000	16000
	(а) 90-99 Кіші сома	4437400	957672	450856	384500

5601	Есеп беру агент-тігін қолдауға арналған сома	207600	36774	-1949	6000
5602	ЮНОДК-ЮНОДК қолдауға арналған сома	217600	78275	54226	35900
5603	Жалпы жобалар бойынша ЮНДКП қолд-ға арн-ған сомасы	135100	9747	-1430	4400
	(b) 56-00 Жобаның қосымша шығындары	560300	124796	50847	46300
	(c=a+b) 99-99 Жалпы сомасы	4997700	1082468	501703	

кестенің жалғасы

бюджет бабы	кейінгі жылдары			Сомасы	бюджет балансы
	2005 (e)	2006 (f)	>=2007 (g)	(i)=b+c+d+e+f+g	(a)-(i)
1500	20000	15000	0	141996	-42996
	20000	15000	0	141996	-42996
1100	120000	120000	0	454048	-94048
1150	5000	5400	0	145088	4612
1300	7000	7000	0	159811	9989
1400	0	0	0	0	0
1600	20000	0	0	20000	-20000
1700	15000	15000	0	168392	15508
	167000	147400	0	947339	-83939
2100	5000	0	0	33632	-32
2200	0	0	0	0	0
	5000	0	0	33632	-32
3100	0	0	0	5000	-5000
3200	0	0	0	60302	14998
3300	10000	8000	0	79755	-20955
3400	40000	30000	0	264883	43017

3500	10000	10000	0	84149	-15049
	60000	48000	0	494089	17011
4100	10000	10000	0	79170	790130
4200	100000	30000	0	496914	1309887
4300	1500	1500	0	22275	-4475
4500	0	0	0	0	0
	111500	41500	0	598359	2095541
5100	15000	15000	0	220733	11367
5200	0	0	0	0	0
5300	1000	1000	0	4280	20
	16000	16000	0	225013	11387
	379500	267900	0	2440428	1996972
5601	6000	0	0	46824	160776
5602	35300	31900	0	235601	-18001
5603	4400	0	0	17118	117982
	45700	31900	0	299543	260757
	425200	299800	0	2739971	2257729

Жоғарыдағы көрсетілген ақпарат дұрыс және (d) бағанында көрсетілген көзделген сомасы бекітілген жобаға сәйкес пайдаланылатынын растаймын.

қолы: ________________ күні: ______________

аты/жөні: ____________ агенттігі: __________

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК